

**MTA Titkárság
Pénzügyi Főosztály**

BESZÁMOLÓ

**a Magyar Tudományos Akadémia 2003. évi költségvetésének
végrehajtásáról**

Budapest, 2004. május

I.

Fejezeti indoklás

1.) A szakmai feladatok, célkitűzések megvalósítása

Az Akadémia jogállását, helyzetét, működési feltételeit az 1994. június 30-án hatályba lépett Akadémiai Törvény alapvetően megváltoztatta, működése új távlatot kapott. A törvény szerint az Akadémia sajátos helyet foglal el a nemzetgazdaságban és a területi szervek körében, mivel egyrészt önkormányzati elven alapuló, jogi személyként működő köztestület, amely az akadémikusok, valamint a tudomány hazai képviselői testülete, másrészt az állami költségvetés szerkezeti rendjében önálló fejezetet alkot.

2.) Az Akadémia szervezet-rendszerében változások nem következtek be.

3.) A beszámolási időszak pénzügyi helyzetének általános jellemzése

3.1. A költségvetési támogatást érintő évközi változások főként a bevételi reform következtében a fejezetek közötti átcsoportosításokból adódtak.

Az Akadémia OTKA pályázatokra és könyv- és folyóirat támogatásokra 4.515,4 millió Ft-ot adott át, más fejezetektől – főként pályázati pénzeszközökként – 2.565,9 millió Ft-ot vett át.

Kormány intézkedésekhez kapcsolódóan zárolás miatt 904,9 millió Ft-tal csökkent az Akadémia központi költségvetésből származó támogatása.

A Köztisztviselői törvény módosítása miatt 37,7 millió Ft, a World Science Fórumhoz kiegészítő támogatásként 25 millió Ft, földgáz áremelés ellentételezésére pedig 22,1 millió Ft többlettámogatással növekedett a központi támogatás.

3.2. Az intézményi saját bevételek volumene 20,1 %-kal alacsonyabb, mint az előző évben. Ezt döntően az átvett pénzeszközöknél (pályázati pénzek) bekövetkezett jogszabályi módosítás és a szolgáltatási bevételek volumenének visszaesése magyarázza.

3.3. A tárgyi eszközök használhatósági foka mind az Akadémia egészénél, mind a kutatóintézeteknél emelkedett, amelyhez az intézményi forrásokból finanszírozott beruházások is nagymértékben hozzájárultak.

4.) *A gazdálkodási szabályok változása*

A köztudatban „bevételi reformként” ismert változás szerint a kutatóintézetek költségvetés más fejezeteitől pályázati úton elnyert megbízások támogatásaihoz a korábbi gyakorlattól eltérően nem átvett pénzeszközként, hanem költségvetési támogatás-átcsoportosítással havi ütemezéssel jutnak hozzá. Ez a változás több intézetnél **jelentős** likviditási problémákat okozott.

Módosult az ÁFA törvény, a tudományos kutatás a 12 %-os kulcsból a 25 %-os kulcsba került át.

5.) *Fejezeti szintű előirányzatok teljesítése*

Működési és felhalmozási előirányzatok teljesítése

Jogcímek	2003. évi terv	2003. évi módosított előirányzat	millió Ft-ban
			2003. évi tényleges teljesítés
Kiadások	50 816,7	52 800,2	45 962,6
Ebből:			
- Személyi juttatás	25 628,8	23 579,2	20 985,8
- Munkáltatót terhelő járulékok	7 090,8	6 731,2	5 744,9
- Dologi kiadások	13 441,8	13 486,2	11 225,4
- Pénzeszközátadás	562,1	1 450,3	1 297,0
- Kamatkiadás	-	-	-
- Felújítás	799,2	1 345,0	1 190,2
- Intézményi beruházások	2 876,4	5 097,5	4 531,9
- Központi beruházás	300,0	458,0	456,9
- Egyéb felhalmozási kiadás	100,8	599,9	506,7
- Kölcsönök	16,8	52,9	23,8
Bevételek	50 816,7	52 800,2	49 964,0
Ebből:			
- Költségvetési támogatás	36 495,4	33 725,8	33 725,8
- Saját bevétel	14 321,3	14 689,9	11 878,7
- Pénzforgalom nélküli bevétel	-	4 384,5	4 359,5

6.) *A működési előirányzatok évközi, fejezetszintű módosításai, teljesítése*

6.1. Az Akadémia rendelkezésére álló források alakulása

6.1.1. **Költségvetési támogatás**

Az Akadémia a felügyelete alá tartozó köztestületi költségvetési szervek (kutatóintézetek, egyéb intézmények), támogatott kutatóhelyek részére és a központilag kezelt feladatokra 2003. évben az Országgyűlés által jóváhagyott költségvetésben 36.495,4 millió Ft-tal számolhatott, melyből az OTKA Programok támogatása 6.700,0 millió Ft, a központi beruházások támogatása 300,0 millió Ft volt.

A működési és felújítási célt szolgáló támogatásból már a tervezés szintjén 26.034,5 millió Ft (a teljes keret 71,3 %-a) az intézmények részére lebontásra került, míg a fennmaradó 28,7 % a központilag kezelt feladatok megvalósításának pénzügyi forrását jelentette.

Az Országgyűlés által jóváhagyott költségvetési keretszámok az előző (2002.) évhez képest a következő jogcímenek változtak:

Jogcímek	millió Ft-ban
2002. évi eredeti támogatási előirányzat	28.339,4
- minimálbér növelés	100,9
- közművelődési bérfejlesztés	23,8
- KJT 50 %-os emelése miatt	5.878,4
- köztisztviselői illetményemelés	156,7
- Köztisztviselői törvény módosítása miatt	10,2
- kutatóintézeti alapellátás	1.136,0
- támogatott kutatóhelyek fejlesztési többlete	300,0
- tiszteletdíj emelésre (akadémikusok, doktorok)	450,0
- World Science Fórum megrendezésére	100,0
Összesen:	36.495,4

A beszámolási időszakban a jóváhagyott költségvetési támogatás egyrészt a Kormány által elrendelt intézkedések, másrészt jogszabályi változásokkal összefüggésben 33.725,8 millió Ft-ra módosult.

A támogatás csökkenése 7,6 %-os volt.

A költségvetési támogatást érintő évközi változások jogcímei a következők voltak:

Jogcímek	millió Ft-ban
1.) Jogszabályi változással összefüggő módosítások:	
Más fejezetek részére támogatás átcsoportosítás (átadás)	
- OTKA témapályázatok	- 4.179,9
- OTKA műszerpályázatok	- 326,5
- könyv- és folyóiratkiadás	- 9,0
Összesen:	- 4.515,4
Más fejezetektől támogatás átvétele	
- Oktatási Minisztériumtól	+ 1.660,6
- Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztériumtól	+ 54,1
- Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumtól	+ 67,9
- Informatikai és Hírközlési Minisztériumtól	+ 301,4
- Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumtól	+ 40,5
- Miniszterelnöki Hivataltól	+ 399,7
- Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumától	+ 41,7
Összesen:	+ 2.565,9
2.) Kormány intézkedésekkel összefüggő módosítások:	
Elvonás	- 904,9
- Támogatás növelés	
= KTV módosítás miatt	+ 37,7
= World Science Fórumhoz kiegészítő támogatás	+ 25,0
= Földgáz áremelés ellentételezésére	+ 22,1
Összesen:	- 820,1
Támogatás változás összesen	- 2.769,6

Az Akadémia felügyelete alá tartozó köztestületi költségvetési szervek és feladataik költségvetési támogatásának alakulását, illetve a megszerzett saját bevételeit, valamint a ténylegesen rendelkezésre álló átlagléttszámot az **1. számú melléklet** tartalmazza.

6.1.2. Intézményi saját bevételek

A köztestületi költségvetési szerveknek 2003. évben is jelentős volumenű saját bevétellel kellett hozzájárulniuk szakmai feladataik teljesítéséhez. Az intézményi saját bevételek 2003. évben 13.063,0 millió Ft-ot tettek ki, mely összeg 20,1 %-kal alacsonyabb, mint az előző időszak teljesítménye, melyet döntően az átvett pénzeszközöknél (pályázati pénzek) bekövetkezett jogszabályi módosítás és a szolgáltatási bevételek volumenének visszaesése magyaráz. A bevételek jogcímenkénti összetételét és az ezekhez kapcsolódó mutatószámokat a **2. számú melléklet** részletezi. Ebből megállapítható, hogy az intézményi bevételeknek közel a felét (41,6 %-át) az ún. átvett pénzeszközök alkotják annak ellenére, hogy 2003. évtől kezdődően a központi kezelésű pályázatok finanszírozása az érintett fejezetek közötti támogatások átcsoportosításával valósult meg.

A pénzeszköz átvételek körébe tartozó bevételeket alapvetően még mindig két nagy területre lehet besorolni, melyek a következők:

- = különböző központi programokból átvett – nem támogatási forrást érintő – pénzeszközök (pl. Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok, OTKA, KMÜFA, egyéb más fejezeti programok). Ezek 2003. évben 2.881,0 millió Ft-ot tettek ki, mely az előző évhez viszonyítva 60,2 %-os csökkenést jelentett. Az ezen a jogcímen elért bevételek volumenének visszaesése döntően a központi programok finanszírozásával kapcsolatos jogszabályi változással van összefüggésben, de ha ehhez a bevételhez hozzászámítjuk a más fejezetektől átvett kutatási támogatásokat, akkor is 24,7 %-os a csökkenés mértéke. Ennek okai a központi programok pályázati lehetőségének csökkenésével és a finanszírozás elmúlt évben tapasztalt rendkívül rugalmatlan kezelésével van összefüggésben.
- = a külföldről kapott megbízások összege 2003. évben 1.930,7 millió Ft-ot tett ki. Ez az összeg 13,2 %-kal magasabb, mint az előző évi teljesítés összege. A külföldről átvett pénzeszközökből 860,1 millió Ft az Európai Unió pályázatokból, 1.070,6 millió Ft nemzetközi szervezetektől és külföldi magánszervezetektől származik.

A külföldről átvett pénzeknél igen jelentős eredmény, hogy a növekedés üteme 2002. és 2003. években közel azonos mértékű volt.

- A szolgáltatási bevételeknél a beszámolási időszakban kismértékű (4,2 %-os) visszaesés következett be.

A visszaesés a bérleti díj, áru- és készletértékesítési és egyéb bevételeknél következett be.

Ezek a bevételek az intézmények alaptevékenységével összefüggő nem központi programokból származók, valamint ebben a körben kerülnek kimutatásra az intézmények által végzett kiegészítő tevékenységek (pl. bérbeadás) és továbbszámlázott szolgáltatások bevételei is.

- A vállalkozási tevékenységből származó bevételek volumene 2003. évben jelentős mértékben 40,7 %-kal növekedett, de az összes intézményi bevételen belüli részaránya még mindig rendkívül alacsony (5,7 %-os).

A vállalkozási tevékenység bevételi növekedése a kutatóintézeti körben, ezen belül a matematikai és természettudományi területen 90 %-os, az élettudományi területen 10 %-os. A vállalkozási bevételeknél jelentős mértékű a növekedés a Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézetnél és a Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézetnél.

Ezek a bevételek – hasonlóan az előző évekhez – az intézményhálózat kis részét érintették. Ez a tendencia jelzi, hogy az intézmények fenntartásait alapvetően az alaptevékenység keretei között lehet csak megoldani, még abban az esetben is, ha a bevételi szint jelentősen emelkedik, mint az 2003. évben is látható volt.

- A devizaszámlák kamatbevételeinek volumene ebben az időszakban is tovább csökkent, az összbevételen belüli részaránya mindössze 0,2 %-os volt.
- Az előző évi tartalékok igénybevétele 26,4 %-kal haladta meg az előző évi teljesítés mértékét. Ez a növekedési szint megegyezik az előző évek adatával.
A tartalékok igénybevétele az áthúzódó feladatokkal volt összefüggésben.

Összességében a saját bevételek jogszabályi változásoktól független csökkenése komoly figyelmeztetés a jövőre nézve, hogy a jelenlegi intézményi szervezetek fenntartása, a feladatellátások a csökkenő központi támogatások mellett kizárólag saját bevételből finanszírozhatók. Így a bevételek csökkenési okainak intézményszinten történő vizsgálatával egyidejűleg a jelenlegi kiadási szintek felülvizsgálata is szükségessé válhat.

A bevételek alakulásánál a csökkenés mellett azonban igen kedvező tendenciaként értelmezhető a külföldi megbízásokból származó bevételek volumenének folyamatos növekedése.

Ez az akadémiai kutatóintézetek nemzetközi elismertségét jelenti, azonban változatlanul felveti azt a gondot, hogy ezeknek a forrásoknak a terhére – a rendkívül szigorú elszámolási szabályok miatt – intézmény üzemeltetési kiadások csak korlátozott mértékben számolhatók el és az általános utófinanszírozás miatt az intézetek év közti likviditási gondjai egyre gyakoribbá válnak, melyet az Akadémia saját hatáskörében már nem tud megoldani, rendezni.

6.1.3. Beruházási források

Az Országgyűlés által elfogadott 2003. évi költségvetésről szóló törvényben a Magyar Tudományos Akadémia beruházásaira 2003. évre 300 millió Ft támogatás került jóváhagyásra.

A 2003. évre az ingatlan állomány erősen leromlott állagának javítására és a gép-műszer állomány rendkívül kritikus (kb. 25 %) használhatósági szintjének emelésére jóváhagyásra került további 400 millió Ft beruházási keret.

A rendelkezésre álló keret elosztása a következő jogcímek szerint történt:

- Kutatóhelyi feladatokkal összefüggő beruházásokra, gép-műszer beszerzésekre	410 millió Ft
- Intézeti építési beruházási keretre	20 millió Ft
- Központi gép-műszer beszerzésekre és kisebb építési beruházásokra, tartalékra	270 millió Ft
Összesen:	700 millió Ft

A kutatóhelyi gép-műszer beszerzésekre 2002. évben 500 millió Ft előrehozott támogatási forrás is engedélyezésre került, melynek felhasználása áthúzódott 2003. évre.

A rendelkezésre álló keret elosztását az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa az előző években kialakult arányoknak megfelelően a következők szerint hagyta jóvá:

Élettudományok	30 %
Matematikai és Természettudományok	57 %
Társadalomtudományok	13 %

A kuratóriumok a kereteket a kutatóintézetek részére teljes egészében jóváhagyták.

6.2. Kiadási előirányzatok teljesítése

Az intézmények tényleges kiadásai 44.619,8 millió Ft-ot tettek ki, mely összeg 20,8 %-kal magasabb, mint az előző évben volt. A növekedés egyértelműen a költségvetési támogatás jelentős mértékű növelésével indokolható.

Az intézmények legjellemzőbb - összehasonlítható - kiadási jogcímei a következők voltak:

millió Ft-ban

Kiadási jogcímek	2002.	2003.	A 2003. év adata a 2002. évhez viszonyítva (%)
	év		
Személyi juttatások	16.816,2	20.985,8	124,8
Munkáltatót terhelő járulékok	4.597,8	5.744,9	124,9
Dologi kiadások	9.649,8	11.208,4	116,2

A személyi juttatásoknál tapasztalható növekedés a következő főbb jogcímenek következett be:

- KJT 2002. szeptember 1-jei változás áthúzódó hatása,
- Széchenyi Professzori Ösztöndíjra előirányzat-átcsoportosítás az Oktatási Minisztériumtól,
- Bolyai János Kutatási Ösztöndíj emelése,
- akadémiai és doktori tiszteletdíjak növelése a nettó átlagkereset mértékének megfelelően,
- kutatási megbízásokhoz kapcsolódó megbízási díjak.

A személyi juttatáshoz kapcsolódó munkáltatót terhelő járulékok mértéke 2003. évben nem változtak.

A dologi kiadások 16,2 %-kal növekedtek az előző időszakhoz viszonyítva. Ez a változás alapvetően a kutatóintézeti alapellátásra biztosított többlettámogatással van összefüggésben.

6.3. Bevételi előirányzatok teljesítése

6.3.1.) *A költségvetési támogatás felhasználása*

A beszámolási időszakban az Akadémia részére - OTKA Programok és Iroda nélkül - biztosított működési és felújítási célú költségvetési támogatás felhasználásának alakulását a következő mutatószámokkal lehet jellemezni:

Felhasználás iránya	2002.év %	2003.év %	Változás % 2002 = 100 %
Közvetlen akadémiai kutatási célokra	64,0	70,1	+ 9,5
Országos kutatás- és tudós támogatásra	22,6	17,5	- 22,6
Infrastrukturális célokra	5,6	4,3	- 23,2
Igazgatási, kutatás-szervezési, jóléti és egyéb feladatokra	7,8	7,0	- 10,0
Kötelezettségvállalásokkal terhelt fejezeti maradvány	-	1,1	-
Összesen	100,0	100,0	-

6.3.2.) *Az intézményi saját bevételeket meghatározó folyamatok bemutatása*

Az akadémiai intézmények - 2. számú melléklet szerinti - saját bevételei 20,1 %-kal csökkentek, amely döntően a központi programok finanszírozási szabályainak változásával van összefüggésben. A bevételek csökkenése 3.291,4 millió Ft volt, mely összegből 2.565,9 millió Ft hozható összefüggésbe a jogszabályi változásokkal, 725,5 millió Ft az együttműködési keretek alapján átvételre kerülő megbízások számának elmaradásával indokolható.

Az intézményi költségvetési támogatás - felújítással és központi beruházással együttes - részaránya az összbevételen belül 71,4 %-os volt, mely az előző évhez viszonyítva 22,9 %-os növekedést jelentett.

Ez az aránynövekedés a költségvetési támogatás jelentős mértékű növekedéséből, a jogszabályi változásokból és a saját bevétel csökkenéséből adódott.

A 2003. évi támogatás mértékét meghatározó tényezőket az I. fejezet részletesen tartalmazza.

7.) *Vagyoni állapot alakulása*

Az Akadémia vagyoni szerkezetének alakulását – hasonlóan a korábbi évekhez – külön mutatjuk be az ún. törzsvagyon és rábízott vagyon tekintetében.

7.1. Akadémiai törzsvagyon

Az akadémiai törzsvagyon 2003. év végi állománya 10,6 milliárd Ft, mely 60,6 %-kal magasabb volt, mint az előző évi állomány. A nagymértékű növekedés az épület és telek értékének megbontásával hozható összefüggésbe. A telek értékét annak jelenlegi forgalmi értékének a megállapításával volt lehetséges a számviteli nyilvántartásokban külön kimutatni. Ez – tekintettel a mai magas ingatlanárakra – jelentős növekedést eredményezett a saját tőke esetében is.

A törzsvagyonra jelentős összegű felújítási ráfordítások történtek, több mint 374 millió Ft összegben.

A 0-ra leírt állomány 352,9 millió Ft, mely az előző évhez viszonyítva 7,7 %-os növekedést mutat. Az átlagos használhatósági fok 81,6 %, ezen belül a gépek-berendezések esetében 40,9 %, mely az előző évhez képest 6,0 %-os növekedést jelent.

Az akadémiai törzsvagyon hasznosításából 2003. évben 562,0 millió Ft pénzforgalmi bevétel keletkezett, melynek 9,8 %-a osztalékbevétel, 1,9 %-a kamatbevétel, 59,2 %-a szabad pénzeszközből beszerzett kincstárjegy beváltásából, 15,0 %-a akadémiai intézmények kölcsön megtérítéséből, 18,1 %-a szerződés szerinti támogatásból származott.

A törzsvagyon állományát és intézményenkénti részletezését a **3. és a 4. számú mellékletek** tartalmazzák.

7.2. Rábízott vagyon

Az akadémiai intézmények által kezelt vagyon másik – nagyobbik része – az ún. rábízott eszközökből álló vagyon, amely 2003. év végére bruttó értékben 32,4 milliárd Ft volt, a jelenlegi forgalmi (nettó) értéke 16,6 milliárd Ft-ot tett ki. Az

állomány bruttó értéke az előző évhez viszonyítva 26,1 %-kal, a nettó értéke 49,5 %-kal megemelkedett. A teljes befektetett eszközállomány használhatósági szintje 18,0 %-kal növekedett. A gépek, berendezések és felszerelések eszközcsoportban a hatékonysági szint ebben az évben ismét növekedett, megközelítette a 35 %-os szintet. A teljesen nullára leírt eszközök bruttó értéke a teljes állomány 25,0 %-át tette ki, mely az előző évhez viszonyítva 16,7 %-os csökkenést jelentett. A rábizott vagyon alakulását a **5. számú mellékletben** mutatjuk be.

Az akadémiai intézmények 2003. évben – beruházásokra összesen – 4.311,6 millió Ft-ot fordítottak, mely összeg 24,6 %-kal magasabb volt, mint az előző évi teljesítés. Ez a jelentős összegű beruházás segítette elő a használhatósági szint emelkedését.

Az akadémiai intézmények eszközállományának másik részét a forgóeszközök alkotják, melyek értéke 5,4 milliárd Ft volt. Ez az előző évhez viszonyítva 5,3 %-os csökkenést mutat, mely a készleteknél, a pénzeszközöknél bekövetkezett csökkenéssel hozható összefüggésbe.

Az akadémiai rábizott vagyon alakulását a volumen változáson túlmenően a belső összetétel alapján számított jellemző mutatókkal is elemezhetjük. Ennek alapján megállapítható, hogy:

- A beszámolási időszakban a forgóeszközök lekötöttsége 5,0 %-os volt, az előző időszakhoz viszonyítva kismértékben növekedett. Ezzel egyidejűleg viszonylag magas a szabad forgóeszközök mutatója.
- A tőke-feszültségi mutató - azaz a kötelezettségek és a saját forrás aránya – 2003. évben javult, amely a kötelezettségvállalások volumenének csökkenésével és a saját tőke növekedésével van összefüggésben.
- Az intézmények likviditási helyzetét a likviditási ráta jellemzi, amely szerint a rövid lejáratú kötelezettségeket 2002. évben 7,6-szorosan, 2003. évben 10,4-szeresen lehetett forgóeszközökből finanszírozni. Az intézmények teljes kötelezettség állománya is a mobilizálható forgóeszközökből többszörösen

finanszírozható. Így az akadémiai intézmények likviditási helyzete jónak ítéltető meg, annak ellenére, hogy évközben több intézménynél időlegesen komoly likviditási gondok jelentkeztek.

8.) Az Akadémia előirányzat-maradványának alakulása

Az Akadémia felügyelete alá tartozó intézmények 2003. évi alaptevékenységével összefüggésben 2.838,0 millió Ft összegű előirányzat-maradvány keletkezett, mely az előző évhez viszonyítva 21,7 %-os csökkenést mutat. Ezt a maradványt növelte még 17,3 millió Ft előző évi maradvány fel nem használt része. A maradvány legnagyobb része áthúzódó fizetési kötelezettségekkel és kutatási megbízásokkal van összefüggésben. A maradvány 85,4 %-a a kutatóintézeteknél és a támogatott kutatóhelyeken keletkezett. A 2004. évben rendelkezésre álló alaptevékenységi maradvány intézmény-csoportonkénti összetételét a **6. számú melléklet** tartalmazza.

Fejezeti maradvány alakulása

Az Akadémia központi feladatainak 2003. évi maradványa 808,0 millió Ft volt. Az egyes központi feladatok maradványának alakulása a következő:

	millió Ft-ban
Könyv- és folyóirat kiadás támogatás	14,6
AKP kutatások	21,7
Balaton kutatások	6,1
Felújítások	106,7
Földgáz áremelés miatti többletforrás	22,1
Áthúzódó kutatási programok	262,3
Áthúzódó szakmai feladatok	79,6
OTKA Programok	294,9
Összesen:	808,0

A központi maradványok 2004. évre áthúzódó feladatok finanszírozásához szükségesek.

9.) *Az akadémiai intézmények vállalkozási tevékenységének alakulása*

Az akadémiai intézmények 2003. évi gazdálkodásuk során is végeztek vállalkozási tevékenységet, melynek főbb jellemzői a következők voltak:

	millió Ft-ban
- Vállalkozási tevékenység pénzforgalmi eredménye	363,3
- Alaptevékenységre felhasznált maradvány	- 7,2
- Következő évi alaptevékenységre elkülönített eredmény	202,5
- Befizetési kötelezettség	-
- Vállalkozási tartalékba helyezhető eredmény	356,1

A vállalkozási eredmény 95,5 %-a a matematikai és természettudományi kutatóintézeteknél, ezen belül az Atommagkutató Intézetnél, a KFKI Részecske- és Magfizikai Kutatóintézetnél, a Kémiai Kutatóközpontnál, a Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Kutatóintézetnél és a Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézetnél, valamint a Földtudományi Kutatóközpontnál keletkezett.

A vállalkozási eredményből 7,2 millió Ft-ot az alaptevékenység érdekében már 2003. évben felhasználtak, illetve 2004. évben 202,5 millió Ft-ot terveznek felhasználni, a következő évi vállalkozási tevékenységekhez 153,0 millió Ft áll rendelkezésre.

A kutatóintézetek közül mindössze 9 intézet végzett vállalkozási tevékenységet. Megállapítható, hogy - hasonlóan a bevételek keletkezéséhez - a kutatóintézetek gazdálkodásában 2003. évben a vállalkozási tevékenység mértéke jelentősen megnövekedett.

A kutatóintézeteken kívül 2003. évben minimális mértékben, az Akadémiai Létesítmények Fenntartása és Üzemeltetésénél keletkezett osztalékbevételekből eredmény.

10.) *Gazdasági társaságokban való akadémiai részvétel*

10.1. Fejezeti részvétel vállalkozásokban

1.) Akadémiai Kiadó Rt.

Az Akadémiai Kiadó Rt. árbevétele és az export is meghaladta a 2002. évi bázis eredményt. Nagyon kedvező a 176 millió Ft-os adózás előtti eredmény

előrejelzés, így tovább stabilizálódik az Rt. vagyoni helyzete. A Kiadó Rt. az 1996. évi alapítása óta a legkedvezőbb eredményt produkálta 2003-ban. Az Akadémia részesedése: 26 %.

2.) Akaprint Nyomdaipari Kft.

Az Akaprint Kft. esetében 1997. óta először fordult elő, hogy az árbevétel a bázis alatt maradt. A nyereség csökkenése a 2002. évhez képest még jelentősebb, mely azonban az árbevételhez, illetve a saját tőkéhez viszonyítva így is az országos átlagot meghaladja. A Kft. vagyoni és likviditási helyzete stabil.

Az Akadémia részesedése: 99 %

3.) Mv. Bázismag Kft.

A martonvásári Bázismag Kft. alapvetően kukorica elit vetőmag forgalmazását végzi. Az árbevétel meghaladja a bázist, a várható nyereség azonban a 2002. évi alatt maradt.

A Bázismag új feladatainak ellátása érdekében bővítette erőforrásait. Területi képviseleti rendszert alakított ki, a szükséges eszközök bevonásával. A képviseleti rendszer ez év szeptemberétől működik, feladata a vetőmagüzemekben és kereskedőkön keresztül értékesítés szervezése, marketing és fajtaképviseleti feladatok ellátása.

Az Akadémia részesedése: 25 %

4.) Mv. Elitmag Kft.

A martonvásári Elitmag Kft. kalászos gabonafajok, főleg őszi búza elit vetőmag forgalmazásával foglalkozik. A Kft. árbevétele meghaladta az 1,5 milliárd Ft-ot, és a várható eredmény is 30 %-kal haladja meg a 2002. évi eredményt. Kedvező, hogy amellet, hogy a martonvásári kalászosok meghatározóak a magyarországi piacon, úgy tűnik, hogy fizetőképes kereslet mutatkozik a romániai és horvátországi vetőmagtermelők részéről is.

Az Akadémia részesedése: 25 %

5.) Akadimpex Külkereskedelmi Kft.

A 2003. évi várható gazdálkodási eredmények – elsődlegesen az üzleti terv vonatkozásában – a tervezettnél megfelelően alakultak. Az ismert jelentős bevételkiesést is figyelembe véve, lényegesnek tekinthető eredmény-túlteljesítés a

kiesés pótlására tett üzletszerzéseknek, a kamatláb emelkedés miatt kedvezőbb pénzügyi eredményeknek együttes következménye.

A forgalom és az árbevétel nagy mértékű visszaesése kizárólagosan a Roche diagnosztikai termékek forgalmazásának következménye. Új üzleti lehetőségek kihasználása, valamint takarékos, de nem megszorító létszám és költséggazdálkodás eredményeként az üzleti tevékenység eredményességét biztosítani tudták. A rendkívüli mértékű forgalomkiesés ellenére a társaság pénzügyi és gazdálkodási stabilitása biztosított.

Az Akadémia részesedése: 87,5 %

6.) MTA-MMSZ Műszer- és Méréstechnikai Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.

Az MTA-MMSZ Kft. igen kedvezőtlen évet zárt 2003. évben. A 2002. évben pályázat útján kiválasztott ügyvezető 2003. februárban rendkívüli felmondással felmentésre került. 10 hónapos tevékenysége alatt a belső viszonyok teljesen szétzilálódtak. A felmondás indoka az SZMSZ és az alapítói utasítások sorozatos megszegése volt. Helyére átmenetileg a gazdasági igazgató került, akinek a vezetésével konszolidálódtak a munkahelyi körülmények. A nyár folyamán az ügyvezetésre pályázatot írtunk ki. A pályázatot és a Kft. helyzetét az MTA Vagyonkezelő Kuratóriuma az októberi ülésen értékelte. A pályázat sikertelenül zárult. A Kft. helyzetét áttekintve 2004. során újabb leépítésekre, tevékenységek megszüntetésére, tőke kivonásra kerül sor.

Az Akadémia részesedése: 100 %

7.) MMSZ-2000 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

A Kft. ügyvezetőjének üzletrészét az Akadémia 2003. márciusában megvásárolta, így az MMSZ-2000 Kft. 100%-os akadémiai tulajdonba került. A Kft. hasonló évet zárt, mint 2002. évben. Az MTA-MMSZ Kft. karcsúsításához - az alapvetően az MTA-MMSZ Kft-nek szolgáltató - MMSZ-2000-nek is idomulnia kell 2004. évben.

Az Akadémia részesedése: 100 %

8.) Izotóp Intézet Kft.

A Kft. árbevétele 7 %-kal haladta meg a bázist. Igen kedvező az export, több, mint 30 %-os a növekedése, amely így elérte a 910 millió Ft-ot. A Kft-t az 1993. évi alapítása óta igen eredményesen irányító ügyvezető 2003. év végén nyugdíjba

vonult. Az új ügyvezető belső pályázat útján került megválasztásra. Feladata lesz elsősorban az igen sokrétű tevékenység áttekintése, racionalizálása, a szervezeti struktúra hatékony átalakítása, mely a további eredményes működés alapja lehet.

Az Akadémia részesedése: 39 %

9.) Archeosztráda Kft.

Az Archeosztráda Kft-t 2003. február 24-én alapította az MTA Régészeti Intézete és az Akadémia.

A társaság fő tevékenysége a régészeti feltárásokhoz kapcsolódó kiegészítő tevékenység, ezek a feltáró földmunkák elvégzése, a terepdokumentációk elkészítése, a feltárt leletek jelzése, leltározása, tárolása. Úgy tűnik, hogy a vállalkozás életképes, hiszen 10 hónap alatt 100 millió Ft feletti árbevételt produkált. A Kft. saját erőből gazdálkodik, igen eredményesen. A téli hónapokban az ásatási tevékenység szünetel, jelenleg a feldolgozási tevékenység a hangsúlyosabb. Az év indulásával remélhetőleg sikerül hasonló megrendelési állományt szerezni, mint tavaly.

Az Akadémia részesedése: 26 %

10.) HITELAP Rt.

Az elektronikus alkatrészeket, áramköri lemezeket gyártó Rt. 2003. évre tervezett árbevételének 97 %-át érte el, az elmúlt évi bevételét 2,2 %-kal meghaladta. A piaci körülmények nem javultak, változatlanul nagy küzdelmet kell folytatni a vevők megtartásáért a nyereség szem előtt tartása mellett.

A várható nyereség az árbevétel elmaradás ellenére minimális mértékben marad el a tervezettől. 2003-ban is nagy hangsúlyt fektettek a költségelemek szigorú kontrolljára és a hatékonyság növelésére.

Az üzletrész 2004. január 27-én az egyik tulajdonostárs részére értékesítésre került.

Az Akadémia részesedése: 16,82 %

11.) KF Infrastruktúra Kft.

Az adatbanki, számítógépes szaktanácsadási tevékenységre alapított Kft. eredménye pénzügyi jellegű, kamatbevétel. A Kft. főfoglalkozású alkalmazottal nem rendelkezik.

A Kft-nél 2001. és 2002. során mintegy 310 millió Ft tőke kivonás történt. A lecsökkentett vagyon és a kamatlábak esése az oka a negatív eredménynek. Az Akadémia a Kft. végelszámolását kezdeményezte a tulajdonostársaknál. A kezdeményezésre összehívott taggyűlés 2004. februárjában foglalkozott a kérdéssel.

Az Akadémia részesedése: 28,3 %

10.2. Az Akadémia által alapított költségvetési intézmények részvétele vállalkozásokban

Az akadémiai intézmények gazdasági társaságokban való részvételi aránya az előző időszakhoz viszonyítva nem változott. Az intézmények osztalékbevételek címén 24,3 millió Ft-ot realizáltak, mely az előző évhez viszonyítva 30,3 %-kal csökkent. Az elért osztalék bevételek aránya a részesedések állományához viszonyítva, 38,5 %-os. Az akadémiai intézmények részesedését és a kapcsolódó osztalék és hozam bevételek alakulását a következő táblázat szemlélteti:

Intézmények	2003. december 31-i részesedés állománya	2003. évi osztalék és hozambevétel
	E Ft	
Akadémiai Létesítmények Üzemeltetése és Fenntartása	-	705
KFKI Atomenergia Kutatóintézet	1.940	-
KFKI Részecske és Magfizikai Kutatóintézet	1.040	-
Atommagkutató Intézet	860	-
Kémiai Kutatóközpont	43.210	19.730
Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Kutatóintézet	1.040	-
Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet	2.700	-
Szilárdtestfizikai és Optikai Kutatóintézet	3.890	-
Mezőgazdasági Kutatóintézet	4.090	368
Szegedi Biológiai Központ	2.260	3.540
KFKI Telephelykezelő	2.160	-
Összesen:	63.190	24.343

11.) Lakásépítési támogatás

A Központi Lakásépítési Alapból 2003. évben 29 fő részesült munkáltatói kölcsönben. Az igényelt kölcsön legalacsonyabb összege 100 E Ft, míg legmagasabb összege 400 E Ft volt.

A 29 fő részére folyósított kölcsön összege 8.070 E Ft volt. A Központi Lakásépítési Alapból 1971. évtől 2003. december 31-ig 2102 fő részére folyósított munkáltatói kölcsönt.

A Lakásépítési Alap 2003. december 31-i záró egyenlege: 35.473 E Ft volt.

Költségvetési címenkénti indoklás

1.1. cím MTA Titkársága

Igazgatási ágazat jellemzői

Az igazgatási ágazat kiadásai közé tartozó feladatok a következők:

- Titkárság működtetése,
- Doktori Tanács Titkárságának működtetése,
- Akadémiai Kutatási Pályázatok Titkárságának működtetése,
- Akadémikusok tiszteletdíjának és a hozzátartozói ellátásoknak a folyósítása,
- A Központi Lakásépítési Alap kezelése.

A Titkárság működtetéséhez 1.037,8 millió Ft működési célú támogatással, 70,5 millió Ft saját bevétellel rendelkezett, melyből 26,5 millió Ft a korábbi időszak tartalékának igénybevételeből, 8,1 millió Ft a Központi Lakásépítési Alapot érintő törlesztésekből adódott.

A feladatok teljesítése érdekében 1.074,4 millió Ft összegű kiadás merült fel, melynek 82,0 %-át személyi juttatások és a munkáltatót terhelő járulékok kifizetésére fordították.

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előirányzat	2003. évi módosított ei.	2003. évi tény	4/1.	4/3.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Millió forintban egy tizedessel				%-ban	
Kiadás	956,2	926,3	1.114,3	1.074,4	112,4	96,4
Személyi juttatás	589,0	596,1	697,4	673,0	114,3	96,5
Központi beruházás	-	-	-	-	-	-
Folyó bevétel	37,4	34,0	50,0	44,0	117,6	88,0
Támogatás	913,0	892,3	1.037,8	1.037,8	113,7	100,0
Előirányzat-maradvány igénybevétele	32,3	-	26,5	26,5	82,1	-
Létszám:	152,0	153,0	153,0	152,0	-	99,4

millió forintban egy tizedessel

2003. évi előirányzat- módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
2003. évi eredeti előirányzat	926,3	34,0	892,3	596,1
Módosítások jogcímenként				
Köztisztviselői feladatok	-15,0		-15,0	-7,3
Ruházati költségtérítés	2,4		2,4	2,4
Informatikai feladatok	6,5		6,5	
NIIF hálózat	3,0	3,0		
Titkárság működési hiány rendezése	91,1		91,1	46,2
Képzettségi pótlék	11,4		11,4	8,6
TÉT Alapítvány	7,5		7,5	
Füst Milán hagyatéka	0,4		0,4	
Többletbevétel	5,1	5,1		4,6
OM-MTA Megállapodás	0,2		0,2	
Közszolgálati illetmény	37,8		37,8	28,5
PM-eElvonás	-22,3		-22,3	
Balaton program	9,9	7,9	2,0	6,3
Átcsoportosítás				-15,0
Titkárság átvilágítása	3,8		3,8	
Akadémiai kiadványok	2,7		2,7	
Tudós segélyek	1,0		1,0	0,2
Gazdálkodási jut.	4,4		4,4	3,3
Danubia Kft.	3,8		3,8	
IHM Pályázat kezelési költsége	3,8		3,8	2,5
MEH Pályázat kezelési költsége	2,0		2,0	1,6
AKP Pályázatok kezelési költsége	2,0		2,0	1,7
Előirányzat-maradvány igénybevétele	26,5	26,5		17,7
Módosított előirányzat	1.114,3	76,5	1.037,8	697,4

Kiadási előirányzatok*millió Ft-ban, egy tizedessel*

	Eredeti	Módosított	Teljesítés
	előirányzat		
Személyi juttatások	596,1	697,4	673,0
Munkaadókat terhelő járulékok	186,2	218,1	208,5
Dologi kiadások	130,0	184,2	180,2
Működési célú pénzeszköz átadások	4,0	4,6	4,6
Felhalmozási célú pénzeszköz átadás	-	-	-
Kölcsönök	10,0	10,0	8,1
Kiadások összesen	926,3	1.114,3	1.074,4

A feladatok teljesítése érdekében 1.074,4 millió Ft kiadás merült fel, melynek 82,0 %-át személyi juttatási kiadások és a munkáltatói járulék tették ki.

Az összes kiadás 12,4 %-kal haladta meg a 2002. évi tényleges kiadást.

A kiadásból 673,0 millió Ft-ot tett ki a személyi juttatás, mely 14,3 %-kal haladta meg az előző évit. A Titkárság előző évi maradvány igénybevétele nélküli bevétele 44,0 M Ft-ot tett ki. A többlet bevételt a kiadások teljesítéséhez használták fel.

Személyi juttatások

	Tervezett		Tényleges	
	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)
Teljes munkaidőben fogl.	538,7	149	580,9	147
Részmunkaidőben fogl.	4,5	4	5,7	2
Állományba nem tartozók	52,9	-	86,4	3
Összesen	596,1	153	673,0	152

Létszám alakulása

	2002. év	2003. év	Változás
	összes	összes	összes
	létszám	létszám	létszám
			(%)
Teljes munkaidőben fogl.	143	147	102,8
Részmunkaidőben fogl.	9	2	22,2
Állományba nem tartozók	-	3	-
Összesen	152	152	100,0

Előirányzat maradvány

2003. évben 33,9 millió Ft előirányzat maradvány keletkezett, amely az áthúzódó feladatok teljesítéséhez szükséges.

1.2. cím Doktori Tanács Titkársága

A Doktori Tanács Titkársága feladatai közé tartozik az Akadémia Doktora cím elnyerése érdekében benyújtott pályázatok elbírálása, gondozása az 1994. évi XL. törvény, valamint az MTA Doktori Szabályzata alapján. A doktori címmel rendelkezőknek tiszteletdíj folyósítása a többször módosított 4/1995. (I.20.) Korm. rendelet alapján történik.

A Tudományos Minősítő Bizottság jogutódjaként a folyamatban lévő doktori és kandidátusi ügyek lezárása, tudomány doktora, illetve kandidátusa fokozatok honosítása az 55/1995. (V.17.) rendelet és az Ideiglenes Szabályzat alapján kerül lebonyolításra.

A Vezetői Kollégium 1997. november 12-ei döntése alapján ellátja a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj ügyintézésével és Kuratóriumok működésével kapcsolatos titkársági feladatokat.

Így feladata a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj kifizetése a 316/2001. (XII.28.) Korm. rendelettel módosított 156/1997. (IX. 19.) Kormány rendelet és a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Szabályzata alapján.

Az MTA Doktori Tanács Titkársága 2003. évi gazdálkodásában az alábbi jogcímenek történtek kifizetések:

- az Akadémia Doktora cím, a Tudomány kandidátusa fokozat után járó tiszteletdíj, illetve illetmény kiegészítés folyósítása,
- Bolyai János Kutatási Ösztöndíj folyósítása,
- megbízási díj kifizetések a szakértőknek, bírálóknak, bíráló bizottság tagjainak,
- a bíráló bizottság tagjainak útiköltség és napidíj kifizetés,
- Doktori Tanács működéséhez szükséges irodaszerek, nyomtatványok, stb.
- üzemeltetéshez szükséges villamos- és hőenergia, posta és egyéb szolgáltatások kiadásai.

Doktori tiszteletdíjak

A doktori tiszteletdíjakat a 142/1998. (VIII. 25.) Korm. rendelettel módosított 4/1995. (I. 20.) Korm. rendelet alapján kell folyósítani.

A tiszteletdíj mértéke az alábbiak szerint alakult:

Munkaviszonnal rendelkező doktorok, valamint
1995. január 1. után nyugdíjba vonuló doktorok esetén 90.000,- Ft/fő/hó

1994. december 31-én már nyugdíjas doktorok
esetén (90.000,- Ft - 4.000,- Ft) 86.000,- Ft/fő/hó

2002. december 31-én záró létszám: 2.281 fő

2003. december 31-én záró létszám: 2.376 fő

2003. év folyamán 45 fő tiszteletdíj folyósítása szűnt meg halálozás miatt. Az "MTA Doktora" cím 141 főnek lett odaítélve. Tiszteletdíj folyósítás 1 fő esetén szünetelt felfüggesztés miatt.

Kandidátusi illetménykiegészítés

A tudomány kandidátusa részére az 55/1995. (V. 17.) számú Kormányrendelet értelmében a fokozat megszerzését követő hónap első napjától öt éven keresztül havi 3.000,- Ft illetménykiegészítés jár.

2002. december 31-én záró létszám 414 fő

2003. december 31-én záró létszám 238 fő

Az év folyamán 8 fő kandidátusi fokozat odaítélésére került sor, 187 fő illetménykiegészítés folyósítása befejeződött az öt éves időszak letelte miatt és 3 fő felfüggesztése szűnt meg.

Bolyai János Kutatási Ösztöndíj

Az ösztöndíj a 156/1997. (IX. 19.) Kormányrendelet és a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Szabályzata alapján kerül kifizetésre.

Mértéke 2003. évben havi 100.800,- Ft/fő/hó.

2002. december 31-i záró létszám 519 fő

2003. december 31-i záró létszám 529 fő

Az ösztöndíj határozott időre 1, 2 vagy 3 évre nyerhető el. A meghatározott időszak letelte miatt 164 fő ösztöndíj folyósítása szűnt meg.

2003. szeptember 1-től 178 fő ösztöndíjas került felvételre.

A Bolyai János Kutatási Ösztöndíj esetén a Szabályzat értelmében a pályázat elbírálásakor a felkért szakértőket szakértői díj illeti meg. Itt kell elszámolni a kuratóriumi tagok tiszteletdíját is. A fenti kiadások minden évben folyamatosan jelentkeznek.

Az ösztöndíjhoz kapcsolódó megbízási díjakra 9.427 E Ft, egyéb megbízási díjakra 9.559 E Ft-ot fordítottak.

A Doktori Tanács Titkársága az előzőekben felsorolt feladatokkal összefüggésben 3.424,7 millió Ft kiadást teljesített, melyhez 3.482,4 millió Ft támogatás és 141,5 millió Ft saját bevétel kapcsolódott. A saját bevételből 122,4 millió Ft volt az előző évben képződött maradvány.

A gazdálkodás során keletkezett maradvány 199,2 millió Ft, mely az áthúzódó kötelezettségek teljesítéséhez szükséges.

**A Doktori Tanács Titkárság
kiadásainak alakulása**

J o g c í m	adatok millió Ft-ban		
	2002. év	2003. év	a 2003. év adata az 2002. évi %-ában
- Tudományos fokozatosak díja			
= doktorok	2 170,0	2 347,5	108,0
= kandidátusok	17,4	10,5	60,3
- Megbízási díj (Bolyai János Kutatási Ösztöndíj után + egyéb)	15,9	18,9	118,8
- Bolyai János Kutatási Ösztöndíj	488,7	601,9	123,0
- Munkaadókat terhelő járulékok (Társadalombiztosítási járulék, Egészségügyi hozzájárulás)	385,9	407,1	105,4
- Dologi kiadások és befizetési kötelezettségek (irodaszer, könyv, telefon, posta, kiküldetés, reprezentáció, üzemeltetési költség, Áfa stb.) átadott pénzeszközök	36,6	38,8	106,0
Költségvetési kiadások összesen:	3 114,5	3 424,7	110,0

Előirányzatok és teljesítések alakulása

1.2. Doktori Tanács Titkársága

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előirányzat	2003. évi módosított ei.	2003. évi tény	4/1.	4/3.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Millió forintban egy tizedessel				%-ban	
Kiadás	3.114,5	2.792,5	3.628,8	3.424,7	110,0	94,4
ebből: személyi juttatás	2.692,1	2.484,5	3.149,5	2.978,8	110,6	94,6
központi beruházás	-	-	-	-	-	-
Folyó bevétel	17,0	24,0	24,0	19,1	112,4	79,6
Támogatás	3.020,4	2.768,5	3.482,4	3.482,4	115,3	100,0
Előirányzat-maradvány igénybevétele	199,5	-	122,4	122,4	61,4	-
Létszám	-	-	-	-	-	-

millió forintban egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
2003. évi eredeti előirányzat	2.792,5	24,0	2.768,5	2.484,5
Módosítások jogcímenként				
Bolyai senior ösztöndíj	829,9		829,9	630,9
Zárolás	- 46,8		- 46,8	
Elvonás	- 69,2		- 69,2	- 62,3
Előirányzat-maradvány igénybevétele	122,4	122,4		96,4
Módosított előirányzat	3.628,8	146,4	3.482,4	3.149,5

Kiadási előirányzatok

millió Ft-ban, egy tizedessel

	Eredeti előirányzat	Módosított	Teljesítés
Személyi juttatások	2.484,5	3.149,5	2.978,8
Munkaadókat terhelő járulékok	278,9	430,9	407,1
Dologi kiadások	29,1	45,4	35,8
Egyéb működési célú támogatás	-	3,0	3,0
Kiadások összesen	2.792,5	3.628,8	3.424,7

Személyi juttatások

	Tervezett		Tényleges	
	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)
Teljes munkaidőben fogl.	-	-	-	-
Részmunkaidőben fogl.	-	-	-	-
Állományba nem tartozók	2.484,5	-	2.978,8	-
Összesen	2.484,5	-	2.978,8	-

Előirányzat maradvány

2003. évben 199,2 millió Ft maradvány keletkezett, mely összegre az áthúzódó feladatok teljesítéséhez van szükség.

1.3. cím Akadémikusi tiszteletdíjak

1.3. Akadémikusi tiszteletdíjak

Itt kerülnek elszámolásra az MTA hazai tagjai részére folyósított tiszteletdíjak, valamint az akadémikus elhalálozása esetén folyósított hozzátartozói ellátási díjak (özügyi ellátási díj, árvaellátási díj).

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előirányzat	2003. évi módosított ei.	2003. évi tény	4/1.	4/3.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Millió forintban egy tizedessel				<i>%-ban</i>	
Kiadás	1.470,7	1.707,8	1.666,4	1.607,1	109,3	96,4
ebből: személyi juttatás	1.325,7	1.540,6	1.506,0	1.448,2	109,2	96,2
központi beruházás	-	-	-	-	-	-
Folyó bevétel	-	-	-	-	-	-
Támogatás	1.477,4	1.707,8	1.539,2	1.539,2	104,2	100,0
Előirányzat-maradvány igénybevétele	120,5	-	127,2	127,2	105,6	100,0

millió forintban egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
2003. évi eredeti előirányzat	1.707,8		1.707,8	1.540,6
Módosítások jogcímenként				
Átcsoportosítás				- 5,6
Zárolás feladat elmaradás miatt	- 36,0		- 36,0	- 20,1
Elvonás	- 132,6		- 132,6	- 119,5
Előirányzat-maradvány igénybevétele	127,2	127,2		110,6
Módosított előirányzat	1.666,4	127,2	1.539,2	1.506,0

Kiadási előirányzatok*millió Ft-ban, egy tizedessel*

	Eredeti	Módosított	Teljesítés
	előirányzat		
Személyi juttatások	1.540,6	1.506,0	1.448,2
Munkaadókat terhelő járulékok	166,5	158,6	158,6
Dologi kiadások	0,7	1,8	0,3
Kiadások összesen	1.707,8	1.666,4	1.607,1

Előirányzat-maradvány

2003. évben 59,3 millió Ft maradvány keletkezett, amelyre a 2004. évre áthúzódó feladatok teljesítéséhez van szükség.

2. cím Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia

A Magyar Tudományos Akadémia Közgyűlése 1992. májusában alapította meg a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémiát. A Közgyűlés célja az volt, hogy visszatérjenek az alapító Széchenyi István eredeti gondolatához, és a tudósok mellett ismét jelen legyenek az irodalom és a művészetek képviselői az Akadémián, a mai kor igényeinek megfelelően azonban önálló, társult formában.

A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia 2003. évi főbb szakmai feladatai a következők voltak:

Lossonczy Tamás állandó kiállításának megrendezését anyagilag is támogatták. Szenes Zsuzsa elhunyt tag emlékkiállítását, valamint tudományos konferenciát szerveztek a Budapest Galériával közösen.

Az Országos Tudományos Diákköri Mozgalom, Pro Scientia érmek-díjak keretében az elmúlt évben első alkalommal, a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia segítségével mód nyílt arra, hogy két hallgató Pro Arte díjat kaphasson.

Az MTA közgyűlése tiszteletére megrendezték Veress Pál elhunyt festőművész tag kamarakiállítását és oeuvre katalógusának bemutatóját az MTA Székházában. Részt vettek Szabó

Magda díszpolgárrá történő avatásán a II. kerületben. Sáry László zeneszerző tag CD lemezének bemutatóját rendezték meg az MTA Dísztermében.

A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia 2003. évben a szakmai feladatok ellátásához 14,5 millió Ft működési célú és 4,5 millió Ft felhalmozási célú támogatással, valamint 2,3 millió Ft saját bevétellel számolhatott, melyből 1,4 millió Ft az előző évi maradvány igénybevételeből származott. A 2003. évi szakmai feladatok teljesítéséhez 21,3 millió Ft kiadás merült fel.

A 2003. évi gazdálkodásból maradvány nem keletkezett.

Előirányzatok és teljesítések alakulása

2. Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előirányzat	2003. évi módosított ei.	2003. évi tény	4/1.	4/3.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Millió forintban egy tizedessel				<i>%-ban</i>	
Kiadás	16,1	18,6	23,5	21,3	132,3	96,4
ebből: személyi juttatás	6,5	9,0	9,0	8,3	127,7	92,2
központi beruházás	0,8	-	3,0	3,0	375,0	100,0
Folyó bevétel	1,0	2,2	3,1	0,9	90,0	29,0
Támogatás	16,5	16,4	19,0	19,0	115,2	100,0
Előirányzat-maradvány igénybevétele	-	-	1,4	1,4	-	100,0
Létszám (fő)	2	2	2	2	100,0	100,0

millió forintban egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
2003. évi eredeti előirányzat	18,6	2,2	16,4	9,0
Módosítások jogcímenként				
Központi beruházás	3,0	-	3,0	-
Többletbevétel	0,9	0,9	-	-
PM elvonás	-0,4	-	-0,4	-
Előirányzat-maradvány igénybevétele	1,4	1,4	-	-
Módosított előirányzat	23,5	4,5	19,0	9,0

Kiadási előirányzatok

millió Ft-ban, egy tizedessel

	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés
Személyi juttatások	9,0	9,0	8,3
Munkaadókat terhelő járulékok	2,7	2,7	2,7
Dologi kiadások	6,3	7,3	5,8
Működési célú pénzeszköz átadások	-	-	-
Intézményi beruházási kiadás	0,6	1,5	1,5
Központi beruházás	-	3,0	3,0
Felújítás	-	-	-
Felhalmozási célú pénzeszköz átadás	-	-	-
Kiadások összesen	18,6	23,5	21,3

Személyi juttatások

	Tervezett		Tényleges	
	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)
Teljes munkaidőben fogl.	5,8	1	5,9	1
Részmunkaidőben fogl.	1,2	1	1,0	1
Állományba nem tartozók	2,0	-	1,4	-
Összesen	9,0	2	8,3	2

Létszám alakulása

	2002. év		2003. év		Változás (%)
	összes létszám	ebből: kutató	összes létszám	ebből: kutató	
Teljes munkaidőben fogl.	1	-	1	-	100,0
Részmunkaidőben fogl.	1	-	1	-	100,0
Nyugdíjasok	-	-	-	-	-
Összesen	2	-	2	-	100,0

Felújítás

Az intézmény 2003. évben felújítást nem végzett.

Beruházás

Központi beruházásra 2003. évben 3,0 M Ft-os támogatással rendelkezett, melyet berendezési tárgyakra és gépekre fel is használt.

Intézményi beruházási kiadás: 1,5 M Ft-ot gép-berendezés beszerzésre fordítottak.

Előirányzat-maradvány

2003. évben maradvány nem keletkezett.

Vállalkozási tevékenység

Az intézmény 2003. évben vállalkozási tevékenységet nem folytatott.

3. cím MTA Könyvtára

A Könyvtár 2003. évi kiemelt jelentőségű szakmai feladatai a következők voltak:

A Rákóczi-szabadságharc kitörésének 300. évfordulója tiszteletére és a Magyar Tudomány Napja alkalmából a Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye **Rákóczi-kiállítást** rendezett a Vasarely-teremben. A kiállítás ráfordításaiból 180.287 Ft-ot a 2002. évi SZJA 1 %-ából finanszírozta.

- Az Akadémia támogatása révén elkészült a törökbálinti **raktárbővítés** első üteme. Akadémiai felújítási és beruházási keretből 80 millió Ft, és pótelőirányzathoz 12,5 millió forint került felhasználásra a raktár megépítéséhez. Az alapterület 424 m²-rel bővült, mely három szintre értendő. Az egész raktár új munkarendjének meghatározása megtörtént, betelepítése folyamatosan halad. A 2003. év fontos feladata volt az Újpesti rakparton lévő igen rossz állapotú raktár felszámolása, melyet sikerült határidőre elvégezni. Az ott tárolt anyagok nagyrészt a törökbálinti raktárba kerültek.
- A 2002-es évben az Informatikai Kormánybiztosság **SzT-IS 18 jelű pályázatán** nyert támogatásból 2003-ban összesen 15 millió forint értékben került sor számítástechnikai eszközök és szoftver beszerzésére. A nyári zárás alatt megtörtént az olvasók részére kialakítandó új számítógépes terek kialakítása, valamint a számítógépes hálózat modernizálása. Így az olvasótermekben és az Info-Centrumban összesen 20 új gép áll az olvasók rendelkezésére.
- **állománygyarapodás**
A Könyvtár **állománygyarapodása** összesen 13.504 egység volt. A Könyvtár **teljes állománya** 2003. december 31-én **2.207.722** könyvtári egység.
A könyvbeszerzés módját, eredetét, összetételét tekintve az arányok kissé módosultak: a vétel aránya – elsősorban az egyszeri akadémiai támogatásnak köszönhetően – nőtt. Hagyatékok révén az ajándék aránya is emelkedett, de továbbra is kiemelkedő a csere mint beszerzési forrás szerepe. A köteles-példányok száma elhanyagolhatóan kevés. A költségvetési kereten kívül az Országos Dokumentumellátási Rendszer tagjaként a NKÖM-től 4,5 millió forintot kapott a Könyvtár könyvbeszerzési célokra. A folyóirat-állomány 53 új címmel bővült, a kurrens címek száma 2.261, ebből 1.849 külföldi folyóirat, melyből 539 vételes folyóirat.

A Könyvtár költségvetési támogatásból 130.659 ezer Ft-ot, egyéb forrásból 11.300 ezer Ft-ot, összesen 141.959 ezer E Ft-ot fordított állománygyarapításra.

Vétel, csere, ajándék és kötelezpéldány révén 2003-ban összesen 9.599 kötet könyv és 3.601 kötet folyóirat, 153 kézirat, 59 mikrofilm, 4 hangzó dokumentum, 1 videó és 87 elektronikus dokumentum került állományba összesen 175.029.123 Ft értékben.

- **nemzetközi kiadványcsere**

Mind a könyv-, mind a folyóirat-állomány gyarapításában jelentős szerepet játszott a nemzetközi kiadványcsere. Az összes beérkezett könyv 19,2 %-a, a folyóiratok 62 %-a érkezett a 70 állam 1.021 intézményével folytatott kiadványcseréből.

Költségvetésből és ajándékozás révén gyarapodott a Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye.

- **feldolgozás**

A beérkezett könyvek, folyóiratok és korszerű adathordozókon lévő dokumentumok **feldolgozása** folyamatos volt. Az online katalógusok jelenleg 324.438 rekordot tartalmaznak.

- **kölcsönzési tevékenység**

Az érvényes regisztrációval rendelkező **használók** száma 2003. évben 8.388 fő volt. Törzsolvassóink többsége egyetemi, főiskolai és PhD-hallgató, valamint fiatal kutató. Az egyetemisták és főiskolások számaránya kissé csökkent, a PhD-hallgatók és kutatók száma viszont növekedett.

A könyvtárhasználatok száma 52.260, a helybenhasznált dokumentumok száma 461.591 volt.

- **információ ellátás**

2003-ban újabb adatbázisokkal bővült az **információellátás**. Az Oktatási Minisztérium által elindított és az MTA által is támogatott **Elektronikus Információszoigáztatás (EISz)** program keretében az eddigieken kívül elérhetővé

vált a Lecture Notes in Computer Science (Springer), a Környezetvédelmi Lexikon, az Új Magyar Irodalmi Lexikon, a Scriptum-szótárak, valamint korlátozott hozzáféréssel az MTI Sajtóadatbázis (ez utóbbihoz az MTA és intézetei összesen 15 hozzáférést kaptak).

A Könyvtár **saját költségvetéséből** három **új adatbázishoz** biztosított hozzáférést az MTA intézményeinek is, melyek kiegészítik az országos konzorciumokban elérhető adatbázisok spektrumát.

A Könyvtár folyamatosan fejlesztette **w3.mtak.hu** című honlapját, melyet 2003-ban 42 323-an látogattak.

- **állományvédelem**

A Kézirattár Csokonai autográf, Szabó Lőrincz és Berzsenyi Dániel kéziratokat és egy térképet, a Keleti Gyűjtemény három török ősnymtatványt restauráltatott **állományvédelmi** támogatásból.

- **tudományos munka**

A Könyvtár munkatársai szakmai munkájuk mellett **kutatói, szakértői tevékenységet** is folytatnak. Az intézmény tagja több nemzetközi szervezetnek és munkatársai képviselik különféle hazai szakmai szervezetekben. A munkatársak egyénileg is részt vesznek tudományos társaságok, egyesületek, kuratóriumok, folyóiratok szerkesztő-bizottságainak munkájában, az egyetemi oktatásban.

2003-ban a **kutatónapot** 13 fő vette igénybe, heti 8, illetve 12 órás időkeretben.

- **továbbképzés**

Az ELTE negyedéves könyvtárszakos hallgatói **kihelyezett szeminárium** keretében ismerkedtek meg a könyvtári munkafolyamatokkal.

A kulturális szakemberek szervezett **képzési** rendszeréről, követelményeiről és a képzés finanszírozásáról szóló 1/2000. (I.14.) NKÖM rendelet értelmében az intézmény vezetése módosította a Könyvtár hét évre szóló továbbképzési tervét, valamint elkészítette a 2003. évre szóló beiskolázási tervét.

- **Akadémiai Levéltár**

Az Akadémiai **Levéltár** 2003-ban tovább gyarapította állományát, folytatta a begyűjtött anyag feldolgozását és ellátta az MTA Titkárság és a Doktori Tanács irattári feladatait és a levéltári kutatószolgálatot. Az iratállomány növekedése 123,12 ifm volt. Az év végére az iratállomány mennyisége elérte a 2 538,97 ifm-t. A Levéltár a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma által a veszélyeztetett állapotú anyag megmentésére kiírt pályázatán nyert támogatásból 4 000 savmentes irattároló dobozt szerzett be.

A Levéltár tevékenységét 2003-ban is vizsgálta a szakfelügyelet és megállapította, hogy a kutatótermi szabályzat megfelel az előírásoknak.

A 2003. évi gazdálkodási feladatainak teljesítése érdekében 732,6 millió Ft kiadást teljesítettek, a kiadás 45,2 %-át a személyi juttatások és járulékok tették ki.

Állománygyarapításra 141,9 millió Ft-ot fordítottak, ez a teljes kiadás 19,4 %-át teszi ki.

A kiadás teljesítéséhez 476,9 millió Ft működési célú és 99,8 millió Ft felhalmozási célú támogatás állt rendelkezésre, ezt az összeget 164,7 millió Ft összegű saját bevétel egészítette ki. A saját bevételből 70,7 millió Ft volt az előző évben keletkezett maradvány.

3. MTA Könyvtára

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előirányzat	2003. évi módosított ei.	2003. évi tény	4/1.	4/3.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Millió forintban egy tizedessel				<i>%-ban</i>	
Kiadás	550,4	578,4	742,1	732,6	133,1	98,8
ebből: személyi juttatás	176,4	240,5	249,3	248,6	140,9	99,8
központi beruházás	26,9		56,3	56,3	209,0	100,0
Folyó bevétel	191,7	25,0	94,7	93,9	49,0	99,2
Támogatás	410,7	553,4	576,7	576,7	140,5	100,0
Előirányzat- maradvány igénybevétele	17,6		70,7	70,7	401,7	100,0
Létszám	108	113	113	108	100,0	95,6

millió forintban egy tizedessel

2003. évi előirányzat- módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
2003. évi eredeti előirányzat	578,4	25,0	553,4	240,5
Módosítások jogcímenként				
NEKÖM-MTA megállapodás	9,2		9,2	0,8
Széchenyi professzori ösztöndíj	6,4		6,4	5,6
Elvonás	- 11,7		- 11,7	
OTKA kutatás	6,84		6,8	
Felújítás	- 32,4		- 32,4	
Központi beruházás	56,3	11,3	45,0	
Többletbevétel	58,4	58,4		0,2
Előirányzat átcsoportosítás				- 2,0
Előirányzat-maradvány igénybevétele	70,7	70,7		4,2
Módosított előirányzat	742,1	165,4	576,7	249,3

Kiadási előirányzatok

millió Ft-ban, egy tizedessel

	Eredeti előirányzat	Módosított	Teljesítés
Személyi juttatások	240,5	249,3	248,6
Munkaadókat terhelő járulékok	81,1	82,6	82,4
Dologi kiadások	170,3	256,2	248,0
Felújítás	85,5	88,7	88,7
Intézményi beruházási kiadás	1,0	8,6	8,2
Központi beruházás	-	56,3	56,3
Egyéb felhalmozási kiadások	-	0,4	0,4
Kiadások összesen	578,4	742,1	732,6

Személyi juttatások

	Tervezett személyi jutt. (M Ft) létszám (fő)		Tényleges Személyi jutt. (M Ft) létszám (fő)	
Teljes munkaidőben fogl.	194,4	87	198,5	83
Részmunkaidőben fogl.	43,1	26	44,4	25
Állományba nem tartozók	3,0	-	5,7	-
Összesen	240,5	113	248,6	108

Létszám alakulása

	2002. évi összes létszám	2003. évi összes létszám	Változás Összes Létszám (%)
Teljes munkaidőben fogl.	82	83	101,3
Részmunkaidőben fogl.	26	25	96,2
Összesen	108	108	

Felújítás

A Könyvtár felújításra 88,7 millió Ft-ot költött.

Beruházás

Központi beruházási kerete 56,3 millió Ft volt, mely összeget a Könyvtár felhasználta. Intézményi beruházási keretből, mely különböző pályázati támogatásból adódott 7,7 millió Ft-ot költöttek, az ehhez kapcsolódó áfa kiadás 0,6 millió Ft volt.

Előirányzati maradvány

A beszámolási időszakban 8,7 millió Ft maradvány keletkezett, mely áthúzódó feladatok teljesítéséhez szükséges.

4. cím Matematikai- és természettudományi kutatóintézetek

Az Akadémia intézményeiből 12 kutatóintézet alkotja ezt a címet. Az alábbiakban ezeknek a kutatóintézeteknek a 2003. évi szakmai feladatai kerülnek összefoglalóan bemutatásra.

Részvétel a paksi üzemzavar következményeinek felszámolásában és az atomerőmű védelmi rendszerének rekonstrukciójában

A Központi Fizikai Kutatóintézetének Atomenergia Kutatóintézete fontos szerepet játszik a 2003. április 10-i paksi üzemzavar következményeinek felszámolásában. A következmények felszámolásával kapcsolatban szinte felsorolhatatlanul sok kérdésben kérte ki a Paksi Atomerőmű Rt. az intézet véleményét, javaslatait. Az év vége felé világossá vált, hogy a teendők kétfelé ágaznak. Az egyik irány az 1. sz. akna mai tartalmának a felszámolása, a helyreállítás. Itt egyes szakmai kérdéseket az intézet munkatársainak részvételével fognak megoldani. A munkák másik fő iránya a 2. blokk mielőbbi üzembe helyezése. Az intézet az Országos Atomenergia Hivatal számára javaslatot dolgozott ki az újraindítás követelményrendszerére vonatkozóan, és ma gyakorlatilag e követelmények teljesítésének előmozdításán fáradozik, beleértve a fokozott ellenőrzés mellett végzendő indítási program kidolgozását.

Az ellipszometriának nevezett roncsolásmentes optikai módszer két évtized alatt meghódította a félvezető eszkozipar vékonyréteg-vizsgálatát, uralva a gyártásközi mérés piacát. Az eddig megszokott és sikeres ellipszométeres eljárás lehetőleg kicsiny, polarizált fényfoltot bocsát a vizsgálandó rétegszerkezetre és a rétegen áthaladó és visszaverődő fény polarizációs síkjának elfordulása jellemző a rétegek szerkezetére, vastagságukra. Az MTA Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Kutatóintézet kutatóinak döntő közreműködésével kifejlesztett módszer újítása abban áll, hogy nem egy kicsiny fényfoltot alkalmaz, hanem kúpszerűen táguló fényfolttal egyszerre nagy felületen világítja meg pl. a szilíciumszeletet és egy kamerával egyszerre méri a fény visszaverődése utáni polarizációs állapotot, azaz

egyidejűleg készít sokezer hagyományos ellipszometriás mérést, és számítógépi úton "válogatja szét" az egyes pontokról származó, összetartozó adatokat. Azaz az összegyűjtött óriási adatmennyiségből számítógép készíti el az egész felület polarizációs állapot-térképét (és ezen át a vastagság és/vagy törésmutató, porozitás) térképeket.

Számítógépes plazmamodellezés

Míg a közvetlen környezetünkben nagyrészt szilárd, folyadék, illetve gázfázisú anyagok vannak jelen, addig az Univerzum ismert anyagának túlnyomó része (becslések szerint 99%-a) plazma-állapotban van, melyen olyan közeget értünk, amelyben elektromosan töltött részecskék vannak jelen. Az alacsony nyomású gázkisüléseket napjainkban széleskörűen alkalmazzák gázlézerekben, fénycsövekben és kisülési lámpákban, plazmaképernyőkben. A modern szimulációs módszerekkel már előzetes feltételezések nélkül reprodukálhatók a gázkisülések egyes térrészei, a modellek alkalmasak a teljes kisülések leírására. Ezek segítették az alkalmazások optimalizálását is. Ez utóbbira példaként említhető az Szilárdtestfizikai és Optikai Kutatóintézetben megépített 224 nm-es ultraibolya hullámhosszon (jelenleg ismert legrövidebb, folytonos lézerműködést lehetővé tevő ezüst-ion spektrumvonalon) működő lézer, amelynek elektróda-elrendezését számítógépes numerikus módszerrel szimulálták

Digitális vízjel, az e-biztonság növelése

Az MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézetben létrejött konzorcium (további tagjai a Compaq Computer Magyarország Kft és a Drótposta Kft.) tovább folytatta együttműködését a kriptológiai, tágabban az e-biztonság témakörben. Áttörő eredményt értek el a digitális dokumentumok (pl. szoftver kódok, digitális multimédia alkalmazások) védelmére szolgáló olyan ujjlenyomat típusú kódok elméletének területén, melyek segítségével nagy valószínűséggel megmondható egy illegális másolatról, hogy az melyik eredeti, legális egyedi példányról készült. Mély matematikai módszerek segítségével olyan ujjlenyomatkódokat konstruáltak, amik sokkal rövidebbek, mint a korábban hasonló célra ismert kódok.

A funkcionális nanoszerkezetű és nanoméretű bevonatok kutatásának témakörében 2003. évben fontos elméleti eredmények születtek a Kémiai Kutatóközpont Kémiai Intézetében, amelyek közül többnek igen lényeges gyakorlati jelentősége is van. Új típusú eljárást dolgoztak ki alkil-foszfónátok segítségével tömör szerkezetű, hidrofób tulajdonságú

védőréteg kialakítására aktív vas felületén. Számszerű összefüggést találtak a korróziós folyamatok következtében egyre növekvő felületi érdesség és a nanorétegek védőhatása között. A rétegek jövőbeni gyakorlati alkalmazhatóságának igen jók a lehetőségei, elsősorban vasfelületek korrózióvédő bevonataként.

Az MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézetben (SZTAKI) az informatikai kutatás terén speciális témakör a **CNN analogikai számítógépek** kutatása és az ehhez szükséges chip-ek fejlesztése. A chipek szerveződési és működési elveikben máig a Neumann János alkotta tárolt programú, digitális szerkezeti modellt követik. Ma már újfajta számítógépek konstrukciójával is foglalkoznak a kutatók, egy ilyen újfajta eszköz a Analogikai Vizuális Mikroprocesszor (rövidítve CNN-UM: Cellular Neural/Non-linear Network – Universal Machine).

A SZTAKI-ban alapkutatási eredmények hasznosítására került sor - a KNORR BREMSE-vel és a BME-vel együttműködve - **gépjárművek új irányítási és navigációs rendszerének** kidolgozása során. A projekt eredményeként létrejött egy haszonjárművekbe épített intelligens irányítási és kommunikációs mobil fedélzeti berendezés prototípusa. A projekt másik közvetlen eredménye a flottairányító központ architektúrájának elméleti kidolgozása, a flottairányítást támogató funkciók kutatása és fejlesztése, valamint flottairányító központ prototípusának megvalósítása.

2004. márciusában bocsájtották fel a ROSETTA űrszondát; ennek feladata, hogy sima leszállást hajtson végre a Churyumov-Gerasimenko üstökösre, és hosszabb ideig nyomon kövesse az üstökös viselkedését, miközben az megközelíti a Napot. A **leszállóegység fedélzeti számítógép terve és teljes szoftvere** a KFKI Részecske- és Magfizikai Kutatóintézetben (KFKI-RMKI) készült, a KFKI Atomenergia Kutatóintézet készített egy **pordetektort** a fedélzetre. Az üstököst megfigyelő egység műszerei közül egy **plazmadetektor** elkészítésében vettek részt a KFKI-RMKI munkatársai. Bár az üstökössel való találkozásra még 10 évet várni kell, a mérnöki munkák sikere már nyilvánvaló.

Szervezeti változások

A matematikai és természettudományi kutatóintézeteken belüli átalakítások, szervezeti intézkedések a következők voltak:

- A Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézetnél új osztály alakult Algebrai geometria és differenciátopológia néven.
- A Kémiai Kutatóközpontnál az Anyag- és Környezetkémiai Kutatólaboratórium állományába került a Kémiai Intézettől a Polimer Kémiai és Anyagtudományi Osztály, az Alkalmazott Polimer Fizikai-kémiai Osztály és a Környezetvédelmi Laboratórium. A Spektroszkópiai Osztály az Izotóp és Felületkémiai Intézettől a Kémiai Intézet állományába került át. A fenti változtatások a 2004. január elsején bevezetésre kerülő új szervezeti felépítés előkészítését szolgálják, melynek során a jelenleg meglévő három intézet helyett öt, közel azonos méretű, átstrukturált, az öt tudományterület nevével megnevezett, tudományos tevékenységében önálló intézet kerül kialakításra.

Gazdálkodással kapcsolatos tapasztalatok

Pozitív tapasztalatok

- Sikerként értékelhető az EU felé történő közeledés, több intézet vett részt sikerrel az EU5-ös keretprogram pályázatain.
- Pozitívum a pályázati rendszer működése. A műszer és eszközbeszerzési pályázatoknak köszönhetően nőtt az intézetek befektetett eszköz állománya.
- Kedvezően befolyásolja az intézetek gazdálkodását, hogy egyre növekvő mértékben biztosítja az Akadémia az épületek felújítását és tárgyi eszközök beszerzését, ennek következtében az ingatlanállomány állaga javult, az eszközök elhasználódottsági foka csökkent.
- Fiatal kutatók alkalmazását, a PhD hallgatók foglalkoztatását az intézetek szükségesnek ítélik meg a kutatói utánpótlás biztosítása érdekében, és pozitív tapasztalataik vannak, de sokszor gondot jelent az arra érdemesnek bizonyult fiatalok megtartása.

Negatív tapasztalatok, hatások

- A más fejezetektől előirányzat-átcsoportosítással kapott pályázati források havi ütemezésben történő leutalása likviditási problémát okozott a legtöbb kutatóintézetnek.

A problémát súlyosbította, hogy az Oktatási Minisztériummal kötött szerződések alapján járó támogatásoknak nagy része csak az év második felében került előirányzatosításra. Különösen kirívó a Széchenyi professzori ösztöndíj – melynek összege már évekkkel ezelőtt ismert volt – augusztustól kezdődő arányos folyósítása. A likviditási problémákat sok intézet csak támogatási keretének előrehozatalával tudta kiküszöbölni, ami hosszú távon nem jelent megfelelő megoldást. Másrészt, a szerződésben vállalt kiadások szerkezete nem illeszkedik a havi ütemezéshez, például egy eszköz beszerzése esetén a számlát nem lehet havi egyenlő részletekben kiegyenlíteni. Az intézeteknek gyakran nincs szabad pénzeszközük a pályázatok teljesítésének megelőlegezéséhez. A forgóalap hiánya ahhoz vezethet, hogy az intézetek elveszítik belföldi pályázási lehetőségeiket, mert a feltételeket nem tudják biztosítani. Az előirányzati keretek gyakori időben elhúzódó megnyitása lehetetlenné teszi a gazdasági események pontos tervezését és ütemezését.

- A pályázatok beadási és működési rendje egyre nehezebb és bürokratikusabb (OM Alapkezelő Igazgatósága), ami azt jelentette, hogy a kutatók háromszor annyi időt töltenek a pályázati anyagok elkészítésével, mint eddig, annak ellenére, hogy a Pályázati Iroda és a Gazdasági Osztály is igen nagymértékben nyújt ehhez segítséget. További gond, hogy nem mindig biztosított annak a lehetősége, hogy a legmegalapozottabb és legeredményesebb kutatási terület kapjon támogatást.
- Kedvezőtlen hatásként jelentkezett a [Pénzügyminisztérium–Kormány](#) által elrendelt elvonás, amely tovább csökkentette az egyébként is alacsony dologi kiadások szintjét.
- A tudományos kutatás ÁFA kulcsának megváltozása az OTKA témáknál a támogatás csökkentését eredményezte.
- A törvények, jogszabályok változása egyre bonyolultabb adminisztrációhoz vezet, növekszik a többletmunka, a működtetésükhöz szükséges adatokat egyre kevésbé tükrözik a kötelezően előírt nyilvántartások. A szabályzatok folyamatos módosítása, a kötelező adatszolgáltatások teljesítése, a bővülő analitika vezetése, az informatikai

változások követése elvonja az időt a tényleges, intézet működését szolgáló feladatok ellátásáról.

Előirányzatok és teljesítések alakulása

04. cím Matematikai- és természettudományi kutatóintézetek

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előirányzat	2003. évi módosított ei.	2003. évi tény	4/1.	4/3.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Millió forintban egy tizedessel				<i>%-ban</i>	
Kiadás	12.971,5	12.527,4	16.564,8	15.023,7	115,8	90,7
ebből: személyi juttatás	4.896,9	5.992,8	6.816,7	6.248,9	127,6	91,7
központi beruházás	441,8	-	113,3	113,1	25,6	99,8
Folyó bevétel	6.915,2	4.672,0	6.171,4	5.524,8	79,9	89,5
Támogatás	6.364,5	7.855,4	9.691,2	9.691,2	152,3	100,0
Előirányzat-maradvány igénybevétele	554,4	-	702,2	702,5	126,9	100,0
Létszám	1.900	1.885	2.009	1.940	102,1	96,6

millió forintban egy tizedessel

2003. évi előirányzat- módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
2003. évi eredeti előirányzat	12.527,4	4.672,0	7.855,4	5.992,8
Módosítások jogcímenként				
Fiatalkutatók	329,0		329,0	241,0
OTKA	649,0		649,0	108,0
Nyugdíjas akadémikusok	1,3		1,3	0,1
Széchenyi ösztöndíjak	57,5		57,5	50,8
KMÜFA (OM-MTA)	255,0		255,0	54,4
NKFP (OM-MTA)	152,7		152,7	37,4
OM-MTA megállapodás	116,4		116,4	45,0
Elvonás	- 125,4		- 125,4	
ATPA támogatás	21,5		21,5	9,7
Intézményi beruházás támogatása	164,0		164,0	
ESZCSM-MTA megállapodás	7,3		7,3	1,9
IHM-MTA megállapodás	49,2		49,2	27,7
MEH-MTA megállapodás	41,1		41,1	6,6
Többletfeladatok támogatása	6,2		6,2	3,9
Alapellátás zárolása	- 18,0		- 18,0	
Többletbevétel	1.294,6	1.294,6		43,4
Központi beruházás	113,3	58,9	54,4	
Felújítás	220,5	145,9	74,6	
Előirányzat-maradvány igénybevétele	702,2	702,2		194,0
Módosított előirányzat	16.564,8	6.873,6	9.691,2	6.816,7

Kiadási előirányzatok*millió Ft-ban, egy tizedessel*

	Eredeti	Módosított	Teljesítés
	előirányzat		
Személyi juttatások	5.992,8	6.816,7	6.248,9
Munkaadókat terhelő járulékok	1.862,3	2.107,6	1.957,2
Dologi kiadások	3.979,1	5.191,3	4.576,4
Működési célú pénzeszköz átadások	31,6	262,0	217,9
Intézményi beruházási kiadások	632,9	1.787,8	1.684,4
Központi beruházás	-	113,3	113,1
Felújítás	26,7	247,2	214,1
Felhalmozási célú pénzeszköz átadás	-	30,2	2,6
Kölcsönök	2,0	8,7	9,1
Kiadások összesen	12.527,4	16.564,8	15.023,7

Teljesítések**Bevételek megoszlása forrásonként**

2003. évi tényadat megoszlása (%)	
OTKA	0,9
Nemzeti kutatási és fejlesztési programok	3,3
OMFB	4,8
Vállalkozástól	19,2
Külföldi forrás	16,4
Egyéb forrás	40,6
Előirányzat-maradvány igény-bevétele	14,8
Bevételek összesen	100,0 (alvállalkozói teljesítések nélkül)

A költségvetési címbe tartozó bevételek legnagyobb része az ún. egyéb források körébe tartozott.

Ebbe a körbe a következő bevételi jogcímek kerültek besorolásra:

- feladatfinanszírozás keretében átvett bevételek;
- más tárcáktól központi programokra átvett pénzek;
- önkormányzatoktól átvett pénzek;
- bérleti díj bevétel;
- kamatbevétel;
- non-profit szervezetektől átvett pénzek stb.

Személyi juttatások

	Tervezett		Tényleges	
	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)
Teljes munkaidőben fogl.	5.497,3	1.768	5.554,1	1.792
Részmunkaidőben fogl.	202,7	97	237,5	118
Állományba nem tartozók	292,8	20	457,3	30
Összesen	5.992,8	1.885	6.248,9	1.940

Létszám alakulása

	2002. év		2003. év		Változás kutatói létszám összesen (%)	Változás összes létszám (%)
	összes létszám	ebből: kutató	összes létszám	ebből: kutató		
Teljes munkaidőben fogl.	1.773	981	1.792	1.013	103,3	101,1
Részmunkaidőben fogl.	110	110	118	118	107,3	107,3
Állományba nem tartozók	17	-	30	-	-	-
Összesen	1.900	1.091	1.940	1.131		

Felújítás

Felújításra az intézetek nettó értéken 171,5 millió Ft-ot fordítottak, amelyből

- 134,5 millió Ft (78,4 %) az ingatlanok,
- 37,0 millió Ft (21,6 %) a gépek felújítása.

A felújításokra az Akadémia központi forrásból 74,6 millió Ft-ot biztosított költségvetési támogatásként.

Beruházás

Központi beruházásként az intézetek 113,3 millió Ft-ot fordíthattak beruházásra, ebből 58,9 millió Ft volt a saját forrás.

Intézményi beruházásként 1.684,4 millió Ft-ot fordítottak ingatlanok, gépek, berendezések és felszerelések, járművek és immateriális javak beruházására.

Előirányzat-maradvány

A költségvetési címhez tartozó kutatóintézeteknél a beszámolási időszakban 548,1 millió Ft előirányzat-maradvány keletkezett az alaptevékenységi feladatok teljesítésével összefüggésben visszaforgatás nélkül.

millió Ft

Az előirányzat-maradvány megoszlása

- kiadási megtakarítás:	1.229,6
- bevételi lemaradás:	- 681,0

A felhasználható előirányzat-maradványt módosítja:

- vállalozási eredményből történő igénybevétel	1,3
- költségvetési szervet meg nem illető összeg	- 1,8

Felhasználására javasolt előirányzat-maradvány 548,1

A vállalozási tevékenység alakulása az előző évihez képest

	2002. év	2003. év	Változás
	millió Ft		%
Vállalozási bevételek	751,3	933,5	124,3
Vállalozási kiadások	574,0	587,3	102,3
Vállalozási eredmény	177,3	346,2	195,3

A vállalozási bevétel az összes bevétel: 16,9 %-a

A vállalozási kiadás az összes kiadás: 3,9 %-a

Az eredmény a vállalozási bevétel: 37,1 %-a

Az eredmény a vállalozási kiadás: 58,9 %-a

A vállalozási eredményből alaptevékenységre 1.320 E Ft-ot fordítottak.

5. cím Élettudományi kutatóintézetek

Az Akadémia intézményeiből 9 kutatóintézet alkotja ezt a címet. Az alábbiakban ezeknek a kutatóintézeteknek kerül bemutatásra a 2003. évi szakmai tevékenysége, összefoglalva.

A Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet megelőző két éves kutatási eredményei új megvilágításba helyezték a szorongás neuronhálózati mechanizmusát, és ezáltal **új utat nyitottak egy mellékhatásoktól csaknem mentes farmakoterápia irányába**. Ezek a következtetések az agyban termelődő cannabis-szerű anyagok által közvetített sejtközzötti kommunikáció felderítésére épülnek. A KOKI eredményei alapján az ország legnagyobb gyógyszergyára, a Richter Gedeon Rt. új kutatási programot indított, melynek célja az agyi endocannabinoid rendszer modulációjára alkalmas vegyületek fejlesztése a szorongás és/vagy az epilepszia kezelésére.

Az MTA Növényvédelmi Kutatóintézetében a kémiai ökológia területén világelsőként **azonosították számos rovarkártevő feromonjának kémiai szerkezetét**, és a szintetikus vegyületek biológiai hatását szabadföldön igen jónak találták. Az alapkutatási eredményekre építve a növényvédelmi gyakorlatban használható új fajspecifikus rovarcsapdákat fejlesztettek ki. Ezeket a korábban létrehozott CSALOMON csapdacsalád új tagjaiként az Intézet 2003-tól a mezőgazdasági termelők számára is elérhetővé tette. A feromoncsapdázást a komplex növényvédelmi technológiába illesztve a vadgesztenyelevél-aknázómoly kártétele ellen új stratégiát dolgoztak ki. Ennek eredményeképpen Budapest közterületein egyszeri védekezéssel sikerült megóvni a vadgesztenyefákat (szemben a korábbi 2-3 permetezéssel).

Aranyelet az Alföldön, avagy egyedülálló eleven szülő gyík populációkat fedeztek fel Ócsán.

Az eleven szülő gyík, *Zootoca vivipara* Magyarország legritkább és legveszélyeztetettebb nyakörvös gyíkja, amelynek pannon alfaja a Nemzetközi Vörös Könyvben is szerepel. Ennek ellenére az elmúlt húsz évben nem történt részletes felmérés a faj hazai elterjedésének, természetvédelmi viszonyainak tisztázására, de egyes populációk eltűnését már az 1950-es években valószínűsítették.

Az MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete Magyar Dunakutató Állomás nemzetközi együttműködésen alapuló vizsgálatának célja az volt, hogy feltérképezze az eleven szülő gyík hazai elterjedését, leírja az egyes populációk jellegzetességeit, természetvédelmi helyzetét és rokonsági fokát, és kezelési javaslatokat adjon élőhelyeinek hosszú távú fenntartására.

Az ócsai populáció jellegzetességei valamennyi korábban ismert állománytól különböznek. Szaporodásmódja eleven szülő, kromoszómaszáma és szerkezete alapján azonban a tojásrakó *carniolica* alfajhoz áll közel, mitokondriális DNS-e viszont az eleven szülő *sachalensis* alfajhoz teszi hasonlónak. Mindennek a faj törzsfajlásának rekonstrukciója mellett az eleven szülés kialakulásával kapcsolatos elméletek szempontjából is nagy jelentősége van. A korábbi elképzelések genetikai és mitokondriális DNS vizsgálatok alapján egyszeri eseménynek tekintették az eleven szülés kialakulását, amit ez a felfedezés jelentősen átalakíthat.

Szervercsalád fehérjék szerkezetének elemzésére

Az MTA Szegedi Biológiai Központ Enzimológiai Intézetében a Fehérjeszerkezet Kutatócsoport az elmúlt évek során – részben nemzetközi együttműködés keretében – kifejlesztett egy nyilvános szervercsaládot fehérjék szerkezetének elemzésére és az aminosav sorrendből történő becslésére. Ezek közé tartozik a svéd kollégákkal kidolgozott DAS, valamint a kizárólag a csoportban készült HMMTOP transzmembrán fehérje szerkezet becslő módszer, amelyek ezen a területen, a világon leggyakrabban használt (és referált) módszerek közé tartoznak. A DAS módszerből osztrák együttműködéssel fejlesztették ki a DAS-TMfilter szervert, amely a térszerkezet becslést adatbázisszűréssel is összekapcsolja. A HMMTOP szervert pedig amerikai, belga, japán és kanadai kollégákkal együttműködve beépítették a PSORT-B szerverbe, amely az aminosav sorrend alapján meghatározza a Gram-negatív baktérium fehérjéinek sejten belüli elhelyezkedését.

Ennél is fontosabb, hogy ezek a szerverek a tudományos közösség rendelkezésére állnak. Például a HMMTOP szerver számlálója százezernél is több felhasználó bejelentkezését és több mint egymillió fehérje szerkezet becslését regisztrálta. Ezek az adatok egyértelműen jelzik a felsorolt szerverek fontos szerepét a világ fehérjeszerkezet-kutatási projektjei megvalósításában.

Kiváló alkalmazkodóképességű búzafajták nemesítése

A szélsőséges időjárási körülmények ellenére, az elmúlt évben is igen sikeresen szerepeltek az MTA martonvásári Mezőgazdasági Kutatóintézetében előállított búzafajták a köztermesztésben. A hazai búza vetőmag előállításban 2003-ban a négy legnagyobb területen szaporított fajta martonvásári nemesítésű. Magyarországon a legtöbb vetőmagot (13,6%) az Mv Csárdás fajtából fémzárolták, ezt követte az Mv Magdaléna (12%), az Mv Magvas (7,6%) és az Mv Palotás (6,7%), amely 2000 őszén kapott állami elismerést és igen gyorsan terjedt el a köztermesztésben. Összességében a martonvásári búzafajták területi részaránya Magyarországon 55-60%-ra becsülhető, azonban egyes tájkörzetekben ezt az értéket is meghaladja. Hat új őszi búza fajtajelölt vizsgálata kezdődött meg az állami fajtakísérletekben. 2003 őszén példátlanul sok, hét martonvásári búzafajta – Mv Toborzó, Mv Piroska, Mv Matyó, Mv Garmada, Mv Béres, Mv Mazurka, Mv Walzer – kapott állami elismerést. Teljesen új, igen perspektívikus típust képvisel az Mv Toborzó, amely minden eddig termesztett búzafajtánál korábban ér, kiváló télállósággal és minőséggel rendelkezik. Javító minőségű termés elérésére képes, az Mv Béres, Mv Mazurka és Mv Walzer, a termőképessége pedig az Mv Piroska és Mv Matyó fajtáké kiemelkedő.

„D-e-Meter az intelligens környezeti földminősítő rendszer” fejlesztése

A termékenységi kutatások több évtizedes tapasztalataira alapozva az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézetében folytatták a földminősítést megalapozó vizsgálatokat, majd elvégezték a földminőségi viszonzszámok számítási munkáit. Külső közreműködők segítségével az ország különböző agrometeorológiai körzeteire dolgoztak ki növényenként klimatikus korrekciós tényezőket, amelyek a talajtulajdonságok figyelembe véve voltak integrálhatók a földminősítési rendszerbe. Ennek az eljárásnak az alapja a klíma potenciál számítás, amely körzetenként a csapadék és hőmérséklet tényezőkkel korrigált, energetikailag lehetséges produkció mértékének kifejezését eredményezi. Az így kidolgozott növényenkénti korrekciós együtthatók érvényességét a talajtájakhoz köthető vizsgálati eredményekkel ellenőrizték. A klimatikus hatások a D-e-Meter földminősítési rendszerben indirekt módon

kerültek érvényesítésre, mégpedig a különböző agrometeorológiai körzetekre jellemző, de az adott terület talaj-, domborzati- és hidrológiai viszonyaitól függő hozamreakciókon keresztül, a szélsőséges és várható klimatikus hatásoknak megfelelően.

A Kárpát-medence etnikai földrajzi információs rendszere

Etnikai földrajzi vizsgálataik során az MTA Földtudományi Kutatóközpont Földrajztudományi Kutatóintézetében összeállították a Kárpát-medencei magyarlakta települések közül a kárpátaljai (ukrajnai), vajdasági (szerbiai), horvátországi, muravidéki (szlovéniai) és örvidéki (ausztriai) területek településeinek adatbázisát. A magyarok által lakottnak minősített régiókat – az épülő etnikai földrajzi információs rendszer részeként – települési részletességű tematikus térképeken mutatták be.

Szervezeti változások

- Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézetnél felépült az Orvosi Géntechnológiai Részleg, amely speciális központi szolgáltató egységként vesz részt az intézet működésében. Szintén 2003-ban kezdte meg tevékenységét szolgáltató egységként az Elektronmikroszkópos és Lézerscanning Labor.
- A Növényvédelmi Kutatóintézetnél lépéseket tettek az ökotoxikológiai laborként működtetett kutatócsoport osztállyá szervezésére. Az Ökotoxikológiai Osztály megalakítása az Intézet több tudományos osztályán mutatkozó kutatási irányultság centralizációja miatt vált szükségessé.
- A Szegedi Biológiai Központ az SZTE Ökológiai Tanszékével közösen új tudományos munkacsoportot hozott létre a Genetikai Intézetben. Az új biodiverzitás csoport munkájához 2 laboratóriumot biztosítottak.

Gazdálkodással kapcsolatos tapasztalatok

Pozitív tapasztalatok

- Sikerként értékelhető az EU felé történő közeledés, több intézet vett részt sikerrel az EU5-ös keretprogram pályázatain.

- Pozitívum a pályázati rendszer működése. A műszer és eszközbeszerzési pályázatoknak köszönhetően nőtt az intézetek befektetett eszköz állománya.
- Kedvezően befolyásolja az intézetek gazdálkodását, hogy egyre növekvő mértékben biztosítja az Akadémia az épületek felújítását és tárgyi eszközök beszerzését, ennek következtében az ingatlanállomány állaga javult, az eszközök elhasználódottsági foka csökkent.
- Fiatal kutatók alkalmazását, a PhD hallgatók foglalkoztatását az intézetek szükségesnek ítélik meg a kutatói utánpótlás biztosítása érdekében, és pozitív tapasztalataik vannak, de sokszor gondot jelent az arra érdemesnek bizonyult fiatalok megtartása.
- Jelentős kereslet mutatkozott a hazai piacon a Mezőgazdasági Kutatóintézet által nemesített és honosított növényfajták iránt. A Martonvásáron nemesített kukoricafajta külföldön is elismert, az intézet érdekeltségébe tartozó társaság ígéretesen exportálta, ez lehetőséget biztosíthat a külföldről származó licenccij realizálására és a kutatási tevékenység finanszírozásának elősegítésére.

Negatív tapasztalatok, hatások

- A 4. címnél megemlített más fejezetektől előirányzat-átcsoportosítással kapott pályázati források havi ütemezésben történő leutalása likviditási problémát okozott az 5. cím intézményeinél is. Az időarányos rendszer nem veszi figyelembe a pályázatokban szereplő elszámolási határidőket, az intézetek sajátosságaiból adódó követelményeket (pl. a Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet és a Mezőgazdasági Kutatóintézet esetében a pályázatok nagy része szabadföldi mezőgazdasági kutatásokhoz kapcsolódik, és a kiadások felmerülése nem egyenletes).
- Kedvezőtlen hatásként jelentkezett a Kormány által elrendelt elvonás, amely tovább csökkentette az egyébként is alacsony dologi kiadások szintjét.
- A tudományos kutatás ÁFA kulcsának megváltozása az OTKA témáknál a támogatás csökkentését eredményezte.
- Balatonkutatásra az előző évi támogatás kevesebb, mint felét kapta meg a Balatoni Limnológiai Kutatóintézet. A kutatásra fordítható pénzüsszegeket tovább csökkentette

az áfa kulcsok megváltozása. További bizonytalanságot okozott, hogy a Balatonkutatásra vonatkozó szerződések későn kerültek megkötésre.

- Az agrárágazatban erősen érezhető tökehiány és az évek óta tartó kedvezőtlen időjárási körülmények negatív hatással vannak a Mezőgazdasági Kutatóintézet eredményeire is. Az agrárgazdálkodók kedvezőtlen helyzete az intézetnél a pénzügyi elszámolások elhúzódsában és azok érvényesítésének bizonytalanságában jelentkezik, és bizonytalanná teszi a kutatási eredmények gyakorlatban való elterjedését. Szintén nehézséget jelent az intézetnek, hogy nem rendelkezik a vetőmag szaporítások törzsanyagainak és a biológiailag magas szaporulat fokú vetőmagok előállításához, valamint a nemesített és honosított fajták fenntartásához szükséges földterülettel.
- Tekintettel az alapkutatásokra fordítható források hihetetlen mértékű beszűkülésére és a „bevételi reform”-ra, az intézet kollektívájára hallatlan nehéz piacszerzési és szervezési, átütemezési munka hárult annak érdekében, hogy éves szinten az intézmény fizetőképességének megőrzéséhez szükséges bevételt biztosítani tudja. A szervezési munka jelentős volumenű energiát vont el számos hasznos tudományos feladat megoldásától, kidolgozásától (Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet)

Előirányzatok és teljesítések alakulása

05. Élettudományi kutatóintézetek

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előirányzat	2003. évi módosított ei.	2003. évi tény	4/1.	4/3.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Millió forintban egy tizedessel				<i>%-ban</i>	
Kiadás	7.297,2	6.822,6	10.960,8	9.411,8	129,1	85,9
ebből: személyi juttatás	2.754,5	3.342,4	3.902,5	3.504,5	127,2	89,8
központi beruházás	194,6	-	0,7	0,7	-	100,0
Folyó bevétel	4.219,6	2.620,9	3.905,7	3.152,2	81,8	80,7
Támogatás	3.455,6	4.201,7	5.984,6	5.984,6	173,2	100,0
Előirányzat-maradvány igénybevétele	695,5	-	1.070,5	1.070,5	154,8	100,0
Létszám	1.239	1.239	1.329	1.285	103,7	96,7

millió forintban egy tizedessel

2003. évi előirányzat- módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
2003. évi eredeti előirányzat	6.822,6	2.620,9	4.201,7	3.342,4
Módosítások jogcímenként				
Fiatalkutatók	151,3		151,3	111,7
OTKA	607,6		607,6	119,0
Elvonás	- 67,1		- 67,1	
Széchenyi ösztöndíjak	41,5		41,5	36,7
Felújítás	94,7		94,7	
Többletbevétel	1.284,8	1.284,8		29,0
KMÜFA	160,7		160,7	12,5
OM-MTA megállapodás	296,2		296,2	52,6
NKFP	182,6		182,6	30,7
KÖM-MTA megállapodás	10,5		10,5	1,5
IHM-MTA megállapodás	24,1		24,1	2,5
ESZCSM-MTA megállapodás	20,1		20,1	1,1
FVM-MTA megállapodás	67,9		67,9	13,0
Kormány-MTA	59,9		59,9	5,2
KvVM-MTA megállapodás	17,6		17,6	
Balaton program	21,3		21,3	6,0
Nyugdíjas akadémikusok támogatása	0,3		0,3	0,2
Alapellátási tartalék zárolása	- 10,8		- 10,8	
OGR-re többlettámogatás	27,5		27,5	12,4
Könyv- és folyóirat	0,7		0,7	
Többlettámogatás intézményi beruházásra	76,3		76,3	
Előirányzat-maradvány igénybevétele	1.070,5	1.070,5		126,0
Módosított előirányzat	10.960,8	4.976,2	5.984,6	3.902,5

Kiadási előirányzatok*millió Ft-ban, egy tizedessel*

	Eredeti	Módosított	Teljesítés
	előirányzat		
Személyi juttatások	3.342,4	3.902,5	3.504,5
Munkaadókat terhelő járulékok	1.079,7	1.269,2	1.111,1
Dologi kiadások	1.775,9	3.133,1	2.494,8
Működési célú pénzeszköz átadások	28,1	106,7	86,8
Intézményi beruházási kiadás	570,6	2.293,5	1.990,8
Központi beruházás	-	0,7	0,7
Felújítás	20,4	219,2	215,8
Felhalmozási célú pénzeszköz átadás	0,7	1,6	0,7
Kölcsönök	4,8	34,3	6,6
Kiadások összesen	6.822,6	10.960,8	9.411,8

Teljesítések**Bevételek megoszlása forrásonként**

2003. évi tényadat megoszlása (%)	
OTKA	0,2
Nemzeti kutatási alap- programok	3,4
OMFB	5,1
Feladatfinanszírozás keretében átvett	0,4
Vállalkozástól	19,2
Külföldi forrás	16,4
Egyéb forrás	40,5
Előirányzat-maradvány igény- bevétele	14,8
Bevételek összesen	100,0 (alvállalkozói teljesítések nélkül)

A költségvetési címbe tartozó bevételek legnagyobb része az ún. egyéb források körébe tartozott.

Ebbe a körbe a következő bevételi jogcímek kerültek besorolásra:

- önkormányzatoktól átvett pénzek;
- bérleti díj bevétel;
- kamatbevétel;
- non-profit szervezetektől átvett pénzek stb.

Személyi juttatások

	Tervezett		Tényleges	
	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)
Teljes munkaidőben fogl.	3.053,8	1.178	3.169,0	1.215
Részmunkaidőben fogl.	100,7	61	104,1	70
Állományba nem tartozók	187,9	-	231,4	-
Összesen	3.342,4	1.239	3.504,5	1.285

Létszám alakulása (ebből: kutató)

	2002. év		2003. év		Változás kutatói létszám (%)	Változás összes létszám (%)
	összes létszám	ebből: kutató	összes létszám	ebből: kutató		
Teljes munkaidőben fogl.	1.178	459	1.218	479	104,4	103,4
Részmunkaidőben fogl.	61	48	70	70	145,8	114,7
Állományba nem tartozók	-	-	-	-	-	-
Összesen	1.239	507	1.285	549	108,3	103,7

Felújítás

Felújításra az intézetek nettó értéken 174,4 millió Ft-ot fordítottak, amelyből

- 164,7 millió Ft (94,6 %) az ingatlanok,
- 9,7 millió Ft (5,2 %) a gépek felújítása.

A felújításokra az Akadémia központi forrásból 105,8 millió Ft-ot biztosított költségvetési támogatásként.

Beruházás

Központi beruházásként az intézetek 0,7 millió Ft-ot fordíthattak beruházásra.

Intézményi beruházásként 1.990,8 millió Ft-ot fordítottak ingatlanok, gépek, berendezések és felszerelések, járművek és immateriális javak beruházására.

Előirányzat-maradvány

A költségvetési címhez tartozó kutatóintézeteknél a beszámolási időszakban 784,8 millió Ft előirányzat-maradvány keletkezett az alaptevékenységi feladatok teljesítésével összefüggésben visszaforgatás nélkül.

millió Ft

Az előirányzat-maradvány megoszlása

- kiadási megtakarítás:	1.545,5
- bevételi lemaradás:	- 766,5

A keletkezett előirányzat-maradványt növeli még:

- vállalozási eredményből történő igénybevétel	5,8
--	-----

Felhasználásra javasolt előirányzat-maradvány 784,8

A vállalozási tevékenység alakulása az előző évihez képest

	2002. év	2003. év	Változás
	millió Ft		
Vállalozási bevételek	31,7	56,6	178,5
Vállalozási kiadások	18,3	40,2	219,7
Vállalozási eredmény	13,4	16,4	122,4

A vállalozási bevétel az összes bevétel: 0,8 %-a

A vállalozási kiadás az összes kiadás: 0,3 %-a

Az eredmény a vállalozási bevétel: 29,0 %-a

Az eredmény a vállalozási kiadás: 40,8 %-a

A vállalozási eredményből alaptevékenységre 5.834 E Ft-ot fordítottak.

6. cím Társadalomtudományi Kutatóintézetek

Az Akadémia intézményeiből 17 kutatóintézet alkotja ezt a címet. Az alábbiakban ezeknek a kutatóintézeteknek kerülnek összefoglaló bemutatásra a 2003. évi szakmai feladatai.

Szakmai tevékenység

A társadalomtudományok területén 2003-ban az összes publikációk száma 4%-kal haladta meg az előző év teljesítményét. Ezen belül bár csökkent a könyvek száma, a nagyobb teljesítményt jelentő monográfiáké viszont növekedett (2002: 138, 2003: 156). Számottevően gyarapodott az elkészült tanulmányok mennyisége is, az előző évhez viszonyítva összességében 13%-kal. Ezen belül különösen a magyar nyelvű tanulmányok száma gyarapodott (1526-ról 1787-re, ami 17%-os növekedés), emellett nagyobb számban készültek és jelentek meg idegen nyelvű tanulmányok is (3%-os kedvező változás). 2003-ban a kutatók 1917 tudományos előadásban ismertették kutatási eredményeiket. Az intézetek munkatársai közül 19-en szereztek PhD tudományos fokozatot és heten az MTA doktora címet kapták meg.

A közgazdasági kutatóműhelyek az ország gazdasági előrelépésének feltételeit kutatták a jelenlegi viszonyok között. A Világgazdasági Kutatóintézet munkatársai a világ gazdaságban zajló tendenciákat a küszöbön álló magyar EU-tagság által meghatározott új keretfeltételek tükrében vizsgálták. A Közgazdaságtudományi Kutatóközpontban a magyar gazdaság és a közép-európai átalakuló országok felzárkózásának közgazdasági feltételeit kutatták. Az EU-csatlakozás témakörében indított kutatások egyike arra a veszélyre hívta fel a figyelmet, amit a csatlakozó országok számára az Európai Monetáris Rendszer (ERM II.) feltételeinek teljesítése jelent. Megvizsgálták, hogy miért nem kezdődött meg a hazai tulajdonú kis- és középvállalkozások tömeges fellendülése, sikeres integrációja a külföldi tulajdonú vállalatok által uralt növekedési folyamatba. A munkagazdaságtani kutatásaik az ágazati bérkülönbségek természetét és méreteit, az ágazati bérjáradék képződését tárták fel szakszervezeti alku-modellek segítségével. A nyugdíjrendszerek témakörében folytatott vizsgálatok a rugalmas nyugdíjrendszerek optimalizálására vonatkozó fontos megállapításokra jutottak. Az agrárgazdasági kutatásaik a magyar mezőgazdaság nemzetközi versenyképességét meghatározó fő tényezőket, illetve a közöttük lévő kapcsolatrendszer természetét tárták fel. A régiók versenyképességét vizsgálták a Regionális Kutatások Központjának munkatársai, akik a magyar regionális politika versenyképességének romlására kerestek választ, s a hazai

településrendszer átalakítása tényezőinek alapvető átrendeződésére hívták fel a figyelmet. Elemezték továbbá a gazdaság és foglalkoztatás szerkezet területi összefüggéseit, rámutatva, hogy miközben a foglalkoztatási struktúrák megmerevednek, a fekete/szürke gazdaság szívja fel a munkanélküliek csoportjait.

A szociológiai kutatások mai magyar társadalom életének néhány megoldatlan jelenségére összpontosultak. A Szociológiai Kutatóintézet kutatóinak a magyarországi környezeti jövőképekre vonatkozó vizsgálataik bemutatják azokat a gazdasági és társadalmi tényezőket, amelyek eredőjeként a magyar gazdasági növekedés és a környezet együttes fenntarthatósága lehetséges. A cigány kisebbség kérdésével több intézetben is foglalkoznak. Az Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató munkatársai által végzett empirikus reprezentatív felmérés eredményeit *A magyarországi cigány népesség helyzete a 21. században* című könyvben adták közre. A Szociológiai Kutatóintézetben végzett roma kutatások óvatosan megkérdőjelezzik több vonatkozásban az utolsó évek etnopolitikai paradigmáját.

A Jogtudományi Intézetben folyó kutatások több vonatkozásban is kapcsolódtak az EU-jogrendszer magyarországi adaptálásának problémaköréhez. Emellett eredményeik közül kiemelhető a nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga témában készült, valamint az egészségügyi kártérítési jog témakörében készített monográfiáik. A magyar társadalom és a politikai élet átalakult és változó jelenségeit nemzetközi összehasonlító vizsgálatokban tárják fel az European Social Survey program keretében kétévenkénti adatfelvételek alapján a Politikai Tudományok Intézete és a Szociológiai Kutatóintézet kutatói. A PTI munkatársai európai uniós kutatás keretében (Building RURBAN Relations) a vidék-város kapcsolatot, annak gazdasági viszonyait, a gazdasági szereplők magatartását vizsgálták.

Az ország uniós közösséghez csatlakozásának lényeges kulturális dimenzióját, a nemzeti identitás alapvető elemét adó nyelv megőrzésének és ápolásának kérdéseit érinti a Nyelvtudományi Intézetben folyó kutatások egy része. 2003-ban jelent meg a *Nyelv és társadalom a rendszerváltozáskori Magyarországon* című tanulmánykötet. A pszichológiai kutatások a társadalom mentális állapotának javítását célozták. A Pszichológiai Kutatóintézet munkatársai többek között olyan fontos vizsgálatokat végeztek, mint a megismerési folyamatok idős kori változásai. A fejlődés-lélektani kutatások során pedig olyan kísérleti eljárásokat dolgoztak ki, amelyekkel a nyelvi feldolgozás fejlődési és szerzett zavarainak agyi aktivitási jellemzői követhetők. A tudás és közvetítésének a modern technikai feltételek

közötti lehetőségeivel foglalkoznak a Filozófiai Kutatóintézet munkatársai. Az intézet kutatómunkájának középpontjában az a tudásbeli változás áll, amelyet a legújabb elektronikus kommunikációs technológia (internet, mobiltelefon, mobil információs eszközök) használata eredményezett. Vezetésükkel magyar nyelvű virtuális enciklopédia létrehozása kezdődött el az interneten.

A magyar társadalom fejlődésének problémáit történeti megvilágításba helyezik és a társadalmi kohéziót erősítő korszerű nemzeti tudat fenntartását szolgálják az akadémiai kutatóhelyeken folyó történelmi kutatások. Ennek fő műhelye a Történettudományi Intézet, ahol 2003-ban többek közt megjelentettek egy francia nyelvű szintézist Magyarország történetéről és egy angol nyelvű Kelet-Európa történetet. Különösen sok magyar és idegen nyelvű tanulmányt publikáltak a török hódoltság korabeli Magyarország vallás- és társadalomtörténetéről. Kiemelkedő jelentőségű a 20. századi magyarországi emlékmű-állítások politikumáról szóló anyaggazdag monográfia. A Régészeti Intézet kutatói öt M7-es autópályás lelőhelyen végeztek megelőző feltárást. A Néprajzi Kutatóintézet tevékenysége magába foglalja a magyarság és a magyarországi kisebbségek kultúrájának, szellemi műveltségének, tárgyi kultúrájának, valamint társadalom- és mentalitástörténetének kutatását. 2003-ban többek közt öt falut érintve összehasonlító vizsgálatot végeztek az utóbbi 20–30 év társadalmi és gazdasági változásairól. A magyar kulturális élet jelentős szereplője szervezőként is a Művészettörténeti Kutatóintézet. A Szlovák Nemzeti Galéria 2003-ban megrendezett nagyszabású Gótika c. kiállítása támaszkodott a magyar kutatók, s ezen belül az intézet munkatársainak eredményeire. A Magyar Nemzeti Galériában rendezett Mednyánszky László emlékkiállítás előkészítésében, a katalógus megvalósításában, valamint a rendezésben is kulcsszerepük volt.

A magyar kulturális értékek szakszerű feltárásában, a pótolhatatlan emlékek megmentésében, megőrzésében, a róluk alkotott tudományos ismeretek elterjesztésében kiemelkedő szerepet játszanak az akadémiai intézetekben folyó irodalom- és zenetudományi kutatások. Az Irodalomtudományi Intézetben folyó munka eredményeként 2003-ban négy alapvető szövegkiadás kötet jelent meg. Kiadták a tízkötetesre tervezett Magyar Művelődéstörténeti Lexikon első részét. A Zenetudományi Intézet munkatársai monográfiákat írtak az antifóna műfajának hazai alakításáról éppúgy, mint a 20. századi magyar zeneszerzői életművekről, zenei adatgyűjtést végeztek, tánclejegyző gyűjtőutakat tettek.

Az akadémiai kutatóhálózatban összefogó, koordináló szerepet tölt be a kilenc társadalomtudományi intézetből szerveződött Társadalomkutató Központ, melynek gondozásában 2003-ban megjelent *A Magyar Tudományos Akadémia tagjai 1825–2002 c.* háromkötetes lexikon, valamint a *Magyar Tudománytár* sorozatban elkészült a *Növény, állat, élőhely*, illetve a *Társadalom, politika, jogrend c.* kötet. A stratégiai kutatások keretében 25 program eredményeiből 11 mű született.

Szervezeti változások

A kutatóintézeten belüli átalakítások, szervezeti intézkedések a következők voltak:

- A Batthyány palota épületében 2003. áprilisában megkezdte működését az Illyés Gyula Archívum és Műhely, mint az Irodalomtudományi Intézet külső részlege.
- A Regionális Kutatások Központjánál változást a debreceni kutatócsoport osztállyá fejlődése jelenti, melyet a tudományos munkák színvonalában és nagyságrendjében bekövetkezett emelkedés váltott ki.
- Zenetudományi Intézet székház rekonstrukció I. üteme befejeződött, a tetőtér részleges beépítésével légkondicionált könyvtári raktár és munkaszobák kerültek kialakításra.

Gazdálkodással kapcsolatos tapasztalatok

Pozitív tapasztalatok

- Fiatal kutatók alkalmazását, a PhD hallgatók foglalkoztatását az intézetek szükségesnek ítélik meg a kutatói utánpótlás biztosítása érdekében, és pozitív tapasztalataik vannak, de sokszor gondot jelent az arra érdemesnek bizonyult fiatalok megtartása.
- Akadémiai Kutatási Pályázati forrás terhére az Regionális Kutatások Központja kutató hálózati informatikai rendszere fejlesztésre került.

- Filozófiai Kutatóintézet elismeréssel szólt az NKFP pályázaton, illetve az MTA-IHM megállapodás keretében elnyert pályázatokról.

Ennek köszönhetően lehetővé vált a külföldi-belföldi tanulmányutakon való részvétel, a szakkönyvek, szakfolyóiratok beszerzése, számítástechnikai fejlesztés.

Az intézeti infrastruktúra fejlesztésében jelentős szerepet játszott az akadémiai beruházási támogatás, melyből könyvtári modul és számítógép vásárlás történt.

Negatív tapasztalatok

A többi kutatóintézetnél (4., 5. cím) jelezett negatív tapasztalatok a 6. címre is érvényesek.

Az adminisztráció nagyon megnövekedett, a pályázatokhoz tételes költségelszámolás szükséges, amihez mellékelni kell a hitelesített számlamásolatokat. Így a gazdasági apparátus leterheltsége nagyon nagy mértékű.

Előirányzatok és teljesítések alakulása

6. Társadalomtudományi Kutatóintézetek

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előirányzat	2003. évi módosított ei.	2003. évi tény	4/1.	4/3.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Millió forintban egy tizedessel				<i>%-ban</i>	
Kiadás	5.511,0	5.256,4	8.121,1	6.937,8	125,9	85,5
ebből: személyi juttatás	2.397,4	2.971,7	3.678,8	3.226,4	134,6	87,7
központi beruházás	181,2		58,1	58,1	32,1	100,0
Folyó bevétel	2.327,1	1.413,4	1.989,2	1.609,3	69,2	80,9
Támogatás	3.220,2	3.843,0	5.144,0	5.144,0	159,8	100,0
Előirányzat- maradvány igénybevétele	951,6		987,9	979,0	102,9	99,1
Létszám:	1.051	1.022	1.090	1.063	99,4	97,6

millió forintban egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
2003. évi eredeti előirányzat	5.256,4	1.413,4	3.843,0	2.971,7
Módosítások jogcímenként				
Fiatal kutatói pályázatos támogatás	165,0	-	165,0	118,6
Bibó István Szellemi Műhely tám.	5,5	-	5,5	4,2
Népességtud. kut. cs. tám.	12,0	-	12,0	7,9
Stratégiai kutatás	106,9	-	106,9	64,9
Többlet bevétel	564,7	564,7	-	45,7
AKP pályázat	22,5	-	22,5	8,4
Felújítás	144,1	-	144,1	-
OTKA kutatás	275,4	-	275,4	70,4
OTKA műszerpályázat	10,6	-	10,6	-
Kiemelték közötti átcsoport.	-	-	-	-150,0
Európatörténeti Kut. Cs.	4,0	-	4,0	3,3
Domus Hungarica prog.	30,0	-	30,0	3,7
MEH kut. tám.	22,0	-	22,0	15,0
Elvonás	-64,1	-	-64,1	-
Művészettörténész alkalmazása	0,7	-	0,7	0,5
Széchenyi ösztöndíjak	73,4	-	73,4	64,9
Első magyar-orosz társt. konf.	0,3	-	0,3	-
Kapcsolatok Pr. tám.	15,8	-	15,8	2,6
Központi beruházás	8,5	8,5	-	-
Feladatfinanszírozás	2,6	2,6	-	-
Nyugdíjas akadémikusok	0,9	-	0,9	0,3
Szakmai feladatból kut.	46,0	-	46,0	-
Tartalékba bevonva Szociológiai K. I.	-7,2	-	-7,2	-
Könyv- és folyóirat	25,1	-	25,1	0,2
NKÖM-MTA	32,1	-	32,1	0,3
OM NKFP-MTA	150,2	-	150,2	50,9
OM KMŰFA-MTA	13,1	-	13,1	4,9
IHM-MTA	104,1	-	104,1	42,1
MEH-MTA	80,0	-	80,0	11,2
ESZCSM-MTA	24,7	-	24,7	1,0
KVVM-MTA	7,9	-	7,9	-
Előirányzat-maradvány igénybevétele	987,9	987,9	-	336,1
Módosított előirányzat	8.121,1	2.977,1	5.144,0	3.678,8

Kiadási előirányzatok*millió Ft-ban, egy tizedessel*

	Eredeti	Módosított	Teljesítés
	előirányzat		
Személyi juttatások	2.971,7	3.678,8	3.226,4
Munkaadókat terhelő járulékok	945,1	1.179,8	999,3
Dologi kiadások	1.186,1	2.438,3	1.951,4
Egyéb működési célú támogatás	3,5	37,9	34,0
Intézményi beruházási kiadások	147,5	409,5	359,0
Felújítás	2,4	282,1	273,8
Központi beruházás	-	58,1	58,1
Egyéb felhalmozási kiadás	0,1	36,6	35,8
Kiadások összesen	5.256,4	8.121,1	6.937,8

Teljesítések**Bevételek megoszlása forrásonként**

2003. évi tényadat megoszlása (%)

OTKA támogatás	9,4
OTKA pénzeszközátadás	0,5
KMŰFA tám.	0,4
KMŰFA pénzeszköz.	-
OKTK, AKP	2,3
NKFP tám.	5,3
NKFP pénzeszköz átadás	4,8
Feladatfinanszírozás	0,2
Vállalkozástól	0,6
Külföldi megbízások	8,4
Egyéb források támogatásként	11,1
Egyéb források átvett pénzként	24,8
Előirányzat-maradvány igénybevétele	32,2
Bevételek összesen	100,0

Személyi juttatások

	Tervezett		Tényleges	
	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)
Teljes munkaidőben fogl.	2.665,7	944	2.689,1	939
Részmunkaidőben fogl.	108,7	71	182,3	121
Állományba nem tartozók	197,3	7	355,0	3
Összesen	2.971,7	1.022	3.226,4	1.063

Létszám alakulása

	2002. évi		2003. évi		Változás kutatói létszám (%)	Változás összes létszám (%)
	összes létszám	ebből: kutató	összes létszám	ebből: kutató		
Teljes munkaidőben fogl.	944	624	939	642	102,9	99,5
Részmunkaidőben fogl.	98	53	121	50	94,4	123,5
Állományba nem tartozók	9	-	3	-	-	33,3
Összesen	1.051	677	1.063	692	102,3	101,1

Felújítás

Felújításra nettó értéken 227,4 millió Ft-ot fordítottak az intézetek, ezt az összeget mind ingatlan felújításra költötték.

Beruházás

Központi beruházásra a társadalomtudományi kutatóintézetek nettó 48,1 millió Ft-ot fordíthattak, mely összeget 9,9 millió Ft saját forrással egészítették ki.

Intézményi beruházásként nettó 292,3 millió Ft-ot számoltak el az intézetek, mely összegből

- immateriális javak vásárlására 45,6
- ingatlanok vásárlására 1,4
- gépek, berendezések vásárlására 241,4
- járművek vásárlására 3,9 millió Ft-ot fordítottak.

Előirányzat-maradvány alakulása

	2002. év	2003. év	Változás
	(millió Ft)		(%)
- könyv és zenemű kiadás	2,4	1,1	47,4
- külügyi kapcsolatok	0,4	0,8	187,2
- szakmai tevék. kieg.	-	16,3	-
- kutatást kiegészítő feladatok	-1,7	-0,4	25,7
- társadalomtud. kutatások	986,8	776,7	78,8
Összesen	987,9	794,5	80,5

A keletkezett maradvány az áthúzódó feladatok teljesítéséhez szükséges, kötelezettségvállalással terhelt.

Vállalkozási tevékenység

Vállalkozási tevékenységet az intézetek nem folytattak.

7. cím Területi Akadémiai Központok

Területi akadémiai központok gazdálkodásának jellemzői

A területi akadémiai bizottságok fő feladata az adott régióban működő tudományos kutatók munkájának összefogása és támogatása, valamint a régiót érintő különböző gazdasági, területfejlesztési és környezetvédelmi döntések tudományos megalapozása, a tudomány eredményeinek közvetítése és népszerűsítése. További célul tűzték ki, a környező országokban a köztestületi tagok számának növelését, a kapcsolattartás folyamatosságának biztosítását.

A területi bizottságok 2003. évi szakmai tevékenységének bemutatása

1. Szakmai tevékenység:

A Szegedi-, a Pécsi-, a Miskolci-, a Debreceni- és a Veszprémi Akadémiai Bizottságok 2003. évben megkezdték a tisztújító választások utáni három éves tudományos munkájukat. A tudományos munkát szakbizottságok és munkabizottságok segítették. A Veszprémi Akadémiai Bizottság „Tudomány és társadalom” címmel előadás-sorozatot indított, részt vett a „Mindentudás Egyeteme” című előadássorozat vidéki megszervezésében, amelynek célja a nagyközönség, az egyetemi hallgatóság és nem utolsósorban a középiskolások megszólítása volt.

A régióval határos országokban élő magyar és nem magyar kutatók kapcsolatainak ápolásával szeretnék hangsúlyozni a tudomány egyetemességét, a magyar kultúra egységét. A kapcsolatteremtés és kapcsolattartás előmozdítására közös kutatási programokat indítottak. Hagyományteremtő szándékkal 2003. évben új konferencia sorozat indult, hogy a határon túl működő magyar tudományos műhelyek és intézmények lehetőséget kapjanak a bemutatkozásra, hogy ismertessék eddigi munkájukat, összehangolják tevékenységüket és az MTA meghirdetett programjával összhangban intézményesen is bekapcsolódjanak a magyar tudományos életbe. Nemzetközi konferenciákat, szimpóziumokat szerveznek, amelyek révén elősegítik a kutatások eredményeinek hasznosítását, kapcsolattartás ápolását, pályázatok előkészítését. Elősegítik ifjú tudósaink Ph.D értekezésének megvédését.

A Magyar Tudomány Napjának megünneplése során kitüntetések, díjakat adtak át a pályázatok nyerteseinek.

A gazdálkodási környezet alakulása:

Az Akadémiai Központok 2003. évi feladataikat az alapokmányban meghatározott tevékenységi körben, változatlan szervezeti felépítésben végezték.

Az intézmények az AKP információs infrastruktúrafejlesztési célú pályázati keretből jelentős összegű támogatást kaptak, amely igen pozitívan hatott a gazdálkodási környezetre. Új irodatechnikai berendezéseket, számítógépeket vásároltak, új Internet hálózat került kiépítésre. A vendégszobákban mindenütt van csatlakozási pont, saját lap-topppal a szállóvendégek is csatlakozhatnak a hálózatra. Így a saját és külső rendezvényeik színvonalasabb ellátását tudják biztosítani.

Saját bevételeik tudományos rendezvények lebonyolításából, szállásdíjból és termeik eseti bérbeadásából származnak, amelyek nagysága az előző évihez hasonlóan alakult.

Az előadótermek bérbeadásából befolyt bevételeket elsősorban a megnövekedett üzemelési kiadásaik fedezetére fordították.

A gazdálkodás során nehézséget okozott, hogy a működési kiadások tovább növekedtek.

A megnövekedett kiadások fedezetét egyre nehezebb előteremteni, a működési támogatás végleges jellegű korrekciójára lenne szükség.

A Területi Akadémiai Bizottságok Titkárságai 2003. évi gazdálkodásához 169,3 millió Ft működési célú, 32,7 millió Ft felhalmozási célú költségvetési támogatás, valamint 98,8 millió Ft saját bevétel állt rendelkezésre, melyből 7,2 millió Ft az előző évi maradványból keletkezett.

Előirányzatok és teljesítések alakulása

07. Területi Akadémiai Központok

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előirányzat	2003. évi módosított ei.	2003. évi tény	4/1.	4/3.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Millió forintban egy tizedessel				<i>%-ban</i>	
Kiadás	264,7	203,7	308,8	283,1	107,0	91,6
ebből: személyi juttatás	82,1	97,5	111,7	105,6	128,6	94,4
központi beruházás	22,3	-	18,6	17,7	77,1	100,0
Folyó bevétel	94,2	51,6	99,5	91,6	97,2	92,7
Támogatás	168,2	152,1	202,1	202,1	120,1	100,0
Előirányzat-maradvány igénybevétele	9,5	-	7,2	7,2	75,8	100,0
Létszám (fő)	59	59	59	59	100,0	100,0

millió forintban egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
2003. évi eredeti előirányzat	203,7	51,6	152,1	97,5
Módosítások jogcímenként				
- vezetői megbízás miatti tám.	5,6	-	5,6	4,2
- OTKA tám.	1,2	-	1,2	0,4
- AKP tám.	15,0	-	15,0	1,6
- KMÜFA tám.	0,3	-	0,3	-
- felújítás	4,2	3,7	0,5	-
- központi beruházás	18,7	1,5	17,2	-
- SZJA 1 % támogatás	2,5	0,9	1,6	1,4
- többlettámogatás	8,2	-	8,2	5,8
- nyugd. akadémikusok támogatása	0,4	-	0,4	-
- többletbevétel	41,8	41,8	-	-
- előirányzat-maradvány igénybevétele	7,2	7,2	-	0,8
Módosított előirányzat	308,8	106,7	202,1	111,7

Kiadási előirányzatok*millió Ft-ban, egy tizedessel*

	Eredeti	Módosított	Teljesítés
	előirányzat		
Személyi juttatások	97,5	111,7	105,6
Munkaadókat terhelő járulékok	33,2	36,5	34,1
Dologi kiadások	57,5	79,5	71,7
Működési célú pénzeszköz átadások	0,4	0,4	-
Intézményi beruházási kiadás	-	42,8	43,5
Központi beruházás	-	18,6	17,7
Felújítás	15,1	19,3	10,5
Felhalmozási célú pénzeszköz átadás	-	-	-
Kiadások összesen	203,7	308,8	283,1

Teljesítések**Bevételek megoszlása forrásonként**

2003. évi tényadat megoszlása (%)

OTKA, OKTK	
Akadémiai Kutatási Pályázatok	
OMFB	
Vállalkozástól	
Külföldi forrás	
Egyéb forrás	92,7
Előirányzat-maradvány igénybevétele	7,3
Bevételek összesen	100,0

Személyi juttatások

		Tervezett		Tényleges	
		személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)
Teljes	munkaidőben fogl.	86,4	54	91,9	54
	Részmunkaidőben fogl.	8,5	5	8,6	5
	Nyugdíjasok	-	-	-	-
	Állományba nem tartozók	2,6	-	5,0	-
Összesen		97,5	59	105,6	59

Létszám alakulása

	2002. év		2003. év		Változás (%)
	összes létszám	ebből: kutató	összes létszám	ebből: kutató	
Teljes munkaidőben fogl.	54	-	54	-	100,0
Részmunkaidőben fogl.	5	-	5	-	100,0
Összesen	59	-	59	-	100,0

Felújítás

= akadémiai támogatásból	15,6 M Ft
= saját forrásból	3,8 M Ft

Beruházások**- központi**

= akadémiai támogatásból	17,2 M Ft
= saját forrásból	1,5 M Ft

- intézményi 43,5 M Ft

Előirányzat-maradvány alakulása

	2002. év	2003. év	Változás (%)
	(millió Ft)		
Kutatást, kísérleti fejlesztést kiegészítő tevékenység	7,2	17,8	245,8
Összesen	7,2	17,8	245,8

A 2003. évi előirányzat-maradvány kiadási megtakarításból keletkezett és kötelezettségvállalással terhelt, az áthúzódó feladatok teljesítéséhez szükséges.

Vállalkozási tevékenység

A címhez tartozó intézmények vállalkozási tevékenységet nem végeztek.

8. cím Kutatást kiszolgáló szervek

Az Akadémia kutatási tevékenységét elősegítő feladatok rendkívül összetettek, így - hasonlóan a korábbi időszakokhoz - az ebbe a körbe tartozó feladatokat az azokat ellátó intézmények szerinti csoportosításban mutatjuk be.

Kutatás - szervezési feladatok

Az MTA Kutatásszervezési Intézet 2003-ban is az Alapító Okiratban kijelölt feladatok szerint végezte munkáját.

Ezen belül az Intézet tevékenységében a korábbinál is nagyobb súllyal szerepeltek a köztestületi feladatok. A beszámolás évében indult a **Köztestületi Publikációs Adattár** (KPA) kialakítása, amelybe 2003. december 31-ig kétszáz, akadémikusi tagságra jelölt köztestületi tag publikációs adatai kerültek be. Az Adattár koncepciójának megfogalmazását, szoftver háttérének, valamint a munka személyi és anyagi feltételeinek megteremtését az MTA Elnökségének 1/2003 sz. állásfoglalása tette lehetővé. A KPA létrehozásának kiemelt célja a nyilvánosság biztosítása: az Internet segítségével a tudományos közösség tagjai mellett bárki érdeklődő megismerheti a rendszerben szereplő kutatók tudományos munkásságát. Ezért az Adattár létrehozásával egyidejűleg elkészítették és működtetik az MTA Köztestület internetes honlapját, mely 2003-ban első alkalommal adott helyt az akadémikusi tagjelöltek ajánlasi és publikációs dokumentumainak. A KPA-val kapcsolatos feladat folyamatos: a tagjelöltekkel kapcsolatos tapasztalatok alapján előkészítik az Adattár fokozatos kibővítését, 2004-ben valamennyi köztestületi tag számára elérhetővé kívánják tenni az adatbázishoz történő csatlakozást.

A beszámolás évében indult a 200 közgyűlési doktor képviselő meg-, illetve újráválasztásának megszervezése. Az előkészítő munkálatok 2003 decemberére befejeződtek. Az első jelölési szakaszban a köztestületi tagok 51 százaléka vett részt.

A KSZI különböző kutatás-fejlesztési indikátorokkal segíti a hazai tudománypolitikai döntéshozók munkáját. A beszámolás évében is több elemző összeállítást készítettek hazai és nemzetközi statisztikai adatok alapján. Az Intézet köztestületi adatbázisának segítségével a köztestületi tagokra vonatkozóan tudnak különböző szempontú elemzéseket készíteni, illetve összesített adatokat szolgáltatni. Anyagaik többek között a kormánybeszámoló, illetve az országgyűlési beszámoló részét képezik. A „Köztestületi tagok 2003” c. kiadvány egyre nagyobb népszerűségnek örvend mind az intézmények, mind az egyéni érdeklődők részéről.

2003-ban lezárult egy többéves kutatási projekt, amelyet az OM Kutatás-fejlesztési Helyettes Államtitkársága megbízásából készítettek. Az empirikus kutatás a szolgáltatási szektorban zajlott, de fő kérdései a K+F szektor egészét érintik, mivel a kutatás-fejlesztés fogalmi kérdéseinek továbbfejlesztésére irányultak. Az eredményeket a megbízó önálló kötetben jelentette meg.

Új kutatást indítottak „Tudomány és társadalom: konstruktív párbeszéd” címmel. A munka a Mindentudás Egyeteme projekthez kapcsolódik. Célja: hozzájárulás az MTA kommunikációs stratégiájának fejlesztéséhez.

Az Intézet Tudományelemzési Csoportja az Akadémiai Tudományos Publikációs Adattár szakmai munkáját segíti. A Csoport munkatársai több alkalommal is készítettek tudományometriai összeállításokat az MTA vezetői részére, különös tekintettel az MTA kutatóhálózatában és a felsőoktatási intézményekben kimutatható teljesítmények összehasonlítására, illetve a magyar adatok értékelésére, nemzetközi összevetésben.

Üzemeltetés, beruházás és központi vagyonkezelési feladatok

Ebbe a körbe az akadémiai intézményhálózat két szervezete tartozik:

- **Akadémiai Létesítmények Üzemeltetése és Fenntartása**, melynek feladata több akadémiai ingatlan üzemeltetése, kezelése.

1.) MTA Székház (V. Roosevelt tér 9.)

- 2003. évi részleges felújítási munkák
- Akadémiai Klub Díszudvar világítása
- Hűtési rendszer szabályozása
- Akadémia utcai szárny hűtése
- Konyhai zsírfogó berendezés
- Díszterem rekonstrukciója
- Főbejárati szélfogó tervezése
- Akadémiai Klub részleges felújítása

- 2002. évi felújítási munkával kapcsolatos szavatossági igény teljesítése
- Pincei TERRASAN vakolás
- Antigraffiti védőbevonat
- Irodahelyiségek és közösségi terek felújítása
- Pincei (aula alatti) helyiségek átalakítása
- Főtitkár-helyettesi irodacsoport napvédő árnyékolása
- Udvar kertészeti rekonstrukció

2.) MTA Irodaház (V. Nádor u. 7.)

- III. emelet rekonstrukciója
- Elektromos munkák, tűzvédelem
- Gépészeti munkák
- I. emelet rekonstrukciójának tervezése, nyílt közbeszerzési eljárás kiírása
- Nádor utcai főpárkány vizsgálata

3.) MTA Kutatóház (XI. Budaörsi u. 45.)

- Toronyépület tűzvédelme
- Csarnoképület függönyfal cseréje

4.) MTA Teréz körúti Irodaház (VII. Teréz körút 13.)

- Felvonók korszerűsítése, felvonó-gépházi szellőzés kialakítása

5.) Nagy Imre Emlékház (II., Orsó u. 43.)

- földszinti terasz burkolatjavítása

6.) Megbízás alapján végzett építés-lebonyolítási feladatok

- **MTA Társadalomkutató Központ (I. Országház u. 30-32.)**
Villamos elosztók kivitelezése
- **MTA Könyvtára (Törökbálinti DEPO)**
Könyvtári raktár bővítése
- **MTA Erdőtarcasai Alkotóház (Erdőtarcsa, Petőfi u. 1.)**

Homokkő nyíláskeretek, korlátok, támfalak és lépcsők tisztítása és restaurálása;
melléképület beton előlépcsőjének cseréje

- **MTA Zenetudományi Intézet** (I. Táncsics M. u. 7.)
Intézeti Székház műemlék átalakítás I. ütem, kivitelezése
- **MTA Nyelvtudományi Intézet** (VI. Benczúr u. 33.)
Udvari homlokzat részleges felújítása; az Intézet vizesblokkjainak rekonstrukciója
- **MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet - KOKI** (VIII. Szigony u. 43.) Orvosi Géntechnológiai Részleg átalakítása
- **Teréz krt. 13. szám alatti épület:** Illyés Gyula írói hagyatékának elhelyezése
- **Csillebérci telephellyel kapcsolatos vagyonkezelési feladatok**
A Csillebérci telephely üzemeltetésével kapcsolatos feladatokat a KFKI - Telephelykezelő Intézet látja el.

A kezelő szervezet alapvető feladatai:
= vagyonkezelési tevékenység:
 - a kezelésében lévő, a Magyar Tudományos Akadémiára bízott csillebérci ingatlanvagyon nyilvántartása,
 - részvétel a Magyar Tudományos Akadémia csillebérci telephelyen működő kutatóintézetei üzemeltetési, fenntartási feladatai ellátásában,
 - portfólió kezelés,
 - kezelésében lévő sport, szociális és egyéb ingatlanok üzemeltetése,
- = az MTA Csillebérci telephelyen működő kutatóintézetek közös szakkönyvtárának működtetése.

Nemzetközi kapcsolatok szervezése, bonyolítása

Az Akadémia nemzetközi kapcsolataival összefüggő feladatok lebonyolítása a Nemzetközi Együttműködési Iroda (NEI) feladatai közé tartozik, melyek 2003. évben a következők voltak:

- Az Akadémia tudományos csere-egyezményeinek keretében történő utazások lebonyolítása, vagyis a kiutazók menetjegyének biztosítása, a fogadó partnerrel való egyeztetés. A beutazók számára a szállás, napidíj, belföldi közlekedés stb. biztosítása, kapcsolattartás a küldő és fogadó féllel.

Projekt megállapodások alapján megvalósuló utak esetében ugyancsak a NEI intézi a ki- és beutazásokat, a szállás biztosítását, a konferenciákkal kapcsolatos gazdasági ügyeket. Ezen kívül lebonyolítja a központi költségvetés terhére megvalósuló akadémiai utazásokat.

- 2003. évben kiemelkedően fontos és nagy méretű rendezvény volt a World Science Fórum, melyhez a Kormány az általános tartalékból 25 millió Ft-os támogatással hozzájárult.
- Az Akadémia nemzetközi tevékenységével összefüggő határozatok, döntések végrehajtása, két - és többoldalú tudományos együttműködési megállapodások előkészítése, keretek felosztása, nemzetközi tudományos szervezetek (NGO) tagdíj viselése, hazai tudományos rendezvények támogatása.

Gépkocsi Szolgálat

A Szolgálat az akadémikusok és a Titkárság hivatalos, közéleti és egyéb célú utazásait biztosítja.

A Szolgálat 2003. évben 2,4 %-kal több kilométert teljesített, mint az előző időszakban. A gépkocsi állomány a fuvarfeladatok teljesítésére megfelelő volt.

A kutatást kiegészítő tevékenység keretében végzett feladatok teljesítése érdekében 2.232,3 millió Ft kiadás merült fel, melyhez 1.199,6 millió Ft működési célú, 342,2 millió Ft felhalmozási célú támogatás és 772,8 millió Ft saját bevétel kapcsolódott, melyből 152,0 millió Ft az előző évi maradvány igénybevétele volt. A

2003. évi gazdálkodásból 81,6 millió Ft maradvány keletkezett és 0,7 millió Ft vállalkozási eredmény, mely a 2004. évre áthúzódó kötelezettségek finanszírozásához szükséges.

Előirányzatok és teljesítések alakulása

08. Kutatást kiszolgáló szervek

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előirányzat	2003. évi módosított ei.	2003. évi tény	4/1.	4/3.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Millió forintban egy tizedessel				<i>%-ban</i>	
Kiadás	1 961,9	1 631,0	2 366,5	2 232,3	113,8	94,3
ebből: személyi juttatás	412,6	491,2	531,5	496,9	120,4	93,5
központi beruházás	106,5	-	95,8	95,8	89,9	100,0
Folyó bevétel	666,4	383,8	664,2	620,8	93,2	93,5
Támogatás	1 324,7	1 247,2	1 541,8	1 541,8	116,4	100,0
Előirányzat-maradvány igénybevétele	130,0	-	160,5	152,0	116,9	94,7
Létszám (fő)	177	189	185	179	101,1	94,7

millió forintban egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
2003. évi eredeti előirányzat	1 631,0	383,8	1 247,2	491,2
Módosítások jogcímenként				
Többletbevétel	230,4	230,4	-	16,9
Könyv- és folyóirat	1,4	-	1,4	0,5
Felújítás	33,9	1,0	32,9	-
Központi beruházás	95,8	6,8	89,0	-
Működési előir. közötti átcsoportosítás	-	-	-	-31,6
Osztalék bevétel	0,7	0,7	-	-
Székház üzemeltetés	10,9	3,3	7,6	0,3
Működési többlettámogatás	41,9	-	41,9	12,0
Elvonás	-13,6	-	-13,6	-
Tagdíj (nemzetközi kapcsolat)	44,0	-	44,0	-
AKP	27,6	7,9	19,7	3,1
Nyugdíjas akadémikus támogatása	0,6	-	0,6	0,2
IHM-MTA megállapodások	3,9	-	3,9	0,8
OM KMÜFA	0,5	-	0,5	0,1
OM NKFP	1,6	-	1,6	0,9
KvVM	4,5	-	4,5	0,6
World Science Forum rendezvényre a költségvetés általános tartalékából	25,0	-	25,0	-
Budapest Science Forum rend.	20,0	20,0	-	1,5
Fejlesztési programok	45,9	10,3	35,6	-
Előirányzat-maradvány igénybevétel	160,5	160,5	-	35,2
Módosított előirányzat	2 366,5	824,7	1 541,8	531,5

Kiadási előirányzatok*millió Ft-ban, egy tizedessel*

	Eredeti	Módosított	Teljesítés
	előirányzat		
Személyi juttatások	491,2	531,5	496,9
Munkaadókat terhelő járulékok	153,9	162,5	151,3
Dologi kiadások	790,8	1 141,4	1 076,0
Működési célú pénzeszköz átadások	12,0	32,4	32,4
Intézményi beruházási kiadás	1,6	88,1	75,9
Központi beruházás	-	95,8	95,8
Felújítás	181,5	313,9	303,1
Felhalmozási célú pénzeszköz átadás	-	0,9	0,9
Kiadások összesen	1 631,0	2 366,5	2 232,3

Személyi juttatások

	Tervezett		Tényleges	
	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)
Teljes munkaidőben fogl.	372,5	172	386,9	161
Részmunkaidőben fogl.	28,5	17	30,0	18
Állományba nem tartozók	90,2	-	80,0	-
Összesen	491,2	189	496,9	179

Létszám alakulása

	2002. év		2003. év		Változás összes létszám (%)	Változás kutatói létszám (%)
	összes létszám	ebből: kutató	összes létszám	ebből: kutató		
Teljes munkaidőben fogl.	161	7	161	8	100,0	114,3
Részmunkaidőben fogl.	16	1	18	3	112,5	300,0
Összesen	177	8	179	11	101,1	137,5

Felújítás

Felújításra az intézetek nettó értéken 303,1 millió Ft-ot fordítottak:

- 302,1 millió Ft az ingatlanok felújítása;
- 1,0 millió Ft a gépek, berendezések felújítása.

Beruházás

Központi beruházásként 89,0 millió Ft-ot kaptak az Akadémiától, melyet 6,8 millió Ft-tal egészítettek ki saját forrásból.

Előirányzat-maradvány alakulása

	2002. év	2003. év	Változás
	millió Ft		(%)
Ingatlankezelés	97,4	37,4	38,4
Nemzetközi kapcsolatok	2,4	1,3	54,2
Kisegítő szolgáltatás	0,1	0,8	800,0
Kutatást kiegészítő tevékenység	51,8	45,7	88,2
Könyvtári tevékenység	6,6	-3,6	-
Összesen	158,3	81,6	51,5

A maradványok kötelezettség vállalással terheltek, 2004. évben felhasználásra kerülnek.

Vállalkozási tevékenység

A címen belül kizárólag az Akadémiai Létesítmények Fenntartása és Üzemeltetésénél fordul elő vállalkozási feladat. Ezen belül 0,7 millió Ft összegű osztalékbevétele keletkezett.

9. cím Támogatott Kutatóhelyek Irodája

A 2003. év a támogatott kutatóhálózat 3. pályázati ciklusának (2003-2006 közötti időszak) induló éve volt. Külön kiemelését érdemel az a tény, hogy ez az első olyan költségvetési év és pályázati ciklus, mely során a támogatott kutatóhálózat 300 millió Ft összegű többlet támogatásban részesülhetett. A támogatásokkal kapcsolatos döntések több szakasza és az előbb említett többletforrás 2002. év végén történő realizálódása miatt az év első időszakában a korábbiaknál nagyobb volumenű szervezési és koordinációs munka vált szükségessé, mely jelentős többletfeladatok elvégzését is jelentette. Mindezekkel együtt járt, hogy a támogatásban részesült kutatócsoportoknál az álláshelyek betöltése elhúzódóan és fokozatosan történhetett meg.

A ciklusváltás hatása

A 2003. január 1-jétől működő kutatócsoportok száma a 2002. évi 138-ról így 156 helyett 171-re emelkedett. A megszűnt kutatócsoportok száma is kedvezőbben alakult,

a pályázati döntés eredményeként várható 22 helyett csak 16 szűnt meg. A ciklusváltás hatására 20 határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony került felmentéssel, illetve végkielégítéssel megszüntetésre 72,4 MFt ráfordítással és további 13 fő áthelyezéssel került ki a kutatóhálózatból.

Ezekon felül 88 határozott idejű jogviszony 2002. december 31-én automatikusan megszűnt, így a támogatott kutatóhálózat a ciklusváltásnál ismét jelentősen megújult. Tekintettel a ciklusváltás áthúzódó feladataira a Hálózati Tanács mandátuma 2003. szeptember 30-ig meghosszabbításra került.

A kutatóhálózat általános működésének alakulása

A ciklusváltás hatására 2003. január 1-jétől a kutatóhálózat struktúrája jelentősen megváltozott, nőtt a kutatócsoportok és a befogadó intézmények száma, mely a korábbi 19-ről 23-ra növekedett.

A kutatóhálózatban alkalmazottak tekintetében ismét megújulás következett be, ugyanis közel 9 %-os létszámnövekedés és fiatalítás történt. Jelzi ezt az a tény, hogy 2003-ban a kutatók létszáma meghaladta a hálózatban a 450 főt, melynek fele 35 év alatti kutató. A minőségi fejlesztést segítette az a körülmény, hogy a 2002-ben végrehajtott 50 %-os közalkalmazotti és kutatói illetményfejlesztés javította a támogatott kutatóhelyek versenyképességét. A kutatóhálózat működését nagymértékben javította a fiatalkutatói álláshelyi rendszer. Ez a helyzet a kutatóhálózatban jelentős fiatalítást és kutatói potenciál-növekedést eredményezett.

A támogatott kutatóhálózatban igen nagy szellemi potenciát képviselnek a nem Támogatott Kutatóhelyek Irodája állományú kutatócsoport-vezetők, a megbízási szerződéssel kutatómunkát folytató közreműködők. A támogatott kutatóhálózat kutatási tevékenységének elismertségét jelzi az is, hogy a kutatócsoportok eredményesen szerepeltek a hazai és az EU-s pályázatokon. Az így elnyert kutatási összegek nagyban hozzájárultak a kutatócsoportok eredményes működéséhez és a színvonalas kutatómunka végzéséhez. A kutatócsoportokban foglalkoztatott kutatók a tudományos alaptevékenység végzése mellett a 2003. évben is igen aktív szerepet vállaltak a felsőfokú oktatásban és a doktori programok irányításában. A hálózat

kutatói fontos szerepet játszottak a különböző hazai és nemzetközi tudományos bizottságokban, szervezetekben. A támogatási többletforrás és a 2002. évi közalkalmazotti illetményfejlesztés révén a három tudományterületen működő 171 kutatócsoport 2003. évben 2.183.000 EFt támogatásban részesült és használhatott fel működéséhez. A pénzügyi támogatásban 93-96 %-ot képviselnek a személyi jellegű ráfordítások, míg a dologi kiadások aránya rendkívül alacsony.

A beszámolás évében a kutatócsoporti hálózatnak biztosított több mint 110 MFt központi beruházási keret kiemelkedő szintet képviselt és ez nagymértékben hozzájárult az elavult kutatói eszközállomány korszerűsítéséhez.

Összességében megállapítható, hogy az új ciklusban ismét megújult támogatott kutatóhálózat továbbra is jól szolgálja a tudományos kutatással szembeni elvárásokat és az Akadémia és a felsőoktatás közötti kapcsolat szorosabbá válását.

Az Iroda előzőekben felvázolt tevékenységéhez 2.391,7 millió Ft működési célú, 231,4 millió Ft felhalmozási célú támogatás, valamint 529,2 millió Ft saját bevétel állt rendelkezésre, melyből 332,3 millió Ft a korábbi időszakban képződött tartalékok igénybevételeiből adódott.

A feladatok teljesítése érdekében 2.852,0 millió Ft kiadás merült fel. A 2003. évi gazdálkodásból 300,3 millió Ft maradvány keletkezett.

Előirányzatok és teljesítések alakulása

09. Támogatott Kutatóhelyek Irodája

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előirányzat	2003. évi módosított ei.	2003. évi tény	4/1.	4/3.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Millió forintban egy tizedessel				<i>%-ban</i>	
Kiadás	1 968,1	2 476,1	3 313,9	2 852,0	144,9	86,1
ebből: személyi juttatás	1 162,8	1 599,4	1 847,0	1 662,5	143,0	90,0
központi beruházás	106,1	-	5,0	5,0	4,7	100,0
Folyó bevétel	436,8	292,8	358,5	196,9	45,1	51,1
Támogatás	1 713,1	2 183,3	2 623,1	2 623,1	153,1	100,0
Előirányzat- maradvány igénybevétel	150,5	-	332,3	332,3	220,8	100,0
Létszám (fő)	521	479	587	567	108,8	96,6

millió forintban egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
2003. évi eredeti előirányzat	2 476,1	292,8	2 183,3	1 599,4
Módosítások jogcímenként				
Fiatalkutatói pályázat	139,6	-	139,6	104,1
Többletbevétel	60,0	60,0	-	-
Idős akadémikus támogatás	2,3	-	2,3	0,8
Központi beruházás	5,0	-	5,0	-
Feladatfinanszírozás	10,7	5,7	5,0	4,1
AKP	8,0	-	8,0	0,8
NKFP	20,6	-	20,6	8,0
ESZCSM	2,0	-	2,0	0,1
OM-MTA	11,2	-	11,2	5,2
OTKA	112,8	-	112,8	26,3
KMŰFA	45,5	-	45,5	-
IHM-MTA	2,9	-	2,9	0,1
Széchenyi ösztöndíjak	31,1	-	31,1	27,5
Intézményi beruházásra szakmaiból	88,7	-	88,7	-
Elvonás	-34,9	-	-34,9	-
Működési előirányzatok közötti átcsoportosítás	-	-	-	-79,0
Előirányzat-maradvány igénybevétele	332,3	332,3	-	149,6
Módosított előirányzat	3 313,9	690,8	2 623,1	1 847,0

Kiadási előirányzatok*millió Ft-ban, egy tizedessel*

	Eredeti	Módosított	Teljesítés
	előirányzat		
Személyi juttatások	1 599,4	1 847,0	1 662,5
Munkaadókat terhelő járulékok	522,0	644,6	519,4
Dologi kiadások	289,9	461,0	318,6
Működési célú pénzeszköz átadások	8,1	31,4	31,4
Intézményi beruházási kiadás	56,7	324,9	315,1
Központi beruházás	-	5,0	5,0
Felújítás	-	-	-
Kiadások összesen	2 476,1	3 313,9	2 852,0

Teljesítések**Bevételek megoszlása forrásonként**

2003. évi tényadat megoszlása (%)

OTKA támogatás	19,0
OTKA pénzeszközátadás	0,6
KMÜFA tám.	-
KMÜFA pénzeszköz.	-
OKTK, AKP	0,1
NKFP tám.	1,7
NKFP pénzeszköz átadás	4,0
Feladatfinanszírozás	1,9
Vállalkozástól	-
Külföldi megbízások	5,2
Egyéb források támogatásként	-
Egyéb források átvett pénzként	13,2
Előirányzat-maradvány igénybevétele	54,3
Bevételek összesen	100,0

Személyi juttatások

	Tervezett		Tényleges	
	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)
Teljes munkaidőben fogl.	1 378,4	445	1 328,0	491
Részmunkaidőben fogl.	85,0	34	101,5	76
Állományba nem tartozók	136,0	-	233,0	-
Összesen	1 599,4	479	1 662,5	567

Létszám alakulása

	2002. év		2003. év		Változás összes létszám (%)	Változás kutatói létszám összesen (%)
	összes létszám	ebből: kutató	összes létszám	ebből: kutató		
Teljes munkaidőben fogl.	431	310	491	394	113,9	127,1
Részmunkaidőben fogl.	90	36	76	39	84,4	108,3
Összesen	521	346	567	433	108,8	125,1

Felújítás

2003. év folyamán felújítási feladatot nem végzett.

Beruházás

Központi beruházásként akadémiai támogatásból 5,0 millió Ft-ot kaptak.

Intézményi beruházásként gép, berendezés beszerzésére 315,1 millió Ft-ot fordítottak.

Előirányzat-maradvány alakulása

	2002. év	2003. év	Változás (%)
	millió Ft		
Természettudományi kutatások	206,5	178,6	86,5
Orvostudományi kutatások	66,2	35,5	53,6
Agrártudományi kutatások	5,7	10,5	184,2
Műszaki tudományi kutatások	21,5	25,8	120,0
Társadalomtudományi kutatások	28,3	47,2	166,8
Kutatást kiegészítő tevékenység	4,1	2,7	65,9
Összesen	332,3	300,3	90,4

A maradványok kötelezettség vállalással terheltek, 2004. évben felhasználásra kerülnek.

Vállalkozási tevékenység

Az Iroda 2003. évben vállalkozási tevékenységet nem folytatott.

10. cím Jóléti intézmények

A jóléti intézmények feladatköre a következő:

- Gyermekintézmény

Az Akadémiai Óvoda és Bölcsőde elsősorban az akadémiai intézetek dolgozói - 18 hónapos kortól 3 éves korig – gyermekeinek ellátását, gondozását, illetve 3-7 éves korig a gyermekek nevelését és iskolára való felkészítését biztosítja.

- Üdülés

A Tudós-, Hivatali Üdülők és az Alkotóház az akadémikusok és hozzátartozóik, valamint az intézetek és a Titkárság munkatársainak üdülését, pihenését biztosítják.

A gazdálkodási környezet alakulásai:

- az Óvoda és Bölcsőde az előző évekhez hasonlóan igyekezett megfelelni az akadémiai, valamint a külsős szülők elvárásainak. Sokrétű, színes előadásokat, zenei képzéseket és kirándulásokat szerveztek a gyermekek számára. Az elmúlt év során is fogadtak több országból óvodapedagógus-delegációkat, akikkel tolmács segítségével tapasztalatcserés beszélgetéseket folytattak.

A férőhely kihasználtság a bölcsődében 113,5 %-os, az óvodában 82,7 %-os volt.

Az intézmény működését nehezítette az évközi dologi kiadásokat csökkentő 600 E Ft-os központi elvonás, melyet a többletbevételből, illetve az előirányzatok átcsoportosításával sikerült kompenzálni.

Központi beruházás keretében fából készült játékok, udvari babakházak kerültek felállításra a felújított kert stílusával összhangban.

A tálaló konyha korszerűsítése érdekében a „HACCP” rendszer keretében beszerzésre kerültek az előírásoknak megfelelő edények, illetve tálaló szettek.

- az üdülőkben 2003. évben szervezeti változás nem történt.

= az Alkotóház működése 2003. évben is stabil, zavarmentes és folyamatos volt.

A korábbi évek színvonalát emelni tudták és kisebb gépi fejlesztéseiket a többletbevételük terhére tudták megvalósítani. Központi támogatásból

rozsdamentes edényeket, tálaló eszközöket vásároltak, hogy megfeleljenek a „HACCP” minőségbiztosítási rendszer előírásainak. Ennek keretében a hűtőberendezéseiket is korszerűbbre cserélték.

2003. évben az összesen teljesített üdültetési napok száma 2.033 nap volt, ebből a beutalt vendégnap 1099 nap volt, amely az előző évhez képest a duplájára emelkedett. Különféle rendezvényekből 6,4 M Ft bevételük keletkezett, amely kiemelkedően az eddigi évek legjobb eredménye volt.

= a mátrafüredi üdülő a felújítás és átalakítás után minden igényt kielégítő környezetet biztosít a vendégek számára.

Az Internet egyre szélesebb körű elterjedésével lehetőség nyílik a bemutatkozásra és az elektronikus úton történő helyfoglalásra.

Az üdülő átalakítása miatt a férőhelyek száma csökkent, a kiadások nőttek, mivel minden szobában fürdőszoba, TV, hűtőszekrény van és ez jelentősen növeli a víz és áram felhasználást.

= a mátraházai üdülő működése 2003. évben is folyamatos és zavartalan volt.

Az üdülésre jogosult vendégeken kívül – a gazdasági szempontokat is figyelembe véve – többnapos tanácskozásoknak, továbbképzéseknek is minőségi szolgáltatást nyújtott.

Központi támogatásból – közbeszerzési eljárás keretében – 2003. évben 80 férőhelyes korszerű, minden igényt kielégítő konferenciaterem épült, amely a legmodernebb prezentációs és informatikai eszközökkel van felszerelve.

A konferenciaterem önálló épületként létesült, melyet folyosó köt össze a „C” épülettel. A „HACCP” program keretében korszerű konyhai edényeket és gépeket vásároltak. Az üdülő a korábbi évek színvonalát a konferencia terem létesítésével emelni tudta.

= a szezonálisan működő üdülők:- a balatonalmádi, a balatonvilágosi és a siófoki - a központilag biztosított támogatásból – szintén korszerűsítették a konyhai gépi berendezéseiket és lecserélték a tálalóeszközöket is.

Saját bevételük összességben nem éri el a módosított előírányt.

Az elő és utószezon kihasználtsága nem volt biztosított 2003. évben sem, melynek javítására a következő években fokozottabb figyelmet kell fordítani.

A jóléti intézmények 2003. évi gazdálkodásához 256,6 millió Ft működési célú, 135,5 millió Ft felhalmozási célú költségvetési támogatás, valamint 293,1 millió Ft saját bevétel állt rendelkezésre, melyből az előző évi tartalék igénybevétele 19,4 millió Ft volt. A jóléti intézmények szakmai feladataik teljesítésére 680,1 millió Ft-ot fordítottak. A 2003. évi gazdálkodásból származó maradvány 5,1 millió Ft, mely a 2004. évre áthúzódó kötelezettségvállalások teljesítéséhez szükséges.

Előirányzatok és teljesítések alakulása

10. Jóléti Intézmények

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előirányzat	2003. évi módosított ei.	2003. évi tény	4/1.	4/3.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Millió forintban egy tizedessel				<i>%-ban</i>	
Kiadás	564,8	465,5	741,1	680,1	120,4	91,8
ebből: személyi juttatás	147,9	189,4	190,3	185,5	125,4	97,5
központi beruházás	15,8	-	107,2	107,2	678,5	100,0
Folyó bevétel	229,9	183,1	329,6	273,7	124,3	119,0
Támogatás	348,5	282,4	392,1	392,1	112,5	100,0
Előirányzat-maradvány igénybevétele	5,8	-	19,4	19,4	334,5	100,0
Létszám (fő)	115	121	121	116	100,9	95,9

millió forintban egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
2003. évi eredeti előirányzat	465,5	183,1	282,4	189,4
Módosítások jogcímenként:				
- Elvonás	-3,2	-	-3,2	-
- felújítás	59,1	36,2	22,9	-0,3
- központi beruházás	107,2	21,1	86,1	-
- többlettámogatás	3,9	-	3,9	-
- többletbevétel	89,2	89,2	-	0,5
- előirányzat-maradvány igénybevétele	19,4	19,4	-	0,7
Módosított előirányzat	741,1	349,0	392,1	190,3

Kiadási előirányzatok

millió Ft-ban, egy tizedessel

	Eredeti	Módosított	Teljesítés
	előirányzat		
Személyi juttatások	189,4	190,3	185,5
Munkaadókat terhelő járulékok	65,5	65,3	61,8
Dologi kiadások	182,6	211,2	177,5
Működési célú pénzeszköz átadások	1,5	1,5	0,4
Intézményi beruházási kiadás	0,5	36,5	36,2
Központi beruházás	-	107,2	107,2
Felújítás	26,0	85,1	84,2
Felhalmozási célú pénzeszköz átadás	-	44,0	27,3
Kiadások összesen	465,5	741,1	680,1

Teljesítések

A bevételek megoszlása forrásonként

2003. évi tényadat megoszlása (%)

OTKA, OKTK	
Akadémiai Kutatási Pályázatok	
OMFB	
Vállalkozástól	
Külföldi forrás	
Egyéb forrás	93,4
Előirányzat-maradvány igénybevétele	6,6
Bevételek összesen	100,0

Személyi juttatások

		Tervezett		Tényleges	
		személyi jutt. (M Ft)	Létszám (fő)	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)
Teljes munkaidőben fogl.		183,9	117	180,3	113
Részmunkaidőben fogl.		3,0	4	3,2	3
Állományba tartozók	nem	2,5	-	2,0	-
Összesen		189,4	121	185,5	116

Létszám alakulása

	2002. év		2003. év		Változás (%)
	összes létszám	ebből: kutató	összes létszám	ebből: kutató	
Teljes munkaidőben fogl.	110	-	113	-	102,7
Részmunkaidőben fogl.	5	-	3	-	0,6
Nyugdíjasok	-	-	-	-	-
Összesen	115	-	116	-	100,9

Felújítás (itt a beépített felújítás is szerepel)

= akadémiai támogatásból	48,9 millió Ft
= saját forrásból	36,2 millió Ft

Beruházás

= akadémiai támogatásból	86,1 millió Ft
= saját forrásból	21,1 millió Ft

Előirányzat-maradvány alakulása

	2002. év millió Ft	2003. év	Változás (%)
- üdültetés	19,0	5,1	26,9
- óvodai nevelés	0,3	-2,5	-
- bölcsődei ellátás	0,1	2,5	2,0
Összesen	19,4	5,1	26,4

A 2003. évi előirányzat-maradvány bevételi többletből és kiadási megtakarításból keletkezett és kötelezettségvállalással terhelt, 2004. évben felhasználásra kerül.

Vállalkozási tevékenység

A címhez tartozó intézmények vállalkozási tevékenységet nem végeztek.

11. cím OTKA Iroda**Az Iroda alapítása, jogállása**

Az Országos Tudományos Kutatási Alap (OTKA) Irodát a tudományos kutatásért felelős tárca nélküli miniszter a 99/1990. (XII.3.) Kormányrendelet alapján, 1991. szeptember 1. hatállyal alapította.

Az Iroda önálló jogi személyiségű, önálló gazdálkodást folytató, központi költségvetési szerv. Az Iroda munkatársai közalkalmazotti jogviszonyban vannak.

Az Iroda felügyeleti szerve 1996. január 1-jétől a Magyar Tudományos Akadémia. Az Iroda működését az OTKA Bizottság elnöke irányítja, az Iroda vezetője és alkalmazottai tekintetében gyakorolja a munkáltatói jogokat.

Az Iroda az Országos Tudományos Kutatási Alap (OTKA), 1996. január 1-től Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok (OTKA Programok) működésével kapcsolatos technikai, pénzügyi, szervezési és adminisztratív feladatokat látja el.

Az Iroda feladatai:

A pályázatok meghirdetése, fogadása, formai ellenőrzése, nyilvántartása,

- a pályázatok elbírálásával kapcsolatos adminisztratív feladatok, pályázatok kiküldése zsűriknek, opponenseknek, listakészítés, döntés-előkészítés,
- a pályázókkal szerződéskötés, levelezés,
- a pályázatok támogatásának átutalása, előirányzatának átadása,
- az éves- és zárójelentések pénzügyi ellenőrzése, zsűriknek, opponenseknek szakmai bírálatra való kiküldése,
- megbízási szerződések megkötése, megbízási díjak kifizetése opponensek, szakértők, szakreferensek részére,
- a témavezetőkkel történő levelezés, tanácsadás,
- szolgáltatások biztosítása: bizottsági ülésekre terem, nyomdai kapacitás, posta,
- pályázati űrlapoknak, rész- és zárójelentések nyomtatványainak, OTKA Hírlevélnek és kiadványoknak megtervezése, elkészíttetése, postázása,
- az OTKA Programok és az Iroda éves költségvetésének, féléves és éves beszámolójának elkészítése,
- információszolgáltatás, adatszolgáltatás az OTKA testületei, minisztériumok, intézmények vezetői részére,
- kapcsolattartás a hazai és külföldi kutatást támogató alapokkal.

Az OTKA Iroda 2003. évi feladataival kapcsolatos néhány számadat

- a 2003-ban beérkezett és kiküldött levelek (posta, fax, e-mail) iktatószám szerinti darabszáma: 37441. A tényleges levélforgalom ennél jóval több (körlevelek, rész- és zárójelentések, OTKA Hírlevél).
- a nyilvántartott pályázatok száma: 48248 db,
- 2003-ban beérkezett új tematikus és ifjúsági pályázatok száma: 1218,
- a folyamatban lévő kutatási témák száma: 2944, amelyből 2003-ban indult új kutatási szerződések száma: 655 db,
- a folyamatban lévő kutatási témákkal kapcsolatban kb. 6000 esetben kellett levelezni, ebből 4000 esetben elszámolással kapcsolatosan,
- az OTKA Bizottság által 2003-ban meghirdetett tudományos iskola pályázatra 118 db pályázat érkezett be, amelyből 25-tel történt szerződéskötés,

- 2003-ban meghirdetett műszerpályázatra beérkezett pályázatok száma 692 db, támogatást kapott 96, jelenleg érvényben lévő műszerszerződések száma: 773 db,
- a 2002-ről beérkezett részjelentések száma: 1974 db, zárójelentések száma 939 db,
- a 2003-ban támogatott posztdoktori kutatási szerződések száma 70 db, beérkezett új posztdoktori kutatási pályázat 97 db, ebből új szerződéskötés 24 pályázóval történt,
- beérkezett könyvtárpályázat 26 db, ebből 16 kapott támogatást,
- folyamatban lévő nemzetközi kutatási szerződések: NWO-val 15 db, NSF-vel 32 db megítélt támogatás van folyamatban, ebből 2003-ban 26 db kapott támogatást, 2003-ban 19 db új pályázat érkezett,
- 2003-ban a konferencia részvételi, szervezési és publikációs támogatási pályázatból 1354 db érkezett be, támogatást kapott 399 db,
- 2003-ban az MTA Levéltárába leadott pályázatok, illetve szerződések száma 6579 db,
- 2003-ban 1684 fő részesült kifizetésben 3340 db tematikus és ifjúsági pályázat bírálataért, 589 fő 1864 db részjelentés értékeléséért, 738 fő 980 db zárójelentés értékeléséért, 220 fő 1355 egyéb pályázat (műszer, könyvtár, posztdoktori) bírálataért: a bizottsági elnökökkel és tagokkal együtt összesen 3836 fő részesült kifizetésben 8133 db megbízási szerződés keretében,
- kutatási támogatások átutalásának, keretnyitásának száma: 1365 db, 433 intézménynek.
- az OTKA Programokkal kapcsolatos könyvelési, kontírozási és analitikai tételek száma: 4000, illetve 8000 db,
- pénzügyileg ellenőrzött költségterv: 857 db, ellenőrzött részjelentés 1921, zárójelentés 1020 db,
- az Iroda gazdálkodásával kapcsolatos könyvelési és analitikai tételek száma 3000, illetve 9000 db.
- kiküldött OTKA Hírlevél 4*5000 db, közreadott pályázati űrlap kb. 3000 db.

Az Iroda gazdálkodásának sajátosságai

Az Iroda gazdálkodásának az egyik jellemzője, hogy előirányzatának 70-75 %-át személyi juttatások és ennek járulékai teszik ki.

A személyi juttatásoknak közel 50 %-a külső személyi juttatás, amely több ezer bírálati díj kifizetéséből tevődik össze. Amíg az adott évben a záró- és részjelentések száma megközelítőleg tervezhető, addig a benyújtásra kerülő pályázatok és az újonnan megkötendő szerződések száma bizonytalan, költségvonzatuk több millió forintot eltérést jelenthet.

A pályázatok bírálati folyamata az Iroda részéről csak bizonyos mértékig befolyásolható. A zsűrik és a Kollégiumok a pályázatok támogatásáról a javaslatukat az opponensi vélemények alapján, a költségvetési támogatási összeg ismeretének függvényében teszik meg. Nehezen tervezhető a járulék összege, mivel az opponensi kifizetések száma és az évente változó TB törvények a tervezés időszakában még nem ismertek. A bírálati díjak egy részének kifizetése áthúzódik a következő évre. 2003-ban ténylegesen kifizetett 8133 db különböző típusú megbízási díj kb. 80 %-a az év második felében került átutalásra.

Az Iroda működéséhez a 2003. évben 322,7 millió Ft költségvetési támogatás és az előző évi 26,2 millió Ft tartalék igénybevétele állt rendelkezésre.

A teljesített kiadások összege 338,9 millió Ft a keletkezett maradvány 10,0 millió Ft, mely a következő évre áthúzódó feladatokra szükséges.

Előirányzatok és teljesítések alakulása

11. OTKA Iroda

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előirányzat	2003. évi módosított ei.	2003. évi tény	4/1.	4/3.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Millió forintban egy tizedessel				<i>%-ban</i>	
Kiadás	286,4	331,0	348,9	338,9	118,3	97,1
ebből: személyi juttatás	172,4	189,4	198,6	198,6	-	-
központi beruházás	-	-	-	-	-	-
Támogatás	207,3	331,0	322,7	322,7	-	-
Előirányzat-maradvány igénybevétele	11,3	-	26,2	26,2	-	-
Létszám (fő)	34,0	34,0	34,0	34,0	-	-

millió forintban egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
2003. évi eredeti előirányzat	331,0	-	331,0	189,4
Módosítások jogcímenként:				
Elvonás	- 8,3	-	- 8,3	-
Előirányzat maradvány igénybevétel	26,2	26,2	-	9,2
Módosított előirányzat	348,9	26,2	322,7	198,6

Kiadási előirányzatok*millió Ft-ban, egy tizedessel*

	Eredeti	Módosított	Teljesítés
	előirányzat		
Személyi juttatások	189,4	198,6	198,6
Munkaadókat terhelő járulékok	60,1	51,3	51,3
Dologi kiadások	66,5	77,9	71,7
Működési célú pénzeszköz átadások	-	-	-
Intézményi beruházási kiadás	15,0	21,1	17,3
Központi beruházás	-	-	-
Felújítás	-	-	-
Felhalmozási célú pénzeszköz átadás	-	-	-
Kiadások összesen	331,0	348,9	338,9

Teljesítések**Bevételek**

Az OTKA Iroda 2003. évi tényleges bevétele az előző évi előirányzat-maradvány igénybevételeiből származott.

Személyi juttatások alakulása**Személyi juttatások**

	Tervezett		Tényleges	
	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)	személyi jutt. (M Ft)	létszám (fő)
Teljes munkaidőben fogl.	96,5	33	103,3	33
Részmunkaidőben fogl.	1,5	1	1,0	1
Állományba nem tartozók	91,4	-	94,3	-
Összesen	189,4	34	198,6	34

Létszám alakulása

	2002. év		2003. év		Változás (%)
	összes létszám	ebből: kutató	összes Létszám	ebből: kutató	
Teljes munkaidőben fogl.	32	-	33	-	-
Részmunkaidőben fogl.	2	-	1	-	-
Összesen	34	-	34	-	-

Az OTKA Irodánál 2003. évben felújítási kiadások nem keletkeztek.

A beszámolási időszakban az OTKA Iroda 21,1 millió Ft beruházási kerettel rendelkezett, melyből 17,3 millió Ft-ot gépek, berendezések, felszerelések beszerzésére fordítottak, a fel nem használt rész 3,8 millió Ft, mely 2004. évben kerül felhasználásra.

Előirányzat-maradvány

Az OTKA Iroda 2003. évi gazdálkodásából 10,0 millió Ft előirányzat-maradvány keletkezett, melyet áthúzódó kötelezettségekre és az OTKA Bizottság döntéseinek teljesítésére kell 2004. évben felhasználni.

Vállalkozási tevékenység

Az OTKA Iroda 2003. évben nem végzett vállalkozási tevékenységet.

12. cím Fejezeti kezelésű előirányzatok

A fejezeti kezelésű előirányzatok tartalmazzák az Akadémia központilag finanszírozott feladatainak, az OTKA programoknak és a fejezeti tartaléknak az előirányzatait.

Ebbe a körbe tartozó előirányzatok a következők voltak:

- **Beruházási alakulása**

Beruházási előirányzatokra 700,0 millió Ft került megtervezésre, melyből központi beruházás 300,0 millió Ft, intézményi beruházás a szakmai feladatok között 400,0 millió Ft.

Az Akadémia 2003. évi beruházási céljaira a tervezés szintjén 300,0 millió Ft állt rendelkezésre. Ezt a keretet növelte az előző évről áthúzódó feladatok finanszírozásához szükséges 46,4 millió Ft maradvány.

Intézeti és egyéb forrásból 110,5 millió Ft került felhasználásra. Ezt az összeget az intézmények saját forrásból, elsősorban visszaigényelhető ÁFA fedezetére fizették be.

Alap kutatás beruházásai

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2003. évi LXII. törvény szerinti előirányzat	300,0	-	300,0
Módosítások kedvezményezettenként			
– saját intézménynek			
= meghatározott feladatra	-300,0		-300,0
Egyéb előirányzat-változások jogcímenként			
– Előir. maradvány igénybevétel	46,4	46,4	-
Módosított előirányzat	46,4	46,4	-

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			
– saját intézmény (3 db)	46,4		46,4
– más fejezet intézménye			
– más fejezet fejezeti kezelésű előirányzata			
– alapítvány			
– közalapítvány			
– közhasznú társaság			
– gazdasági társaság			
– önkormányzat/vagy intézménye			
– elkülönített állami pénzalap			
– társadalombiztosítási költségvetési szerv			
– magánszemély			
– egyéb (megjelölve)			
Összes kifizetés	46,4		46,4

- *Felújítások alakulása*

A 2003. évi költségvetési törvényben felújítási feladatokra 752,2 millió Ft került jóváhagyásra, melyből 310,6 millió Ft az akadémiai törzsvagyont kezelő intézmények költségvetésébe beépítésre került, fejezeti kezelésű előirányzatként 441,6 millió Ft-ot megterveztünk. Az intézmények részére összesen 647,7 millió Ft támogatás került leutalásra, amely építési felújítást finanszírozott.

A támogatási keretet egyrészt 12,7 millió Ft saját bevétel terhére történő kiutalás, valamint a KF Infrastruktúra Kft. tőke kivonásából keletkezett 43,8 M Ft-os bevétel növelte, mely a 2004. évről előrehozott néhány felújítási feladatra került felhasználásra. Az intézmények a központi felújítási kiadásokat 259,3 millió Ft-tal kiegészítették. A felújításhoz az áfa kiadások közel 226,8 millió Ft-ot tettek ki.

Ebben az évben is változatlanul segíteni kellett - főleg a kisebb intézményeknek - a felújítási számlák áfa összegének megelőlegezésével az adóhatósági visszatérülésig.

Központi kezelésű felújítás

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2003. évi LXII. törvény szerinti előirányzat	441,6		441,6
Módosítások kedvezményezettenként			
– saját intézménynek			
= meghatározott feladatra	-337,1		-337,1
Egyéb előirányzat-változások jogcímenként			
– Előirányzat-maradv. igénybevétele	4,7	4,7	
– Többletbevétel	24,8	24,8	
Módosított előirányzat	134,0	29,5	104,5

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			
– saját intézmény (4 db)	27,6		27,6
– más fejezet intézménye			
– más fejezet fejezeti kezelésű előirányzata			
– alapítvány			
– közalapítvány			
– közhasznú társaság			
– gazdasági társaság			
– önkormányzat/vagy intézménye			
– elkülönített állami pénzalap			
– társadalombiztosítási költségvetési szerv			
– magánszemély			
– egyéb (megjelölve)			
Összes kifizetés	27,6		27,6

- **Tudományos társaságok** támogatására 2003. évben 36,8 millió Ft-ot lehetett fordítani, mely összeg 38,3 %-kal magasabb, mint az előző évi. A társaságok részére ezen a törvényi soron megjelenő támogatás 27,1 millió Ft, a támogatás 100 %-os mértékben kiutalásra kerültek. A társaságok 9,7 millió Ft-os többlettámogatásban részesültek a szakmai feladatok fejezeti kezelésű előirányzatból. A társaságok a részükre kiutalt támogatások felhasználásáról az elszámolásokat a beszámolási évet követő év január 15-ig megküldik az Akadémia részére. Azoknál a társaságoknál akik ezt a kötelezettségüket nem teljesítik, a következő évben a támogatás visszatartásával kell számolniuk.

Tudós társaságok támogatása

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2003. évi LXII. törvény szerinti előirányzat	27,1	-	27,1
Módosítások kedvezményezettenként	-	-	-
Egyéb előirányzat-változások jogcímenként			
–			
–			
Módosított előirányzat	27,1	-	27,1

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			
– saját intézmény (...db)			
– más fejezet intézménye			
– más fejezet fejezeti kezelésű előirányzata			
– alapítvány			
– közalapítvány			
– közhasznú társaság			
– gazdasági társaság			
– önkormányzat/vagy intézménye			
– elkülönített állami pénzalap			
– társadalombiztosítási költségvetési szerv			
– magánszemély			
– egyéb társaságoknak	27,1	-	27,1
Összes kifizetés	27,1		27,1

- **Fiatal kutatók pályázatos támogatása**

Az 1992. évben kihirdetett fiatal kutatói pályázatoknál 2003. évben a hetedik három éves időszak pályázatainak zárása következett be. Az egyes pályázati időszakokban szerzett tapasztalatok a következő pályázati kiírásoknál kerültek figyelembevételre.

Fiatal kutatók pályázatos támogatása

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2003. évi LXII. törvény szerinti előirányzat	887,0		887,0
Módosítások kedvezményezettenként			
– saját intézménynek			
= meghatározott feladatra	-784,8		-784,8
Egyéb előirányzat-változások jogcímenként			
– Előir.maradvány igénybevétele	8,8	8,8	
– Elvonás	-102,2		-102,2
Módosított előirányzat	8,8	8,8	-

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			
– saját intézmény (4 db)	8,8		8,8
– más fejezet intézménye			
– más fejezet fejezeti kezelésű előirányzata			
– alapítvány			
– közalapítvány			
– közhasznú társaság			
– gazdasági társaság			
– önkormányzat/vagy intézménye			
– elkülönített állami pénzalap			
– társadalombiztosítási költségvetési szerv			
– magánszemély			
– egyéb (megjelölve)			
Összes kifizetés	8,8	-	8,8

- **Könyv- és folyóiratkiadás** támogatására 2003. évben 157,5 millió Ft állt rendelkezésre, mely összeg az előző évi kerettel azonos mértékű.

A Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság döntése alapján a teljes rendelkezésre álló keret felosztásra került, azonban a támogatást igénybevevők közül többen nem tettek eleget az állami támogatással kapcsolatos elszámolási kötelezettségeiknek, illetve több kiadvány nem készült el év végéig, így 14,6 millió Ft kifizetése nem történhetett meg 2003. évben. A 14,6 millió Ft maradvány a tárgy évi keretéből adódott, mely kötelezettségvállalással terhelt és 2004. évben kerül felhasználásra.

Tudományos könyv- és folyóirat kiadás

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2003. évi LXII. törvény szerinti előirányzat	157,5	-	157,5
Módosítások kedvezményezettenként			
– saját intézménynek			
= meghatározott feladatra	-27,1		-27,1
– más fejezet intézményének			
= meghatározott feladatra	-9,0		-9,0
Egyéb előirányzat-változások jogcímenként			
– Előirányzat-maradv. igénybevétele	30,0	30,0	-
– Többletbevétel	1,4	1,4	-
Módosított előirányzat	152,8	31,4	121,4

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			
– saját intézmény (6 db)	4,4		4,4
– más fejezet intézménye	1,2		1,2
– más fejezet fejezeti kezelésű előirányzata			
– alapítvány	22,0		22,0
– közalapítvány			
– közhasznú társaság			
– gazdasági társaság	109,4		109,4
– önkormányzat/vagy intézménye	1,1		1,1
– elkülönített állami pénzalap			
– társadalombiztosítási költségvetési szerv			
– magánszemély			
– egyéb (megjelölve)			
Összes kifizetés	138,1		138,1

- Akadémiai Kutatási Pályázatok

Az Akadémiai Kutatási Pályázatok rendelkezésre álló keretét 2003. évben az AKP Tanácsa a következő jogcímekre hagyta jóvá:

	adatok E Ft-ban
1.) Nagyszótár munkálataira	7.425,0
2.) Köztisztviselési Publikációs Adattár kialakítására	11.600,0
3.) Titkárság informatikai fejlesztésére	8.996,0
4.) DNS labor berendezéseire (Régészeti Intézet)	14.400,0
5.) Vietnámi Irodalom kiadványra	500,0
6.) Viczián János: Magyar írók élete és munkái sorozatra	2.000,0
7.) Lipták András kutatásaira	8.000,0
8.) Területi Akadémiai Bizottságok kutatásszervezési munkáihoz	15.000,0
9.) Akadémia művészeti gyűjteményeinek kutatására	4.000,0
10.) Korábbi pályázatok opponensi díja	2.000,0
11.) Microsoft licence beszerzésre	15.000,0
Összesen	88.921,0
Évközi elvonás	39.000,0
Mindösszesen	127.921,0
<u>Előző évi maradványból került jóváhagyásra</u>	<u>1.821,0</u>
2003. évi eredeti előirányzat:	126.100,0

A rendelkezésre álló – elvonással csökkentett – keretből 2003. évben 21.696,2 E Ft maradvány keletkezett, mely 2004. évben az áthúzódó feladatokra felhasználásra kerül.

Akadémiai Kutatási Pályázatok

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2003. évi LXII. törvény szerinti előirányzat	126,1		126,1
Módosítások kedvezményezettként			
– saját intézménynek			
= meghatározott feladatra	-67,2		-67,2
Egyéb előirányzat-változások jogcímenként			
– Előir. maradvány igénybevétele	98,4	98,4	
– Elvonás	-39,0		-39,0
Módosított előirányzat	118,3	98,4	19,9

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			
– saját intézmény (8 db)	96,6		96,6
– más fejezet intézménye			
– más fejezet fejezeti kezelésű előirányzata			
– alapítvány			
– közalapítvány			
– közhasznú társaság			
– gazdasági társaság			
– önkormányzat/vagy intézménye			
– elkülönített állami pénzalap			
– társadalombiztosítási költségvetési szerv			
– magánszemély			
– egyéb (megjelölve)			
Összes kifizetés	96,6		96,6

- Nemzeti stratégiai kutatások

A nemzeti stratégiai kutatások keretében elsősorban stratégiai projektek megalapozására, megoldási alternatívák és javaslatok kidolgozására kerülhet sor, melyek segítik az országot az elkövetkezendő évtizedekben várható kihívások megválaszolásában. A stratégiai kutatási programok megvalósítása széles körű szakmai összefogást, az Akadémia tudományos osztályainak, kutatóintézeteinek aktív közreműködését igényli.

Stratégiai kutatásokra 2003. évben 106,9 millió Ft állt rendelkezésre, mely összeg a Társadalomkutató Központoz került egy összegben átadásra.

Nemzeti stratégiai kutatások

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2003. évi LXII. törvény szerinti előirányzat	106,9		106,9
Módosítások kedvezményezettenként			
– saját intézménynek			
= meghatározott feladatra	-106,9		-106,9
Egyéb előirányzat-változások jogcímenként			
–			
–			
Módosított előirányzat	-	-	-

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezetttek köre és száma			
– saját intézmény (...db)			
– más fejezet intézménye			
– más fejezet fejezeti kezelésű előirányzata			
– alapítvány			
– közalapítvány			
– közhasznú társaság			
– gazdasági társaság			
– önkormányzat/vagy intézménye			
– elkülönített állami pénzalap			
– társadalombiztosítási költségvetési szerv			
– magánszemély			
– egyéb (megjelölve)			
Összes kifizetés	-	-	-

- Határon túli magyar tudósok támogatása

2003. évben 47 millió Ft állt rendelkezésre, melyből 30 millió Ft a Domus program kiadásaihoz, a Kapcsolatok program kiadásaihoz 15,8 millió Ft került átadásra.

A támogatási keretet 1,2 millió Ft központi elvonás terhelte.

Határon túli magyar tudósok kutatásainak támogatása

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2003. évi LXII. törvény szerinti előirányzat	47,0		47,0
Módosítások kedvezményezettenként			
– saját intézménynek			
= meghatározott feladatra	-45,8		-45,8
Egyéb előirányzat-változások jogcímenként			
– Elvonás	-1,2		-1,2
–			
Módosított előirányzat	-		-

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			
– saját intézmény (...db)			
– más fejezet intézménye			
– más fejezet fejezeti kezelésű előirányzata			
– alapítvány			
– közalapítvány			
– közhasznú társaság			
– gazdasági társaság			
– önkormányzat/vagy intézménye			
– elkülönített állami pénzalap			
– társadalombiztosítási költségvetési szerv			
– magánszemély			
– egyéb (megjelölve)			
Összes kifizetés	-	-	-

- Arany János Közalapítvány támogatására

100 millió Ft került a költségvetésben jóváhagyásra, melyet 2,5 millió Ft központi elvonás terhelt.

A Közalapítvány részére a 97,5 millió Ft támogatási szerződés alapján 2003. év végén került kiutalásra, mivel a Közalapítvány gazdasági helyzetét ebben az időpontban sikerült stabilizálni.

A Közalapítvány az akadémiai támogatást

- ösztöndíjakra,
- könyvkiadásra,
- rendezvényekre,
- működési kiadásokra,

fordíthatja. A támogatási keret kedvezményezettek részére történő kiutalása 2004. évben teljesíthető.

Arany János Közalapítvány támogatása

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2003. évi LXII. törvény szerinti előirányzat	100,0		100,0
Módosítások kedvezményezettenként	-	-	-
Egyéb előirányzat-változások jogcímenként			
– PM elvonás	-2,5		-2,5
–			
Módosított előirányzat	97,5		97,5

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			
– saját intézmény (...db)			
– más fejezet intézménye			
– más fejezet fejezeti kezelésű előirányzata			
– alapítvány			
– közalapítvány	97,5		97,5
– közhasznú társaság			
– gazdasági társaság			
– önkormányzat/vagy intézménye			
– elkülönített állami pénzalap			
– társadalombiztosítási költségvetési szerv			
– magánszemély			
– egyéb (megjelölve)			
Összes kifizetés	97,5		97,5

- **Nagy Imre Emlékház működtetésének alapítványi támogatására** 2003. évben a központi elvonás után 49,1 millió Ft állt rendelkezésre. A 2003. évi keret felhasználása a Nagy Imre Alapítvány elszámolása alapján a következő jogcímenek történt:

- 2003. nyarán – a Miniszterelnök úr látogatása alkalmából – megnyílt az Emlékház a nagyközönség előtt. Kedden és csütörtökön előzetes időpont-egyeztetés alapján tárlatvezetéssel mutatják be a kiállítást és fogadják a – csoportos és egyéni – látogatókat.

Elkészült az Emlékházat bemutató ismertető szórólap. A kiállítás katalógusának elkészítése folyamatban van.

- Tudományos programokra több alkalommal került sor ebben az évben, együttműködve más tudományos műhelyekkel (MTA Történettudományi Intézet, Magyar Országos Levéltár, Filmarchívum, Magyar Nemzeti Múzeum).
- Tudományos konferenciát rendeztek az „első Nagy Imre kormány” címmel Budapesten a Nagy Imre Emlékházban, Veszprémben és Debrecenben.
- Könyvbemutatót – Nagy Imre és kora II. kötet – Miskolcon, Békéscsabán, Szabadkán tartottak.
- Folytatták kiadói tevékenységüket:
 - = Nagy Imre és kora I. kötet utánnyomása,
 - = Nagy Imre és kora II. kötete: Észak-Kelet Magyarország 1956. c.
 - = Folyamatban van az 1956 és az ifjúság c. és a Nagy Imre és kora III. kötet kiadása.

Ebben az évben is megjelentetik az Örökségünk c. kiadványukat.

- Az Első Nagy Imre kormány c. vándorkiállítását bemutatták az Emlékházban, Békéscsabán és a csepeli Nagy Imre ÁMK-ban, bővítését 2004-re tervezik.
- A Nagy Imre Társaság – Alapító Okiratban meghatározott – tevékenységének, közösségi életének támogatása fontos feladatunk (Hagyományos badacsonytomaji emléktúra, győri és szabadkai diák-vetélkedő).
- Folyamatosan fejlesztik a könyvtárukat.
- Az Alapítvány fő – tudományos-, gyűjtő és feldolgozó – tevékenységének megfelelően folyamatos a Nagy Imre kéziratok gyűjtése, munkásságának és az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményeinek feldolgozása, bemutatása.

Nagy Imre Emlékház működésének alapítványi támogatása

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2003. évi LXII. törvény szerinti előirányzat	34,3		34,3
Módosítások kedvezményezettként	-	-	-
Egyéb előirányzat-változások jogcímenként			
– MEH-től átvétel	15,7		15,7
– Elvonás	-0,9		-0,9
Módosított előirányzat	49,1		49,1

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			
– saját intézmény (...db)			
– más fejezet intézménye			
– más fejezet fejezeti kezelésű előirányzata			
– alapítvány	49,1		49,1
– közalapítvány			
– közhasznú társaság			
– gazdasági társaság			
– önkormányzat/vagy intézménye			
– elkülönített állami pénzalap			
– társadalombiztosítási költségvetési szerv			
– magánszemély			
– egyéb (megjelölve)			
Összes kifizetés	49,1		49,1

- **Földgáz áremelés ellentételezésére** a 207/2003. (XII. 10.) Korm. rendelet értelmében 22,1 millió Ft támogatás érkezett december utolsó napjaiban. A 22,1 millió Ft az év végi fejezeti maradvány részét képezi, mivel a felhasználásáról 2004. június 30-ig kell intézkedni.

Földgáz áremelés ellentételezése

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2003. évi LXII. törvény szerinti előirányzat			
Módosítások kedvezményezettenként	-	-	-
Egyéb előirányzat-változások jogcímenként			
– Korm. hat. alapján 207/2003.(XII.10)	22,1		22,1
–			
Módosított előirányzat	22,1		22,1

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			
– saját intézmény (...db)			
– más fejezet intézménye			
– más fejezet fejezeti kezelésű előirányzata			
– alapítvány			
– közalapítvány			
– közhasznú társaság			
– gazdasági társaság			
– önkormányzat/vagy intézménye			
– elkülönített állami pénzalap			
– társadalombiztosítási költségvetési szerv			
– magánszemély			
– egyéb (megjelölve)			
Összes kifizetés	-	-	-

- **A szakmai feladatok** teljesítésére 653,5 millió Ft támogatás került jóváhagyásra központosított feladatok és kutatási beruházások támogatására, valamint a fejlesztési, kutatási keret megmaradó részére. Év közben a fejezetek közötti előirányzat átadás kapcsán 13,1 millió Ft átcsoportosítása történt meg a minisztériumok részére. A támogatást 1,2 millió Ft-os központi elvonás csökkentette. Az előző évi maradvány 114,0 millió Ft teljes mértékben felhasználásra került. Az idei év végén keletkezett 341,4 millió Ft-os maradvány teljes összege kötelezettségvállalással terhelt, felhasználása 2004. évben realizálódik.

Szakmai feladatok teljesítése

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2003. évi LXII. törvény szerinti előirányzat	653,5		653,6
Módosítások kedvezményezettenként			
– saját intézménynek			
= meghatározott feladatra	-279,1		-279,1
– más fejezet intézményének			
= meghatározott feladatra	-13,1		-13,1
Egyéb előirányzat-változások jogcímenként			
– Előir.maradvány igénybevétele	114,0	114,0	
– Többletbevétele működési	156,3	156,3	
Elvonás	-1,2		-1,2
Módosított előirányzat	630,4	270,3	360,1

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettök köre és száma			
– saját intézmény (30 db)	245,1		245,1
– más fejezet intézménye	3,7		3,7
– más fejezet fejezeti kezelésű előirányzata			
– alapítvány	28,5		28,5
– közalapítvány			
– közhasznú társaság			
– gazdasági társaság	11,7		11,7
– önkormányzat/vagy intézménye			
– elkülönített állami pénzalap			
– társadalombiztosítási költségvetési szerv			
– magánszemély			
– egyéb (megjelölve)			
Összes kifizetés	289,0		289,0

- **Az intézményhez le nem bontott bevétel** a tervezési utasítás alapján megtervezett saját bevételnek az a része, melynek felhasználási jogcíme és intézményi háttere a költségvetés készítése időszakában még ismeretlen. A 4.618,5 millió Ft-os jóváhagyott keret nagy része 83,6 %-a az intézmények bevétellel kapcsolatos igénylése alapján leosztásra került.

Intézményhez le nem bontott bevétel

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2003. évi LXII. törvény szerinti előirányzat	4.618,5	4.618,5	-
Módosítások kedvezményezettenként			
– saját intézménynek			
= működésre			
= meghatározott feladatra	-3.863,1	-3.861,1	-
= tovább finanszírozásra			
– más fejezet intézményének			
= működésre			
= meghatározott feladatra			
= tovább finanszírozásra			
– más fejezet fejezeti kezelésű előirányzatának			
Egyéb előirányzat-változások jogcímenként			
–			
–			
Módosított előirányzat	755,4	755,4	-

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettök köre és száma			
– saját intézmény (...db)			
– más fejezet intézménye			
– más fejezet fejezeti kezelésű előirányzata			
– alapítvány			
– közalapítvány			
– közhasznú társaság			
– gazdasági társaság			
– önkormányzat/vagy intézménye			
– elkülönített állami pénzalap			
– társadalombiztosítási költségvetési szerv			
– magánszemély			
– egyéb (megjelölve)			
Összes kifizetés	-	-	-

- Bolyai János Kutatási Ösztöndíj

Az ösztöndíjakra jóváhagyott 829,9 millió Ft felhasználása a Doktori Tanács Titkárságán leírtak alapján valósult meg.

Az Akadémia 2003. évben több fejezettel **együttműködési megállapodást kötött**, melynek keretén belül jelentős összegű támogatási összeg átvételére is sor került. A támogatási keretből megvalósuló feladatok ellátására az Akadémia tudományterületi főosztályai az érintett intézményekkel is megállapodást kötöttek.

Bolyai ösztöndíj

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2003. évi LXII. törvény szerinti előirányzat	829,9		829,9
Módosítások kedvezményezettenként			
– saját intézménynek			
= meghatározott feladatra	829,9		829,9
Egyéb előirányzat-változások jogcímenként			
–			
–			
Módosított előirányzat	-	-	-

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettök köre és száma			
– saját intézmény (...db)			
– más fejezet intézménye			
– más fejezet fejezeti kezelésű előirányzata			
– alapítvány			
– közalapítvány			
– közhasznú társaság			
– gazdasági társaság			
– önkormányzat/vagy intézménye			
– elkülönített állami pénzalap			
– társadalombiztosítási költségvetési szerv			
– magánszemély			
– egyéb (megjelölve)			
Összes kifizetés	-	-	-

- **Balaton kutatás:** A 2003. évben megkötött MTA-MEH Balaton kutatási megállapodáson kívül befejező szakaszához érkezett a **korábbi években Balatonkutatásokra átvett támogatások felhasználása.** A szakmai teljesítés minden kutatási témánál megtörtént, a pénzügyi teljesítések 2004. évre áthúzódtak.

Balaton állapotának javítását szolgáló kutatások

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2003. évi LXII. törvény szerinti előirányzat			
Módosítások kedvezményezettenként			
– saját intézménynek			
= meghatározott feladatra	-26,6		-26,6
– más fejezet intézményének			
= meghatározott feladatra	-1,7		-1,7
Egyéb előirányzat-változások jogcímenként			
– Előir. maradvány igénybevétel	32,8	32,8	
– MEH-től átcsoportosított	30,0		30,0
Módosított előirányzat	34,5	32,8	1,7

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettök köre és száma			
– saját intézmény (3 db)	13,1		13,1
– más fejezet intézménye	13,6		13,6
– más fejezet fejezeti kezelésű előirányzata			
– alapítvány			
– közalapítvány			
– közhasznú társaság			
– gazdasági társaság	1,7		1,7
– önkormányzat/vagy intézménye			
– elkülönített állami pénzalap			
– társadalombiztosítási költségvetési szerv			
– magánszemély			
– egyéb (megjelölve)			
Összes kifizetés	28,4		28,4

- **Főtitkári tartalékra** rendelkezésre álló 50,0 millió Ft teljes mértékben felhasználásra került.

Fejezeti tartalék

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2003. évi LXII. törvény szerinti előirányzat	50,0		50,0
Módosítások kedvezményezettenként			
– saját intézménynek			
= meghatározott feladatra	-12,4		-12,4
Egyéb előirányzat-változások jogcímenként			
– Elvonás	-37,6		-37,6
–			
Módosított előirányzat	-	-	-

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettök köre és száma			
– saját intézmény (...db)			
– más fejezet intézménye			
– más fejezet fejezeti kezelésű előirányzata			
– alapítvány			
– közalapítvány			
– közhasznú társaság			
– gazdasági társaság			
– önkormányzat/vagy intézménye			
– elkülönített állami pénzalap			
– társadalombiztosítási költségvetési szerv			
– magánszemély			
– egyéb (megjelölve)			
Összes kifizetés	-	-	-

- OTKA Programok

Az Akadémia fejezeti kezelésű előirányzatai között kell megtervezni az OTKA programok előirányzatait és szintén ezen belül kell a teljesítésről is beszámolni.

Az OTKA Programokkal kapcsolatos finanszírozási, elszámoltatási feladatokat az OTKA Iroda látja el. A Programokra 2003. évben 6.700,0 millió Ft támogatás állt rendelkezésre, ebből 6.200,0 millió Ft a témapályázatokra, 500,0 millió Ft a műszerpályázatokra.

A Programokkal kapcsolatos szakmai és pénzügyi beszámolót a **7. számú melléklet** tartalmazza.

OTKA- Kutatási témapályázat

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2003. évi LXII. törvény szerinti előirányzat	6.200,0		6.200,0
Módosítások kedvezményezettenként			
– saját intézménynek			
= meghatározott feladatra	-1528,4		-1528,4
– más fejezet intézményének			
= meghatározott feladatra	-4179,9		-4179,9
Egyéb előirányzat-változások jogcímenként			
– Előir. maradvány igénybevétele	177,0	177,0	
– Többletbevétel	62,1	62,1	
- Elvonás	-155,0		-155,0
Módosított előirányzat	575,8	239,1	336,7

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			
– saját intézmény (...db)	110,9		110,9
– más fejezet intézménye			
– más fejezet fejezeti kezelésű előirányzata			
– alapítvány	168,0		168,0
– közalapítvány			
– közhasznú társaság			
– gazdasági társaság	34,5		34,5
– önkormányzat/vagy intézménye	27,3		27,3
– elkülönített állami pénzalap			
– társadalombiztosítási költségvetési szerv			
– magánszemély			
– egyéb (megjelölve)			
Összes kifizetés	340,7		340,7

OTKA- Műszerpályázat*millió forintban, egy tizedessel*

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2003. évi LXII. törvény szerinti előirányzat	500,0		500,0
Módosítások kedvezményezettenként			
– saját intézménynek			
= meghatározott feladatra	-132,0		-132,0
– más fejezet intézményének			
= meghatározott feladatra	-326,5		-326,5
Egyéb előirányzat-változások jogcímenként			
– Előir. maradvány igénybevétele	218,0	218,0	
– Elvonás	-12,5		-12,5
Módosított előirányzat	247,0	218,0	29,0

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			
– saját intézmény (...db)	183,9		183,9
– más fejezet intézménye			
– más fejezet fejezeti kezelésű előirányzata			
– alapítvány			
– közalapítvány			
– közhasznú társaság			
– gazdasági társaság	3,4		3,4
– önkormányzat/vagy intézménye	3,0		3,0
– elkülönített állami pénzalap			
– társadalombiztosítási költségvetési szerv			
– magánszemély			
– egyéb (megjelölve)	3,1		3,1
Összes kifizetés	193,4		193,4

Az Akadémia 2003. évi költségvetésének végrehajtását összefoglalóan a következőkkel lehet jellemezni:

- Az Akadémiai intézmények működéséhez biztosított költségvetési támogatás volumene a 2002. szeptember 1-jei KJT illetményrendszer módosításával összefüggésben jelentősen növekedett.

- Az intézményekkel 2003. évben is jelentős volumenű saját bevétellel kellett hozzájárulniuk szakmai feladataik teljesítéséhez, azonban ennek mértéke az előző évhez viszonyítva 20,1 %-kal alacsonyabb volt. A csökkenés főbb okai a központi bevételeket érintő jogszabályi változásokkal és a pályázati pénzek elmaradásával indokolható.
- A gép-műszer állomány használhatósági (korszerűsítési) szintje az előző évi jelentős infrastrukturális fejlesztések és a pályázatokból megvalósított beruházások következtében jelentősen javult, egyes tudományterületeken megközelíti a 40 %-ot azonban az Európai Unió pályázatokon történő sikeres részvételhez további infrastrukturális fejlesztés szükséges.
- Rendkívüli módon nehezítette a kutatóintézetek likviditási helyzetét a pályázatok utófinanszírozási és a 2003. évtől bevezetett új támogatás finanszírozási rendszer.

Budapest, 2004. június „ ”

.....
Kroó Norbert
főtitkár

**Az MTA intézményei és feladatai
forrásának és létszámának
alakulása**

M e g n e v e z é s	adatok ezer Ft-ban		
	2002. évi tény	2003. évi tény	A 2003. év adata az 2002. év %-ában
Központi költségvetésből			
- működési támogatás*	28 271 159,0	31 303 007,0	110,7
- felújítási támogatás	745 956,0	2 122 781,0	284,6
- beruházási juttatás	964 581,0	299 987,0	68,9
Összesen	29 981 696,0	33 725 775,0	112,5
Intézmények saját bevétele**	16 354 468,0	13 063 022,0	79,9
Átlagléttség /fő/	5 358,0	5 505,0	102,7

* OTKA támogatással

** OTKA Programok saját bevétele, ÁFA bevétel és kölcsön bevételek nélkül

2. számú melléklet

**Az MTA felügyelete alatt működő költségvetési
intézmények tényleges saját bevételei**

adatok ezer Ft-ban

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi tény	2002. évi bevétel összetétele %	2003. évi bevétel összetétele %	Növekedés %	Összetétel változás %
Működési bevétel	132 830	143 596	0,8	1,1	108,1	137,5
Szolgáltatási bevétel	3 161 028	3 029 321	19,3	23,2	95,8	120,2
Vállalkozási bevétel	526 836	741 102	3,2	5,7	140,7	178,1
Kamatbevétel (deviza számla után)	39 499	27 309	0,3	0,2	69,1	66,7
Felhalmozási és tőke jellegű bevétel	91 982	50 946	0,6	0,4	55,4	66,7
Átvett pénzeszközök	9 523 720	5 433 463	58,2	41,6	57,1	71,5
<i>Összesen:</i>	<i>13 475 895</i>	<i>9 425 737</i>	<i>82,4</i>	<i>72,2</i>	<i>69,9</i>	<i>87,6</i>
Pénzforgalom nélküli bevételek	2 878 573	3 637 285	17,6	27,8	126,4	158,0
Együtt	16 354 468	13 063 022	100,0	100,0	79,9	

ÁFA bevétel, kölcsönbevételek és OTKA Programok bevétele nélkül

3. számú melléklet

**Az Akadémia törzsvagyonának
összetétele
2003. december 31-én**

adatok ezer Ft-ban

Befektetett eszköz	Bruttó érték	Érték-csökkenés	Nettó érték	Teljesen leírt eszközök bruttó értéke	Elhasználódási szint %	Használhatósági szint %
Immateriális javak	81 404	47 877	33 527	27 058	58,8	41,2
Ingatlanok	8 546 487	1 087 227	7 459 260	3 249	12,7	87,3
Gépek, berendezések és felszerelések	1 057 460	624 704	432 756	306 682	59,1	40,9
Járművek	77 433	36 444	40 989	15 947	47,4	52,9
összesen:	9 762 784	1 796 252	7 966 532	352 936	18,4	81,6
Részesedések	791 592					

Törzsvagyon állománya 2003. december 31-én

adatok ezer Ft-ban

Törzsvagyon kezelő intézmények	IMMATERIÁLIS JAVAK				TÁRGYI ESZKÖZÖK							Befejt.PÜ.ESZK. Vagyon részeselek
	Vagyon értékű jogok		Szellemi termékek		Ingatlanok		Gépek, berend., felszerelések		Műkincsek	Járművek		
	Bruttó érték	Nettó érték	Bruttó érték	Nettó érték	Bruttó érték	Nettó érték	Bruttó érték	Nettó érték	Bruttó érték	Bruttó érték	Nettó érték	
MTA Könyvtára			34 374	10 987	764 693	640 075	158 330	59 822	2 358	2 039		
Ökológiai és Botanikai Kutató Intézet			15 712	4 142	200 154	155 507	209 861	86 334	106	27 770	15 466	
MTA Akadémiai Létesítmények Fenntartás és Üzemeltetése	373	16	25 634	16 452	4 131 218	3 639 834	413 884	139 666	12 859			600
Akadémiai Óvoda és Bölcsőde			75		305 911	297 202	4 601	3 079				
Balatonalmádi Akadémiai Tudós Üdülő			149	18	46 253	36 499	8 892	2 978		3 000	2 624	
Balatonvilágosi Akadémiai Tudós Üdülő			115	1	65 745	54 571	9 937	2 370		6 063	4 591	
Mátrafüredi Akadémiai Üdülő			196	44	388 766	364 696	24 294	15 422		3 200	640	
Mátraházai Akadémiai Tudós Üdülő			186		519 684	506 574	37 743	31 205		2 800		
Siófoki Akadémiai Üdülő					269 092	259 750	6 936	2 431		3 466	693	
Erdőtársai Akadémiai Tudós Üdülő és Alkotóház					134 745	119 425	8 962	2 637	4 625	5 731	3 915	
Debreceni Területi Bizottság Titkársága			457	331	110 731	98 345	22 703	11 083	18	5 200	4 429	
Miskolci Területi Bizottság Titkársága			725	277	65 320	51 338	18 944	10 257	2 097	3 938		
Pécsi Területi Bizottság Titkársága			1 093	630	111 833	97 985	15 190	8 311	4 763	5 028	4 398	
Szegedi Területi Bizottság Titkársága			378		65 097	52 617	19 266	8 694		4 680	4 013	
Veszprémi Területi Bizottság Titkársága	285	91	302	52	76 641	69 332	18 764	8 479		3 809		
Földrajztudományi Kutató Intézet					13 996	12 974						
Számítástechnikai és Automatizálási K. I.					366 794	281 569						
Társadalomkutató Központ	1 350	486			909 814	720 967	52 327	13 162		709	220	
Archeosztráda Kft.												780
Akadémiai Kiadó Rt												28 045
Akadémiai Nyomda Kft												1 000
Izotóp Intézet Kft												33 800
Depó Kft												7 210
Akaprint Kft												42 694
Akadimpex Kft												36 247
MMSZ Kft												600 000
Mv. Bázismag Kft												6 240
Mv. Elitmag Kft												4 030
MMSZ-2000 Kft.												30 946
ÖSSZESEN	2 008	593	79 396	32 934	8 546 487	7 459 260	1 030 634	405 930	26 826	77 433	40 989	791 592

Az MTA Könyvtár könyvállománya : 1.586.939 E Ft

5. számú melléklet

**Az Akadémiára bízott vagyon összetétele
2003. december 31-én**

Befektetett eszköz	Bruttó érték	Érték- csökkenés	Nettó érték	Teljesen leírt eszközök bruttó értéke	adatok ezer Ft-ban	
					Elhasználódási szint %	Használhatósági szint %
Immateriális javak	1 350 483	814 043	536 440	385 118	60,3	39,7
Ingatlanok	11 111 668	2 415 061	8 696 607	315 585	21,7	78,3
Gépek, berendezések és felszerelések	19 079 726	12 421 576	6 658 150	7 339 368	65,1	34,9
Járművek	352 330	188 177	164 153	83 780	53,4	46,6
Beruházások és előlegek	353 210		353 210			
<u>Befektetett pénzügyi eszközök</u>						
- részesedések	63 190		63 190			
- adott kölcsönök	125 305		125 305			
Üzemeltetésre átadott eszközök	9 983	2 830	7 153	2 830	28,3	71,7
Befektetett eszközök összesen:	32 445 895	15 838 857	16 607 038	8 123 851	48,8	51,2
Fejezeti szinten kezelt részesedések értéke	22 860					

**Az Akadémia felügyelete alá tartozó
intézmények 2003. évi előirányzat-maradványának
alakulása intézménycsoportonként**

adatok ezer Ft-ban

M e g n e v e z é s	Korábbi évek maradványa	Tárgyévi pénz- maradvány	Önrevíziós elvonás /-/	Vállalkozási tevé- kenység eredmé- nyéből visszafor- gatás (+)	Összesen rendelkezésre álló alaptevé- kenységi tartalék
Igazgatás		33 871			33 871
SZIMA					
Doktori Tanács Titkársága		199 192			199 192
Tudós támogatás		59 266			59 266
Könyvtár		8 741			8 741
Matematikai és természettudományi kutatóintézetek		548 599	1 863	1 320	548 056
Élettudományi kutatóintézetek		778 984		5 834	784 818
Társadalomtudományi kutatóintézetek	8 815	794 589	3 624		799 780
Területi akadémiai központok		17 767			17 767
Kutatást kiszolgáló szervezetek	8 530	81 620			90 150
Támogatott kutatóhelyek		300 203			300 203
Jóléti intézmények		5 137			5 137
MTA intézmények összesen:	17 345	2 827 969	5 487	7 154	2 846 981
OTKA Iroda		10 026			10 026
MINDÖSSZESEN:	17 345	2 837 995	5 487	7 154	2 857 007

Indoklás az OTKA Programok 2003. évi beszámolójához

I. SZAKMAI RÉSZ

Az OTKA jogállása

A tudományos kutatások és a kutatási infrastruktúra független, széleskörű támogatása, a fiatal kutatók segítése, nemzetközi színvonalú tudományos eredmények létrehozása érdekében az Országgyűlés, a 99/1990. (XII.3.) Kormányrendelet jogutódjaként, az Országos Tudományos Kutatási Alapról 1993. március 16-án az 1993. évi XXII. sz. törvényt fogadta el, amelyet az 1995. évi CXXI. törvény egyes pontjaiban módosított, majd ennek jogutódjaként az Országgyűlés 1997. december 9-én az 1997. évi CXXXI. törvényt alkotta az Országos Tudományos Kutatási Alaprogramokról (OTKA).

Az OTKA előirányzatából olyan tudományos kutatások, illetőleg azok végzéséhez és az eredmények nyilvánosságra hozatalához szükséges feltételek létrehozása támogatható nyilvános pályázati rendszerben, amelyektől új tudományos törvényszerűségek felismerése, ismeretek, módszerek, eljárások kidolgozása várható, ezeken kívül az OTKA előirányzata felhasználható az ilyen tudományos eredmények létrejöttét elősegítő infrastruktúra-fejlesztésre is.

Az OTKA jelentősége

A tudományos alapkutatások számára számottevő pénzforrás Magyarországon az 1986-ban létrehozott Országos Tudományos Kutatási Alap. Az 1991. óta független alapként, 1993. óta törvény alapján működő OTKA megvalósította a kutatás-támogatás korszerű, fejlett, nemzetközileg elismert pályázati rendszerét. Ennek köszönhetően a tudományos alapkutatás folytonossága nem szakadt meg. Jelentős, világszerte elismert kutatási eredmények születtek.

A fejlett demokratikus országok, hasonló kutatást támogató alapjai, elismeréssel nyilatkoznak az OTKA tevékenységéről. Nemzetközi elismertségünket bizonyítja az a tény, hogy az OTKA

1996. január 1-től teljes jogú tagja az Európai Tudományos Alapítványnak (ESF). Az OTKA fokozatosan építi nemzetközi kapcsolatait, egyre szélesebb körben vesz részt közösen támogatott kutatásokban.

Az OTKA szervezete

Az OTKA vezető testülete az OTKA Bizottság, amely elnökből, két alelnökből és 15 tagból áll. A tagok a Magyar Tudományos Akadémia (Akadémia), a Felsőoktatási Konferenciák Szövetsége, a minisztériumok, az NKTH, a közgyűjtemények által javasolt szakértők és az OTKA Bizottság keretében működő három Tudományterületi Kollégium - Társadalomtudományi, Élettelen Természettudományi és Élettudományi Kollégium - elnökei. A Kollégiumok irányítása alatt működnek az egyes tudományterületeket képviselő zsűriek. Az OTKA működésével kapcsolatos technikai, pénzügyi, szervezési és adminisztratív feladatokat az OTKA Iroda látja el.

Az OTKA bevételi forrásai

Az OTKA bevételi forrásai a költségvetési törvényben címzetten megállapított támogatási előirányzat, bel- és külföldi jogi és természetes személyek befizetései, hozzájárulásai és belföldiek visszafizetései. 1991-1992-ben az OTKA a KMÜFA-ból kapta támogatását, 1993-tól a központi költségvetésből. A költségvetési támogatás rendelkezésre bocsátását - a forrásra vonatkozó szabályozásnak megfelelő - finanszírozási terv rögzíti.

Az OTKA által nyújtható támogatások

Az OTKA előirányzatából teljesíthető kiadások: a tudományos kutatási témákkal kapcsolatos folyó (személyi és dologi) ráfordítások fedezete (téma pályázat), nemzetközi tudományos kutatásban való részvétel, ösztöndíj (különös tekintettel fiatal kutatók tudományos tevékenységének elősegítése), publikációs támogatás, konferenciákon való részvétel támogatása, a tudományos kutatáshoz (téma pályázat, infrastrukturális fejlesztés keretében) szükséges műszerek, eszközök beszerzése.

Az OTKA Bizottság által meghirdetett pályázatok: témapályázat, ifjúsági pályázat (35 éven aluli kutatóknak), tudományos iskolák támogatására kiírt pályázat, posztdoktori kutatási pályázat, műszerpályázat, könyvtárpályázat, valamint konferencia- részvétel, hazai konferencia-szervezés, és publikáció támogatása.

Az OTKA Programok által 2003-ban támogatott pályázatok

Az OTKA Bizottság az előző évekről áthúzódó többéves kutatási szerződések alapján 1989 tematikus és ifjúsági kutatást támogatott 2003-ban. A 2002. május 2-i határidővel meghirdetett pályázati felhívásra beérkezett 1181 pályázat közül az OTKA Bizottság 655 új tematikus és ifjúsági pályázat támogatásáról döntött, amelyek finanszírozása 2003-tól kezdve indult. A 2003. május 5-i határidővel a 2004-2007. időszakra meghirdetett újabb pályázati felhívásra 1218 tematikus és ifjúsági pályázat érkezett be, amelynek bírálata 2003. év végéig megtörtént.

Az OTKA Bizottság második alkalommal hirdette meg 2003. február 28-i határidővel a „Tudományos iskolákat” támogató pályázatát. A pályázat célja nemzetközileg elismert, szakmailag kiemelkedő, a tudományos utánpótlás nevelésében kiváló tudósok által vezetett tudományos iskolák, a legeredményesebb tudományos műhelyek fontos, új témáinak kiemelt (20-40MFt/év) támogatása. A pályázati felhívásra 118 pályázat érkezett be, 8.682MFt támogatást kérve a 2003-2005 időszakra. A rendelkezésre álló 600MFt/év összeg 25 pályázat támogatását tette lehetővé.

A PhD fokozattal rendelkező fiatal kutatók részére korábbi években odaítélt posztdoktori kutatási pályázat keretében 46 kutató került 2003-ban támogatásra. Az 2003. április 7-i határidővel meghirdetett újabb pályázatra beérkezett 97 pályázat közül a Posztdoktori Bíráló Bizottság további 24 fő támogatását javasolta 2003. október 1.-2004. szeptember 30. közötti időszakra. Az OTKA Bizottság 1994. óta minden évben támogatta az Oktatási Minisztérium által alapított Alapítvány a Magyar Felsőoktatásért és Kutatásért (AMFK) keretében indított "Magyary Zoltán" posztdoktori ösztöndíj pályázatot. 2003-ban 5MFt-tal járult hozzá a pályázók kutatási költségeihez.

A magyar kutatói közösség kutatási eszközeinek fejlesztésére az OTKA Bizottság 2002. március 17-i határidővel műszerpályázatot hirdetett 500MFt összegre. A beérkezett 692 db – mintegy 5265MFt értékű – pályázat közül 96 támogatásáról döntött a Műszerbizottság.

Az OTKA Bizottság 2003-ban március 31-i határidővel, hatodik alkalommal hirdetett meg könyvtárpályázatot – 2003-ban az Oktatási Minisztériummal (OM) közösen - a tudományos könyvtárak részére elektronikus adathordozón elérhető adatbázisok és "full text" folyóiratok beszerzésére. A beérkezett 26 db, 377MFt támogatási igényű pályázat közül az OM-OTKA közös Könyvtárbizottság 16 pályázatot tudott 2003-ban támogatni a rendelkezésre álló 200MFt összegből.

A nemzetközi együttműködés keretében a korábbi évekről áthúzódó, a holland NWO-val közösen támogatott kutatásokra 15 téma kapott 2003-ban támogatást. Az MTA-OTKA az amerikai NSF-el közösen meghirdetett együttműködési pályázata keretében 2003-ban 26 kapott támogatást. A 2003-ban beérkezett 19 új pályázat bírálata a magyar fél részéről 2003-ban megtörtént. Az NSF jóváhagyása után kerülnek ezek a pályázatok 2004-től finanszírozásra.

Az OTKA Bizottság 2003-ban három határidővel hirdetett meg konferencia részvételi, konferencia szervezési és publikációs pályázatot. A 2003-ban a beérkezett 1354 pályázat közül 399 kapott támogatást, mivel a harmadik határidővel meghirdetett pályázatra a pénzügyi elvonás miatt nem volt keret. Az OTKA kutatási eredmények közzlése céljából az OTKA Bizottság 5MFt-tal támogatta az Élet és Tudomány folyóiratot.

II. AZ OTKA PROGRAMOK GAZDÁLKODÁSA

1. Szervezeti változások

Az OTKA az 1991-1994. időszakban a Miniszterelnöki Hivatal, 1995-ben a Művelődési és Közoktatási Minisztérium fejezetében elkülönített állami pénzalapként szerepelt. 1996. január 1-től az Akadémia fejezetében, a központi költségvetés fejezeti kezelésű előirányzata.

Az OTKA Alap, mint elkülönített állami pénzalap, az 1991-1995. időszakban a költségvetési támogatást közvetlenül a Pénzügyminisztériumtól kapta, havonta egyenlő összegben. 1996. január 1-től az OTKA Programok részére a támogatás az Akadémia fejezetén keresztül áll rendelkezésre, a kutatási programok által szükséges ütemezésben.

2. Gazdálkodási környezet

Az OTKA felügyeletét 1991-1994. időszakban a tudományos kutatásért felelős miniszter, 1995-ben a művelődési és közoktatási miniszter látta el. 1996. január 1-től az OTKA előirányzataival kapcsolatban a fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetőjének jogait az Akadémia főtitkára gyakorolja, 1998. január 1-től pedig az Akadémia elnöke.

Az egyes kutatási témákra megkötött szerződések alapján az OTKA Iroda - a finanszírozási terv szerinti ütemezésben, a költségvetési támogatás függvényében - a kutatóhelyre átutalja, 2003-tól kezdődően a központi költségvetési intézményekhez előirányzat átadással átadja a szerződésben jóváhagyott összeget, amelyről a témavezető évente köteles elszámolni.

2003-tól kezdődően, az áfa törvény a kutatási tevékenységet a kedvezményezett körből törölte, így az OTKA kutatások adókötelezettsége 12%-ról 25%-ra emelkedett. Az OTKA 2003. évi költségvetési támogatása nem tette lehetővé, hogy az OTKA Bizottság, az OTKA törvényben előírt pályázati kötelezettségei mellett, az előző években indult kutatási szerződéseknél kompenzálni tudja a megemelkedett áfa költséget.

2003-tól kezdődően az OTKA támogatások előirányzat átadással kerülnek a központi költségvetési kutatóhelyekre, szemben az eddigi gyakorlattal, amikor is a kutatóhelyekre az OTKA Iroda közvetlenül utalta a támogatást. Az OTKA kutatások számára megítélt támogatások ilyen módon történő átadása rendkívül lassú és a kutatók lehetőségeit is korlátozza. Egy alapkutatási témánál nehezen tervezhetők a tényleges kiadások. A jelenlegi konstrukcióban a fő jogcímek közötti átcsoportosítás, egy adott éven belül, gyakorlatilag lehetetlen.

Az előző évi előirányzat-maradványok felhasználása 2003. évtől szigorításra került. Az OTKA kutatások átlagos időtartama négy év, az OTKA által támogatott alapkutatások

kimenetele és kiadásai nehezen tervezhetők pontosan. Az OTKA törvény lehetőséget ad arra, hogy az előző évi maradványok a következő évre átvihetők és a Kormány által is jóváhagyott Szervezeti és Működési Szabályzat értelmében a szerződés időtartama egy évvel meghosszabbítható. Az OTKA kutatások esetében a június 30. után fennmaradó előző évi maradványok elvonása a fenti indokok alapján veszélyezteti a kutatások kimenetelét.

Kormányhatározat alapján 167,5MFt került elvonásra az OTKA Programok 2003. évi költségvetési támogatásából.

3. Kiadási-bevételi előirányzatok alakulása

3.1. Bevételek

Az OTKA Programok költségvetési törvényben meghatározott 2003. évi előirányzata kutatási témapályázatokra 6.200.000 E Ft, műszerpályázatokra 500.000 E Ft.

A Kormány 2133/2003.(VI.19.) határozata értelmében a központi költségvetési szervek támogatási előirányzatából 2,5%-ot zároltak (majd később ezt a zárolás csökkentéssé változtatta). Az OTKA Programok 2003. évi költségvetéséből a Kutatási témapályázatokból 155.000 E Ft, a Műszerpályázatokból 12.500 E Ft, összesen 167.500 E Ft került zárolásra.

Az OTKA Programok 2002. évi előirányzat-maradványa 395.025 E Ft volt, amelyből a 2002-ről áthúzódó kötelezettség - tematikus, ifjúsági pályázatok, műszerpályázat- összesen 336.029 E Ft. Az OTKA Bizottság a maradvány fennmaradó 58.996 E Ft összegéről úgy döntött, hogy 23.593 E Ft-ot a nemzetközi együttműködésben való részvételre, 5.000 E Ft-ot a Magyar Zoltán posztdoktori pályázatok dologi költségeihez való hozzájárulásra, 9.759 E Ft-ot a könyvtárpályázat 2003.évi keretének kiegészítésére, 17.730 E Ft-ot a konferencia részvétel, publikációs támogatásra, 2.914 E Ft-ot a műszerpályázat 2003.évi keretével együtt használ fel.

További bevételt jelentettek a műszerprogram visszafizetései, valamint a lezárult pályázatok maradványainak visszafizetése, amely 62.104 E Ft.

Ezen módosításokkal az OTKA Programok 2003. évi bevételi előirányzata összesen 6.989.629 E Ft.

3.2. Kiadások

Az OTKA Programok 2003. évi kiadási előirányzata a módosításokkal együtt összesen 6.989.629 E Ft volt, melynek jogcímenkénti megoszlása a következő:

Tematikus pályázat	4.087.222
Tudományos iskolák	1.200.000
Nemzetközi együttműködés	36.149
Ifjúsági pályázat	240.399
Posztdoktori pályázat	466.880
Konferencia részvétel, publikáció	43.521
Könyvtárpályázat	209.927
Műszerpályázat	705.531

Az egyes kiadási jogcímek előirányzata az alábbiak szerint teljesült, összesen 6.700.810 E Ft összegben:

Tematikus	3.900.222
Tudományos iskolák	1.200.000
Nemzetközi	34.368
Ifjúsági	229.454
Posztdoktori	456.711
Konferencia részvétel, publikáció	34.351
Könyvtár	193.819
Műszerpályázat	651.885

4. Az OTKA Programok vagyoni helyzete

Az OTKA Programoknak nincs vagyona. A kutatási és műszer pályázatok keretében beszerzett műszerek, eszközök a kutatóhelyek nyilvántartásában, mérlegében szerepelnek.

5. Az előirányzat-maradvány alakulása

Az OTKA Programok 2003. évi kiadási előirányzat maradványa 288.819 E Ft. Az előirányzat maradványból 276.773 E Ft kötelezettségvállalással terhelt, a megkötött szerződések átmeneti felfüggesztéséből, a műszerbeszerzések elhúzódásából adódik.

A visszamondott tematikus és ifjúsági kutatási szerződések maradványa 12.046 E Ft, a december hónapban beérkezett 6.113 E Ft többletbevétel a tematikus szerződések maradványa.

A maradványból 17.250 E Ft-ot az OTKA Bizottság döntésének megfelelően a posztdoktori kutatási szerződések 2003.évre tervezett, de nem teljesített külföldi utazás, konferencia részvétel jogcímre, a fennmaradó 909 E Ft-ot a Magyary Zoltán posztdoktori ösztöndíj hozzájárulás jogcímre kívánjuk felhasználni.

Kérjük, hogy az OTKA Programok 2003. évi kiadási előirányzat maradványát, valamint a 6.113 E Ft bevételi előirányzat túlteljesítését az alábbiak szerint jóváhagyni szíveskedjenek:

<u>Áthúzódó kötelezettség</u>	276.773 E Ft
Tematikus pályázatok	179.610 E Ft
Fiatal kutatói pályázatok	18.963 E Ft
Konferencia részvétel, publikáció	8.573 E Ft
Könyvtárpályázat	15.981 E Ft
Műszerpályázat	53.646 E Ft
<u>OTKA Bizottsági döntés alapján</u>	18.159 E Ft
Posztdoktori szerződések	17.250 E Ft
Magyary Z. posztdoktori ösztöndíj	909 E Ft
Összesen:	294.932 E Ft